

Želja

Sav u bijelom jedan cvijet
Otvorio dušu nebu.
„Malen sam i kratkog vijeka
Al' imam časnu želju jednu:
Da odnesu oceani
Mornare do svojih kuća
Da se svinu kao djeca
U hrabrih žena njedra vruća.
Da se jadnik pun strpljenja
Sad ispuni gipkom nadom,
Pa da barem krepak krene
Kud se nekoć šulj'o kradom.
Da se odškrinu prozori,
Da se ljubav s polja vidi
I da tihi vapaj roba
Zaboravi da se stidi.
Da se luke suncem pune
Kad se prazne sušit nađu,
Pa da dijete na tom mjestu
Od papira pusti lađu.
Da sva stabla korijen puste
Gdje će s njim se lako brati
Da onom tko za njivu strepi
Zemlja plod dvostruko vrati.
I da Ti što zemlju pojiš
Da sam i sam u nju stao
Još ponekad kišom progovoriš
Da bih jednom opet cvao.
Da se opet rodi želja
U poput mene neke sjene
Velika k'o buket cijeli
Pa pun mirisa mirno svene.”

Ivana Burić

TEMA BROJA: Neumorni hod Crkve
koja nikog ne ostavlja na tom putu

Čovjek – najtraženija „roba”

Poštovani čitatelji,

tema ovog broja *Zvonika* užasna je stvarnost s kojom svakodnevno živimo, koje se svi plašimo, a na temelju koje premalo činimo. Riječ je o trgovini ljudima. Unatoč uniženju ljudskog dostojanstva, ispada da je čovjek i dalje najtraženija „roba”! Kao i svaki dobar trgovac, najtraženijoj robi pristupit će kao najjeftinijoj. Prvo će oboriti cijenu ljudskoga rada, pa će uvjeriti čovječanstvo kako ne može živjeti bez određenih predmeta, kojima će povisiti cijenu, a onda će preko te zamke najviše profitirati. Recimo, kupiti na zapadu kuću bez ogromnih zaduženja praktično je nemoguće. Situacija u našim sredinama polako naginje ka takovom trendu. O medicini i zdravstvenom osiguranju da ne govorimo... A kada se čovjek nalazi u bijedi i bezizlaznoj situaciji, ne bira posao, a često ni sredstvo zarade. Moralne vrijednosti ljudskog života svakim danom sve su manje važne. Naravno da će Crkva biti neprijatelj modernog društva ako govori koliko je čovjek neprocjenjivo vrijedan i koliko je užasan grijeh iskoristiti i zgaziti njegovo dostojanstvo! Tko danas stoji između profita i ljudskog dostojanstva?

Sve to samo je uvertira koja potiče još jedan teži zločin, kao što je puka trgovina ljudima. Trgovina ljudima vrlo je profitabilan posao koji se procjenjuje na više od 150 milijardi dolara godišnje. Organizirani kriminalci koriste se ranjivošću i očajem ljudi kako bi ih uvjerili da će im pružiti bolju budućnost ili da će im pomoći u ostvarenju njihovih snova. Međutim, u stvarnosti, oni ih zatvaraju, prisiljavaju na rad i seksualne aktivnosti te ih često drže pod kontrolom uz tjelesno i emocionalno nasilje.

Katolička Crkva ima snažan stav protiv trgovine ljudima i aktivno radi na borbi protiv tog zločina. Papa Franjo pozvao je na globalnu borbu protiv trgovine ljudima i osnovao Papinski savjet za borbu protiv trgovine ljudima kako bi se osigurala koordinacija i suradnja među katoličkim organizacijama diljem svijeta u borbi protiv tog zločina.

Urednik

Sjećanja na sveto trodnevlje

Posebno mjesto u izvješćima iz davnine zaslužuje sjećanje na Uskrs, odnosno na „sveto trodnevlje”. Sveti grob ili „Božji grob”, koji je tada u obredima Velikog tjedna u našim krajevima zauzimao središnje mjesto, privlačio je vjernike sa svih strana grada koji su obilazili crkve (budući da su se obredi Velikog petka odvijali već u prijepodnevnim satima), koji su zatim uspoređivali svoje doživljaje i dojmove. Pridružio sam im se već u najranijim godinama života koje pamtim.

U katedrali dekoraciji su poslužile brojne kale koje su se spuštale kao kaleži prema izranjenom i izdahnu-lom tijelu Isusa Krista na oltarnoj slici Svetoga Križa, gdje je Sveti grob bio smješten. Velim, kao kaleži koji žele u sebe prihvatiti izlivenu Predragocjenu krv... Na visokom postamentu (odgovarajući tadašnjim litur-gijskim propisima i mjesnim običajima) bila je izlo-žena monstranca sa zrakama poput sunca, pokrivena zlatnim nitima izvezenom koprenom od tila preko koje se moglo prepoznati ili više slutiti lik Presvete hostije, čija je bjelina daleko odudarala čak i od bjeline kala ili oltarnika i najviše je ličila bjelini ispaćenog tijela Kristova na oltarnoj slici (taj prizor plamteće pokaznice i kasnije mi se javio kad sam kao bogoslov pjevao: „Monstranca ta, u plamu sva, k'o Sunce sija...”).

Čuvari Božjeg groba – kao i danas, bili su momci u svečanom crnom odijelu, u lak-čizmama, s bijelim rukavicama, na nadlaktici s trakom vatikanskog bar-jaka. Stajali su tako disciplinirano, nepomično, da je jednom mališanu koji je sa svojom majkom došao na poklon Svetom grobu nehotice izmaklo pitanje: „Mama, jesu li ovi živi?”. Jednom od stražara pojavio se blagi osmijeh na licu dok je majka mališanu stavljala dlan na usta...

Po ostalim crkvama isto se tako oko Božjeg groba postavljalo ono što se smatralo najdragocjenijim: kod franjevaca to su bile prave prašume od palmi jer su

patri to imali zahvaljujući svome vrtlarstvu. U crkvi sv. Roka Sveti grob bio je smješten pred oltarom Svetoga Križa koji resi ogromno raspelo boje crvenog mramora ili cigala. U Sv. Roku i Sv. Jurju posebno je bilo privlačno što je „nebo – baldahin” bilo postavljeno vjerojatno već od Velikog četvrtka, kada se Presveto prenijelo na sporedni oltar Getsemanskog vrta. Ako me sjećanje ne vara, na oba mjesta „nebo” je bilo složeno izvezenim likovima anđela koji na sredini gloriole u obliku badema („mandorle”) drže traku na kojoj se mogu čitati riječi: „Usta moja” itd., dakako latinski.

Od obreda uskrsnuća koji se obavljao na Veliku subotu popodne (obredi Vazmenog bdijenja sastojali su se uglavnom od dijaloga između svećenika i kantora – na latinskom, a završili svetom misom Uskrsnuća, još prije podne), sjećam se toliko, kako je već na početku mnoštvo ispunilo i prostor pred crkvom. Ući se nije moglo. Odrasli su nas djecu podigli, a mi smo vidjeli kako kod osvijetljenog oltara Svetoga groba obavijeni oblacima tamjana kleče „velečasnici”, od kojih jedan žustro korača po krhkim ljestvama do vrha gdje se mon-stranca nalazila, s kojom se u rukama spušta niz ljestve, dok mu se po ramenima poigravaju rojte (bojte) na ruhu, za koje smo kasnije saznali da se zove dalmatika...

Poslije više godina, već kao kapelan katedrale, kako tada nismo imali zvonara, naizmjence smo mi kapelani otključavali i zaključavali katedralu.

Na uskrсну nedjelju prva sveta misa tada je bila ujutro u pet sati. Polazeći na moj zadatak pred kate-dralom ugledah mnoštvo vjernika koje se vraćalo s Kalvarije, gdje su po subotičkom običaju u ranu zoru obavili Put križa. Pred katedralom, oko raspela je gorjelo „more” svijeća... A u jutarnjem sivilu i muku čulo se samo pucketanje fitilja i pokoji duboki uzdah onih koji „tuguju zbog neizbježne smrti”, ali koje tješi obećanje besmrtnosti.

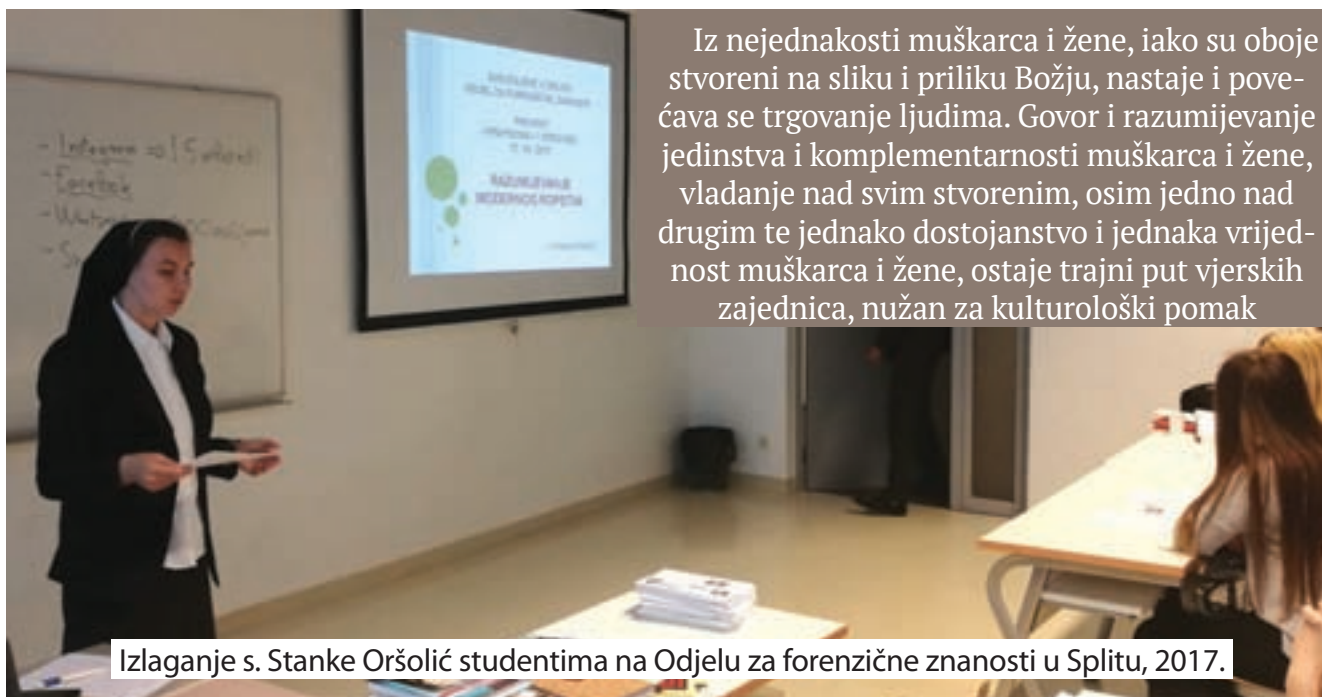
Put modernog ropstva i neumorni hod Crkve koja nikog ne ostavlja na tom putu

MODERNO ROPSTVO U SVIJETU

Putovi trgovaca miomirisima i tržišne robe naposljetku pretvoreni su u putove ljudskog roblja, oružja i droge. Posljednjih godina prepoznata je i isprepletena pojava modernog ropstva i trgovanja ljudima koja predstavlja duboku krizu čovječanstva u XXI. stoljeću; zločin protiv čovječnosti; povreda prava žena, djevojčica, dječaka i muškaraca na slobodu i dostojanstvo te tjelesno, psihičko i emocionalno zlostavljanje osoba kojima se trguje. Ropstvo nikad nije eliminirano, iako se *Deklaracijom Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima* iz 1948. godine ropstvo i trgovina robljem zabranjuju.

uključuju: dužničko ropstvo, kmetstvo, uslužni oblici braka (stupanje u brak i „naručivanje mladenke preko interneta”), prodaja djece u svrhu iskorištavanja, prisilno ili obvezno novačenje djece u oružane sukobe.

Uzroci trgovanja ljudima oni su koji povećavaju ranjivost žrtava i potencijalnih žrtava, stvaraju ili održavaju potražnju za robom i uslugama koje proizvodi radna snaga kojom se trgovalo i stvaraju ili održavaju okruženje u kojem trgovci ljudima i njihovi sudionici mogu nekažnjeno djelovati. Primjerice: siromaštvo, nezaposlenost, nedostatak socijalne zaštite, ruralna izolacija, nedostatak mogućnosti za rad koji je zdrav, siguran, dostojanstven i razumno plaćen, diskriminacija

Izlaganje s. Stanke Oršolić studentima na Odjelu za forenzične znanosti u Splitu, 2017.

Prema *Protokolu za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovanja ljudima, posebice ženama i djecom* iz 2000. godine, trgovanje ljudima znači vrbovanje, prijevoz, transfer, pružanje utočišta i prihvata osoba, pomoću prijetnje ili uporabe sile ili drugih oblika prinude, otmice, prijave, zlorabe ovlasti ili položaja bespomoćnosti ili davanje ili primanje plaćanja ili sredstava da bi se postigla privola osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom, u svrhu izrabljivanja. Izrabljivanje će minimalno uključiti iskorištavanje prostitucije drugih ili drugih oblika seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, ropstvo ili odnose slične ropstvu, podčinjavanje ili odstranjivanje organa. Prakse slične ropstvu

Iz nejednakosti muškarca i žene, iako su oboje stvoreni na sliku i priliku Božju, nastaje i povećava se trgovanje ljudima. Govor i razumijevanje jedinstva i komplementarnosti muškarca i žene, vladanje nad svim stvorenim, osim jedno nad drugim te jednako dostojanstvo i jednaka vrijednost muškarca i žene, ostaje trajni put vjerskih zajednica, nužan za kulturološki pomak

žena, nasilje i seksualno nasilje nad ženama, raspad obitelji, sukobi, rat, korupcija, slabi pravni sustav, politička nestabilnost, velika potražnja za jeftinom radnom snagom i u području prostitucije te kriminal. Broj identificiranih žrtava trgovanja ljudima u svijetu u 2020. godini prema US Department of State *Izješća o trgovanju ljudima* iznosio je 109.216, što nije realna brojka tog fenomena. Stoga, globalnu procjenu modernog ropstva donose International Labour Organization, Walk Free Foundation i International Organization for Migration u svom izvješću za 2022. godinu, gdje procjenjuju da se 49,6 milijuna osoba nalazi u situaciji modernog ropstva, bilo u prisilnom radu ili prisilnom

braku. Prisilni rad promatran je kroz privatni i javni sektor. Kod privatnog sektora razdvaja se procjena prisilnog radnog iskorištavanja i prisilnog komercijalnog seksualnog iskorištavanja odraslih te komercijalno seksualno iskorištavanje djece. U koncept modernog ropstva ulaze još ropstvo, prakse slične ropstvu i trgovanje ljudima. Pandemija COVID-19, oružani sukobi i klimatske promjene posljednjih godina poremetile su zapošljavanje i obrazovanje, povećali ekstremno siromaštvo te prisilne i nesigurne migracije, a povećali su i rodno uvjetovano nasilje i time rizik od svih oblika modernog ropstva.

Procjenjuje se da je 27,6 milijuna osoba u prisilnom radu; žene i djeca čine 11,8 milijuna (djeca više od 3,3 milijuna). Nadalje se procjenjuje da je 22 milijuna osoba u prisilnom braku. Procjenjuje se da 6,3 milijuna osoba u situaciji prisilnog seksualnog

iskorištavanja, a četiri od pet osoba čine djevojčice ili žene. Eliminacija nasilja predstavlja trajni zadatak nacionalnih politika jer su zapanjujuće statistike o nasilju nad ženama diljem svijeta. Procjenjuje se da u svijetu 736 milijuna žena (jedna od tri) iskuse fizičko i/ili seksualno nasilje od strane intimnog partnera; manje od 40 % žena zatraži bilo koji oblik pomoći; 15 milijuna adolescentica širom svijeta u dobi između 15 i 19 godina života iskusi prisilni spolni odnos, a procjenjuje se da 137 žena ubije svaki dan netko od članova njihove obitelji.

Od svih oblika iskorištavanja, seksualno iskorištavanje ostavlja najteže posljedice na žrtve trgovanja ljudima. Kako bi se seksualno iskorištavanje suzbilo, osim što se treba srezati potražnja za prostitucijom i poduzeti mjere hitnog pronalaska žrtava seksualnog iskorištavanja, potreban je kulturološki pomak. Katolički teolog Donal Dorr smatra da je potrebna zdrava duhovnost o seksualnosti. Obogaćena

duhovnost potaknut će mnoge ljude da se pridruže kampanji kako bi promijenili mentalitet i legislativu u odnosu na potražnju za prostitucijom, što će osnažiti razvoj bogatijeg i ozbiljnijeg pristupa seksualnosti mladih, a također i starijih, vodeći računa o zdravijem društvu.

Najranjivija i najrizičnija skupina jesu djeca jer se procjenjuje da 218 milijuna djece radi, ne ide u školu i ne igra se, pothranjeni su i izvrgnuti najgorim oblicima iskorištavanja, kao što su: opasna okruženja, ropstvo, prisilni rad, nedopuštene aktivnosti (trgovina drogom i prostitucija), uključenost u oružane sukobe, trgovanje ljudima, dužničko ropstvo, pornografija.

U svijetu se nastoji podići svijest o trgovanju ljudima na Svjetski dan borbe protiv trgovanja ljudima koji se obilježava 30. srpnja od 2014. godine i u Europi na Europski dan suzbijanja trgovanja ljudima koji se obilježava 18. listopada od 2007. godine.

MODERNO ROPSTVO U SRBIJI

U Srbiji prevladava interno trgovanje ljudima, gdje su žrtve trgovanja ljudima uglavnom građani Srbije i trgovanje se odvija unutar granica Srbije. Žrtve su podvrgnute raznim oblicima iskorištavanja (seksualno i radno iskorištavanje, prisilno prosjačenje i iskorištavanje za kriminalne aktivnosti) od kojih je najčešće seksualno iskorištavanje, a maloljetne žrtve najčešće su podvrgnute i prisilnom braku. Žrtve su najčešće žene, iz urbanih područja, nezaposlene, u teškoj socijalnoj i ekonomskoj situaciji, nižeg obrazovanja. Kod manjeg broja slučajeva prisutna je i sekundarna viktimizacija. Romska populacija osobito je ranjiva, a maloljetne žrtve podvrgnute su i iskorištavanju u pornografske svrhe. Porast je slučajeva više oblika iskorištavanja kod jedne žrtve koji obično počinje prisilnim brakom, nastavlja se seksualnim iskorištavanjem, iskorištavanjem u kriminalne aktivnosti i prisilnim prosjačenjem. Djeca bez pratnje osobito su ranjiva skupina jer od 2017. do 2020. godine centri za socijalnu skrb dodijelili su skrbnike za 5.319 strane djece bez pratnje. U 2022. godini u Srbiji su identificirane 62 žrtve trgovanja ljudima, od toga 72 % čine žene žrtve, a uočen je porast djece žrtava. Biro za borbu protiv trgovine ljudima Srbija apelira da se obrati pozornost na sigurnost žena i djece jer je povećan broj njihova nestanka te je zastupljeno vrbovanje preko interneta od strane pojedinaca ili članova kriminalnih skupina koji lažnim profilima i raznim načinima mame mnogo mladih osoba i djece u lanac trgovanja ljudima.

KATOLIČKA CRKVA NA PUTU SUZBIJANJA MODERNOG ROPSTVA

U posljednjih nekoliko godina, priroda i opseg trgovanja ljudima diljem svijeta razotkriva se radom međuvladinih organizacija, civilnog društva, medija,

S. Stanka Oršolić s papom Franjom na Međunarodnom simpoziju mladih u borbi protiv prostitucije i trgovanja ljudima, Vatikan, 15. – 16. studenog 2014.

akademske istraživača i vjerskih zajednica. U Katoličkoj Crkvi osobit doprinos dale su ženske redovničke zajednice i papa Franjo. U ljeto 2013. godine papa Franjo naložio je da se započne proučavanje trgovanja ljudima i modernog ropstva, kao i trgovanja ljudskim organima u sklopu ustanova Katoličke Crkve u Vatikanu. Nakon toga, u pontifikalnim akademijama znanosti i društvenih znanosti održano je niz simpozija sa stručnjacima diljem svijeta koji rade na suzbijanju trgovanja ljudima. U 2013. godini, donesena je *Izjava o trgovanju ljudima* u vidu preporuka što bi bilo dobro učiniti na raznim razinama kako bi se suzbilo trgovanje ljudima. Uspostavljena je inicijativa #EndSlavery gdje je aktivna skupina mladih vođa protiv ropstva. Papa Franjo osnovao je *Grupu sveta Marta* koja donosi strateške ciljeve i nastoji utjecati na promjenu zakona i svjetske politike. U 2014. godini donesena je *Univerzalna deklaracija vjerskih vođa protiv ropstva*, kojom se vođe obvezuju da će zajedno, unutar svojih vjerskih zajednica, učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi se oslobodili zarobljeni i trgovani. Ured za migrante i izbjeglice dikasterija za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja donio je 2019. godine dokument *Pastoralne smjernice o trgovanju ljudima* koji može pomoći svima u boljem razumijevanju problema. Papa Franjo u svojim govorima, zalaganjima i inicijativama želio je istaknuti da Katolička Crkva namjerava intervenirati u svakoj fazi trgovanja ljudima. Osobito je značajna uspostava Međunarodnog dana molitve i promišljanja protiv trgovanja ljudima na spomen Sv. Jozefine Bakhita, zaštitnice otetih osoba i trgovanih osoba, a koja je sama kao dijete bila trgovana i preprodavana, a koji se u Katoličkoj Crkvi obilježava od 8. veljače 2015. godine.

Angažirane članice ženskih redovničkih zajednica diljem svijeta oko suzbijanja trgovanja ljudima,

okupljene su od 2009. godine oko međunarodne mreže posvećenih osoba Talitha Kum. Redovnice su aktivne kod pronalaska žrtava, spašavanja, procesa rehabilitacije i integracije u društvo, kod podizanja svijesti o problemu, zagovaranja te u edukativnim aktivnostima, a vode i skloništa ili centre za žrtve. U Europi djeluje udruga RENATE – *Religious in Europe networking against Trafficking and Exploitation* od 2009. godine koja okuplja europske redovnice te laike (više od 300 članova) koji rade u 31 zemlji.

U svijetu se nastoji podići svijest o trgovanju ljudima na Svjetski dan borbe protiv trgovanja ljudima koji se obilježava 30. srpnja od 2014. godine i u Europi na Europski dan suzbijanja trgovanja ljudima koji se obilježava 18. listopada od 2007. godine

Katolički teolog Karl-Josef Kuschel ističe zlatno pravilo (što želiš da se tebi čini, čini i ti drugome) zastupljeno kod svih religijskih tradicija, iz kojeg svatko može i treba obvezati se na kulturu nenasilja i poštovanja života, solidarnosti i pravednosti svjetskog gospodarskog poretka, tolerancije i života u istinitosti te jednakopravnosti i partnerstva muškarca i žene. Upravo je to posljednje ključno za suzbijanje trgovanja ljudima, jer iz nejednakosti muškarca i žene, iako su oboje stvoreni na sliku i priliku Božju, nastaje i povećava se trgovanje ljudima. Govor i razumijevanje jedinstva i komplementarnosti muškarca i žene, vladanje nad svim stvorenim, osim jedno nad drugim te jednako dostojanstvo i jednaka vrijednost muškarca i žene, ostaje trajni put vjerskih zajednica, nužan za kulturološki pomak.

Siječanj i veljača u Sonti

O događanjima u siječnju i veljači u Župi sv. Lovre u Sonti izvješćuje naša dopisnica Ruža Silađev.

Slavljen je spomendan 22. siječnja sv. Vinka iz Zaragoze koji je živio u III. stoljeću, a ubijen početkom IV. Mučenik je i svetac koji je umro rijetko viđenom mučeničkom smrću u borbi za očuvanje kršćanstva. Na našim prostorima nepravедno se manje zna o njegovom mučeništvu, a u puku se najviše spominje kao zaštitnik vinogradara i vinograda. Na taj dan vinogradari, ako je lijep sunčan dan (u protivnom se sačeka do lijepog vremena), obavljaju drugo pretakanje vina. Prvo pretakanje bilo je na Sv. Martina, a posljednje se obavlja početkom svibnja kada se vino ili flašira ili samo pretoči i stavlja u podrum.

Svijećnica, u Sonti Marijino, proslavljena je i ove godine 2. veljače na desetljećima tradicionalan način. Toga dana proslavlja se prikazanje Isusa Krista u hramu, tj. predavanje Isusa u ruke Oca Svevišnjega. Obično na taj blagdan crkva u Sonti bude puna vjernika. Svaka obitelj nosi sviće na blagoslov koje će se tijekom godine paliti u bolesti, smrti, požaru, poplavi i raznim drugim nepogodama.

Sveti Blaž, liječnik, biskup i mučenik zaštitnik je dišnih putova, u puku poznat kao iscjelitelj grla. Vjernici u Sonti rado se odazivaju blagoslovu grla, „podgrljivanju”, koje je baš u pravo vrijeme, jer su mnogi oboljeli od grla, nosa i uopće dišnih putova. Starije generacije vjernika sjećaju se da su djeca na ulici, sve do šezdesetih godina pjevala: „Sveti Blaž podgrlaž, podgrl mene, podgrl tebe i sve ljude oko sebe”.

Mnogi vjernici u svojim obiteljima veoma štiju Lurdsku Gospu, pa u domovima mole devetnicu pred taj blagdan. Razumljivo, jer je u ovom našem vremenu mnogo bolesnih, a vjernici se ufaju u Majku Mariju.

Organizirana je povorka fijakera i zaprežnih kola kroz selo u subotu, 11. veljače. Pojedine obitelji još uvijek uzgajaju konje iz čiste ljubavi. Ove godine okupili su se najprije u župnom dvoru, gdje je vlč. Josip Kujunžić blagoslovio povorku. Odatle su krenuli kroz selo, a kod nekih obitelji bili su zaustavljeni i počašćeni kolačima i pićem. Taj običaj održavao se sve do prve polovice pedesetih godina XX. stoljeća u vrijeme božićnih, novogodišnjih i pokladnih dana. Tada su u zapregama sudjelovali mještani svih uzrasta, a naročito je u tome prednjačila mladež. U kolima se vozila i „banda” pa se sviralo, pjevalo i veselilo sve do mraka. Pojedinačnoga jahanja nije bilo, a nije se niti zvalo „pokladno jahanje”. Naravno, jer ga je bilo i u navedene dane, a ne samo na poklade. Poslije obilaska sela, sudionici povorke vratili su se kućama, a navečer je bilo novo okupljanje u župnom dvoru na kojemu su sudjelovali i mnogi drugi mještani, njih oko pedesetak. /Ruža Silađev/

Don Boscova zabava u Sonti

U Župi sv. Lovre u Sonti 28. siječnja organizirana je Don Boscova zabava povodom njegovog blagdana koji je 31. siječnja. Voditelji susreta bili su vlč. Dominik i s. Kristina Ralbovsky, ASC – salezijanci suradnici i animatori.

Susretu se odazvalo mnogo djece. Druženje je započelo poslasticom – šećernom vunom i kolicama, a nastavilo se raznim igrama koje su se djeci svidjele. Nakon toga uslijedio je kratki film o don Boscu. Zatim smo izveli poklik kojim smo dozvali „don Bosca” – vlč. Dominika – među nas. Kratkim kvizom pokazali smo koliko znamo o svetcu, a zatim je uslijedilo nekoliko trikova u kojima su također sudjelovala i djeca. Program je završen sv. misom na kojoj su djeca i mladi pjevali. Izražavam veliku zahvalnost sestri Kristini, vlč. Dominiku i našem župniku Josipu Kujunžiću koji su nam omogućili taj predivan i nezaboravan susret. /Valentina Lukić/

Don Boscova zabava u Jelisavcu

Povodom spomendana sv. Ivana Bosca – apostola mladih, koji se slavi 31. siječnja, i ove godine u župi u Jelisavcu (kod Našica, Đakovačko-osječka nadbiskupija), organizirana je don Boscova zabava.

Cilj tog susreta je svima, a prvenstveno djeci i mladima, na zabavni način predstaviti život i djelo sv. Ivana Bosca. Don Boscova zabava održana je 5. veljače u sportskoj dvorani Osnovne škole Ivana Brnjika Slovaka u Jelisavcu. Događaju je prethodila sv. misa u Jelisavcu, koju je predvodio vlč. Dominik Ralbovsky na slovačkom jeziku.

Organizatori događaja bili su: vlč. Dominik, svećenik iz Selenče (Subotička biskupija) i katehistica s. Kristina Ralbovsky, ASC – salezijanci suradnici u suradnji sa Slovačkim pastoralnim uredom „Bl. Zdenke Shelingove” i animatorima. /Patrik Alatić, upravitelj župe/

Ove godine Dužijanca i u Mostaru

Vodstvo UBH „Dužijanca” boravilo je 9. veljače u Mostaru, a 10. veljače u Senju radi dogovora oko organiziranja Dužijance u Mostaru, koja se planira za 22. i 23. srpnja ove godine. Izaslanstvo su činili ravnatelj UBH „Dužijanca” Marinko Piuković, predsjednik mons. Andrija Anišić, dopredsjednica Ljiljana Dulić i član OO Dužijance Miroslav Kujundžić.

Tom prigodom susreli su se s gradonačelnikom Mostara **Mariom Kordićem** i njegovim suradnicima. Načelni dogovor oko organiziranja Dužijance u Mostaru postignut je još prošle godine kada su Anišić i Piuković posjetili biskupa mons. **Petra Palića** u Mostaru, kojem su izrazili želju da se održi manifestacija, slična onima koje su održane u Zagrebu, Baji i u Novom Sadu. Kako stoji u priopćenju, na susretu s gradonačelnikom Kordićem razgovaralo se o onome što je do sada učinjeno u pripremi za tu manifestaciju. Dužijanca u Mostaru planirana je kao vrhunac predstavljanja Dužijance izvan matične države.

Za subotu, 22. srpnja, planirana je tribina o životu i radu Hrvata Bunjevaca u Srbiji, Mađarskoj te u senjskomu i ličkome kraju u Hrvatskoj, uz prigodnu izložbu i predstavljanje knjiga koje govore o povijesti bunjevačkih Hrvata. U večernjim satima isti dan na Gradskome trgu u Mostaru planiran je nastup folklor-nih i tamburaških ansambala te pjevačkih skupina iz Mađarske, Vojvodine, BiH i Hrvatske. Središnji dio manifestacije planiran je za 23. srpnja, kada će biskup Palić predvoditi svetu misu zahvalnicu, a poslije mise bit će svečani mimohod ulicama Mostara do mjesta na kojem će bandaš i bandašica predati kruh gradonačelniku. Sve to bit će uz prigodni kulturni program i svečane govore. Gradonačelnik Kordić obećao je svestranu organizacijsku i financijsku potporu najavljenom događaju.

Istoga dana vodstvo „Dužijance” susrelo se u biskupskom domu s generalnim vikarom Mostarske biskupije mons. **Nikolom Menalom**, koji je prenio pozdrave i podršku biskupa Palića i istaknuo kako će cjelokupni program biti moguće ostvariti. Tribina i izložba slika bit će u Galeriji koja se nalazi u sastavu biskupskog doma, a sveta misa u katedrali na kojoj će sudjelovati mladi u narodnim nošnjama na čelu s bandašom i bandašicom, uz pjevanje subotičkog Katedralnog zbora „Albe Vidaković”.

Sljedećeg dana vodstvo UBH „Dužijanca” susrelo se s gradonačelnikom Senja **Juricom Tomljanovićem**, ravnateljicom Gradskog muzeja Senj **Blaženkom**

Ljubović te sa savjetnikom za kulturu i društvene djelatnosti Grada Senja **Mislavom Bilovićem** i **Ines Žarković**. I u uredu gradonačelnika grada Senja bilo je riječi o održavanju Dužijance u Mostaru te je naglašeno kako je ta manifestacija zamišljena kao manifestacija svih Bunjevaca koji priznaju svoje hrvatsko porijeklo. Gradonačelnik Senja i njegovi suradnici obećali su učiniti sve što je u njihovoj moći da i Bunjevci iz Senja i ličkoga kraja sudjeluju na manifestaciji u Mostaru.

Osim susreta sa spomenutim osobama, vodstvo „Dužijance” susrelo se i s generalnim konzulom Republike Hrvatske u Mostaru **Markom Babićem**, koji je također bio u delegaciji UBH „Dužijanca” kod gradonačelnika Mostara i pružio značajnu podršku kako bi do tog susreta došlo.

Tom prigodom članovi UBH posjetili su, u pratnji gradonačelnikovih suradnika, i staru blagajsku crkvu na kojoj se nalazi spomen-ploča koja je ondje postavljena prije 90 godina u znak prvoga pohoda Bunjevaca starom kraju. Ploču je postavilo nekoliko tadašnjih udruga iz Subotice i Sombora, a u razgovoru sa župnikom **don Slavenom Čorićem** delegacija je izložila plan za obnovu ploče prigodom Dužijance u Mostaru. Župnik je obećao pomoći i pribaviti potrebnu suglasnost crkvenih i svjetovnih vlasti.

Vodstvo UBH „Dužijanca” ocijenilo je taj pohod Mostaru i Senju i uspostavljenu suradnju vrlo uspješnom. „Naišli smo na srdačnost kod svih koje smo susreli tih dana, kao i spremnost da nam pomognu ostvariti našu veliku želju – proslaviti ove godine Dužijancu u Mostaru, u našem starom kraju. Tu radosnu vijest donosimo svim prijateljima Dužijance uz šum rijeke Bune i fujuk vjetrova senjske bure”, stoji u priopćenju. /Ž. V., „Hrvatska riječ”/

Devetnica u čast Gospi Lurdskoj u franjevačkoj crkvi u Subotici

U franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici od 2. do 11. veljače održana je devetnica u čast Gospi Lurdskoj. U 17 sati svakog dana moljena je krunica, a nakon nje uslijedila je sveta misa.

Devetnica je započela misom koju je na Svijećnicu predvodio **mons. Ferenc Fazekas**, dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije. Uslijedile su svakodnevne mise koje su predslavili: **o. Stjepan Vidak OCD**, prior karmelićanskog samostana u Somboru, **preč. Željko Šipek**, župnik Župe Marije Majke Crkve u Subotici, **preč. Josip Štefković**, župnik Župe Uzvišenja Svetoga Križa i upravitelj Župe sv. Nikole Tavelića u Somboru, **vlč. Dragan Muharem**, župnik Župe Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni, **preč. mr. Mirko Štefković**, ekonom Subotičke biskupije, **fra Zdenko Gruber**, gvardijan franjevačkog samostana u Subotici, **vlč. Marijan Vukov**, župnik Župe Presvetog Srca Isusovog u Tavankutu i **fra Danijel Maljur OFM**, vikar franjevačkog samostana u Subotici.

Svečanu svetu misu 11. veljače predslavio je i propovijedao **vlč. Dušan Balažević**, kapelan na Župi Uzvišenja Sv. Križa u Srbobranu i Župi sv. Mihovila u Zmajevu. On je u propovijedi, kazavši da se iz današnje perspektive postavlja pitanje koja je bila svrha Marijinih ukazanja, istaknuo: „Iskustva vidjelaca svojevrstni su put za svakog od nas. Uvijek počinje Božjom inicijativom, Božjim početkom. Zanimljivo je da ukazanja započinju molitvom krunice. Prva dva ukazanja Blažene Djevice Marije kao da nemaju nikakav drugi sadržaj osim krunice. Zanimljivo je i da vremenom raste povjerenje Bernardice prema Blaženoj Djevici Mariji. Manje se boji, više vjeruje. Velika je sličnost s iskustvom koje je Gospa prošla, od ‘Zdravo, Marijo’ – zbunjenost i mnogo nejasnoća – ‘ta našla si milost u Boga’ i odgovor: ‘Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj’ – a nakon toga, povjerenje – mir”.

Balažević je nastavio: „Traže se osobe jednostavne duše, Bogu drage. I u Fatimi i u Lourdesu to su bila djeca. Zašto? ‘Ja sam Bezgrešno začete’, Božja čistoća, sloboda od grijeha. Takvi razumiju nebeske stvarnosti”. Govoreći o reakciji Bernardice, on se zapitao: „Što je

Bernardica, zapravo, aktivno radila tijekom svih ukazanja? Doslovce ništa, samo je bila poslušna poticajima – vjerovala je”, kazao je. „Vjera, molitva i borba protiv grijeha kao da su temelj tog puta. Tijekom puta, kroz ‘dijalog’, Bog gradi ono što želi. Čak u nekom trenutku života možda i mi ‘počnemo piti s nekog izvora koji je očima prljav’ i ‘žvakati travu’. No ako nastojimo držati se te tri smjernice: vjere, molitve i borbe protiv grijeha, prihvatit ćemo i takve situacije. Dapače, tada ćemo i mi, poput Bernardice, prihvaćati žrtve za obraćenje grešnika, jer ćemo ih ljubiti i željeti im dobro. Tada ćemo živjeti u vjeri Gospino obećanje ‘Obećajem da ću

te usrećiti, ali ne na ovome svijetu, nego na idućem”.

Po drevnom običaju u Subotici, u isto vrijeme u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske upriličena je, na mađarskom jeziku, duhovna obnova u čast Bezgrešnom Srcu Blažene Djevice Marije. Započeo ju je misom i propovijedi katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, a nastavljena je misama koje su pojedinih dana predslavili **vlč. József Koleszár**, zamjenik ravnatelja Josephinuma, biskupijski tajnik **vlč. Gáspár Józsa**, katedralni kapelan **vlč. Ervin Bartus**, župnik subotičke Župe Rođenja Blažene Djevice Marije **vlč. Balcsák Szilárd**, prefekt „Paulinuma” **vlč. László Tojzán**, župnik Župe Isusa Radnika u Subotici **mons. Géza Zapletán**, čantavirski župnik **vlč. Róbert Utcai**, dijecezanski upravitelj **mons. Fazekas** i profesor Paulinuma **preč. Tivadar Fehér. /M. T./**

Subotička biskupija sakupljala priloge za Tursku i Siriju

Subotička biskupija i biskupijski Caritas organizirali su, po nalogu privremenog dijecezanskog upravitelja mons. Ferenc Fazekasa, 19. veljače, sakupljanje novčanih priloga za oštećene u potresima u Turskoj i Siriji.

Vjernici su pozvani da svoje priloge daju u gotovini u crkvama, tijekom misa, u prigodnu škrabicu. Novac se može uplatiti i na žiro račun: 205-512025-08 Caritas Subotica, Zmaj Jovina 20, Subotica, s naznakom „Za Tursku i Siriju”.

Svoje je članove, simpatizere i sve katoličke vjernike pozvao da se pridruže tom sakupljanju i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. /M. T./

Natječaj za 18. HosanaFest 2023.

Organizacijski odbor HosanaFest-a raspisuje natječaj za prijem novih skladbi za HosanaFest. Festival će se održati u nedjelju, 8. listopada 2023. u Subotici. U tu svrhu organizacijski odbor HosanaFesta raspisao je natječaj za prijem novih skladbi koji će biti otvoren od 1. veljače do 1. travnja.

Slogan ovogodišnjega 18. Festivala hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest jest *Rastimo u vjeri i množimo ljubav* (2 Sol 1,3). Skladbe poslane na natječaj tematski moraju imati kršćanski karakter, ne smiju biti dulje od četiri minute, ne smiju biti već objavljene niti javno izvedene. U prijavi trebaju biti potpisani autori glazbe, teksta i obrade.

Prijava na natječaj dostavlja se na CD-u ili elektroničkom poštom, a obvezno mora sadržavati oglednu demo-snimku pjesme, tekst pjesme, kraću biografiju izvođača sa svim potrebnim podatcima (adresa, telefon, e-mail, mrežna stranica i sl.) te navesti zajednicu u kojoj se djeluje i potvrdu svećenika. Još jedna važna napomena: autor i glavni izvođač pjesme ne smije biti mlađi od 16 godina, a vokalno-instrumentalni sastav ili zbor ne smije imati više od 15 osoba.

Radove slati ili dostaviti na adresu: „HosanaFest 2023.”, Limska 3, 24000 Subotica Vojvodina – Srbija, tel. +381(0)64/4616-394 ili na e-mail: hosanafest@yahoo.com.

Rezultati natječaja bit će autorima javljeni do 20. travnja 2023. godine. Izvođači čije se skladbe uvrste u program Festivala, trebaju studijsku snimku svoje skladbe te njenu matricu dostaviti u roku do 60 dana po javljanju rezultata.

Više informacija potražite na mrežnoj stranici Festivala: <https://hosanafest.org/> /**Organizatori**/

Nuncij Gangemi predslavio misu o blagdanu Obraćanja sv. Pavla u Subotici

Blagdan Obraćanja sv. Pavla, zaštitnika Subotičke biskupije proslavljen je svečanom liturgijom 25. siječnja u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske.

Trojezično misno slavlje predvodio je apostolski nuncij u Srbiji nadbiskup **Santo Rocco Gangemi**, a uz

njega su koncelebrirali nadbiskup Beogradske nadbiskupije **Ladislav Német**, biskup Srijemske biskupije **Đuro Gašparović**, biskup Grkokatoličke eparhije sv. Nikolaja **Đura Džudžar**, savjetnik Apostolske nuncijature mons. **Simon Bolivar Sanchez Carrion** i pedesetak svećenika.

Na početku misnoga slavlja, nuncija i sve nazočne pozdravio je dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije mons. **Ferenc Fazekas**.

Nuncij Gangemi izrazio je radost zbog tog euharistijskog slavlja koje mu je bilo prvo izvan Beograda. U homiliji, koja je prevedena na hrvatski i mađarski jezik, nuncij je govorio o sv. Pavlu kao gorljivom vjerniku koji je, kako je rekao, jednog neočekivanog dana, na neočekivanom putu, u neočekivanom trenutku u potpunosti promijenio svoj život. „Promijenio ga je u odnosu prema drugima, osobito u odnosu prema kršćanima koje je prije progonio, promijenio ga je u odnosu prema onima koji su ga slijedili u njegovim pothvatima kažnjavanja onih koji su se udaljili od Mojsijeveg i otačkog nauka, promijenio ga je u odnosu na one koji su s njim bili na putu u Damask i koji su primijetili da se nešto dogodilo, i to čudnovato veliko, ali nisu čuli poruku, niti su izravno spoznali što mu je bilo objavljeno”, istaknuo je nuncij i među ostalim pojasnio kako Pavao zaslijepljen izvana, ali rasvijetljen iznutra, razumije

Božju volju o njemu, a ona nije da on progona kršćane, to je samo posljedica, nego je ona da naviješta i širi ime Isusovo i njegovo evanđelje.

Završavajući homiliju, nuncij Gangemi vratio se zbornoj molitvi misnoga slavlja, „koja nas sve poziva da po primjeru svetog Pavla budemo svjedoci istine i da uvijek hodimo putem evanđelja”. „Jao nama ako bismo smatrali da taj današnji poziv više nije aktualan i potreban, jao nama ako se zatvorimo u besplodno kršćanstvo u kojem nema oduševljenja, jao nama ako pomislimo da više nije potrebno evangelizirati. U našem današnjem zapadnom društvu vjerojatno trebamo više svjedoka nego u prošlosti te dosljednosti u vjeri koju ispovijedamo”, zaključio je nuncij.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Katedralni zbor „Albe Vidaković”, dok je za orguljama bio **mr. Kornelije Vizin**, a svirao je i gudački „Garden kvintet” pod ravnanjem dirigenta i zborovođe **mo. Miroslava Stantića**. Sveti Pavao zaštitnik je Subotičke biskupije, koja je i utemeljena na svetkovinu njegova obraćenja, prije 55 godina. Njegov lik nalazi se i na grbu Autonomne Pokrajine Vojvodine. Zaštitnik je i nekadašnje Kalačko-bačke nadbiskupije, ali i geografskog područja – Bačke. /TU Subotičke biskupije/

Proslava Sv. Ivana Bosca u Subotici

Animatori subotičkog Oratorija proslavili su Sv. Ivana Bosca 31. siječnja.

Proslavi je prethodilo gledanje filma o don Boscu 29. siječnja, kada su se zainteresirani vjernici mogli

upoznati sa životom tog svetca. Na spomendan slavljenja je sveta misa u Župi sv. Roka koju je predslavio župnik **mons. Andrija Anišić**, a animirali je animatori subotičkog oratorija. Nakon toga uslijedila je zabava za sve uz kolače i igre. Za sve koji su osvojili najviše izazova, dodijeljene su i nagrade. Tom slavlju, osim animatora, nazočila su i djeca i drugi mladi. /V. C./

Proslava don Bosca u Baču

Uoči spomendana svetca sv. Ivana Bosca, 29. siječnja, na župi u Baču organizirana je „Don Boscova zabava”.

Na toj zabavi kao animator prelijepo sam se provela. Primijetila sam radost i sreću u očima djece na tom okupljanju. Ove godine dvorana nam je bila mala jer su nam se priključila djeca i mladi našeg dekanata.

Pri dolasku na zabavu vlč. Dominik Ralbovsky pravio je šećernu vunu. Susret smo započeli himnom svetcu, svirali smo mi, mladi iz naše župe, a pjevanje je predvodio naš mali zbor. Zatim smo gledali film o Ivanu Boscu s punom pozornosti i osmijehom. Nakon toga, vjeroučiteljica Kristina Ralbovsky objasnila je neke događaje iz života tog slavnog svetca, a onda je u posjet došao baš on! Velečasni Dominik, predstavljajući svetca don Bosca, izrazio je radost što vidi toliki broj djece koja su došla na proslavu njegova rođendana. Kao nekada, kad je bio mali, Ivan je naučio mađioničarske trikove, pravio predstave za svoje vršnjake i prepričavao nedjeljne propovijedi, tako i danas djeca uživaju u takvim trikovima i zabavama. Na zabavi djeca su sve radoznalo pratila, zabavljala se, odgovarala na razna pitanja poslije kojih je svatko dobio po poslasticu. Igrale su se razne igre, pojedinačno i u grupama. Susret smo završili molitvom Mariji Pomoćnici i puni vedrine i radosti otišli svojim kućama.

Na dan kada Crkva slavi tog svetca, 31. siječnja, okupili smo se na sv. misi koju je predvodio vlč. Dominik u koncelecijaciji s domaćim župnikom vlč. Marinkom Stantićem. Mladi su svirali na misi, a iza toga bilo je veselo druženje na župi uz igru. Za

vlč. Dominika i s. Kristinu to je posebno velik dan jer pripadaju velikoj salezijanskoj obitelji i kao salezijanci suradnici već dugo godina na tom području odgajaju djecu i mlade u duhu don Bosca, na čemu smo im mi mladi osobito zahvalni. /**Andrea Vuković**/

Prva don Boscova zabava u Plavni

Povodom blagdana sv. Ivana Bosca, u novom Pastoralnom centru Župe sv. Jakova 4. veljače organizirana je prvi put u toj župi don Boscova zabava.

U školi je vjeroučiteljica Kristina Ralbovsky podijelila djeci pozivnice, a tko je želio, ponio je pozivnicu i za svoje prijatelje. Odaziv je bio velik, a dvorana premala. Na susret su došli i naši prijatelji animatori iz susjednih župa. Dok su djeca dolazila, vlč. Dominik Ralbosky pravio je šećeru vunu, a animatori su dijelili djecu u skupine prema boji kape. Susret je započeo himnom don Boscu uz zvuk gitare i glasove raspjevane djece. Nakon kratkog uvoda i predstavljanja, film o don Boscu pomogao nam je upoznati svetca kojega slavimo. Zatim je uslijedio najzanimljiviji dio zabave, kada je među nas došao „don Bosco” – vlč. Dominik i pokazivao nam razne trikove u kojima su djeca osobito uživala te postavljao

pitanja gdje su djeca pokazivala koliko su naučila o svetcu. Poslije zakuske, kokica i sokova, krenule su vesele igre. Susret smo završili molitvom. Na kraju druženja u župnoj crkvi slavili smo svetu misu, koju je predvodio vlč. Dominik, da zahvalimo dragom Bogu za taj predivni susret. /**Emma Smolenski**/

Sveta misa o Danu posvećenog života u Subotici

Na blagdan Prikazanja Gospodinova, kada se obilježava i Dan posvećenog života, 2. veljače, dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije mons. Ferenc Fazekas predvodio je svetu misu u franjevačkoj crkvi svetog Mihovila u Subotici, u koncelebraciji sa svećenicima grada Subotice.

Na misi su sudjelovale redovnice koje djeluju u gradu, kao i mnogo vjernika iz Subotice i okoline. Na početku misnog slavlja, nakon blagoslova svijeća, od oltara svetog Antuna krenula je procesija s upaljenim svijećama.

Mons. Fazekas na početku propovijedi pojasnio je kako je blagdan Prikazanja Gospodinova stigao na Zapad u VI. stoljeću i obogaćen je pokorničkom procesijom, a kasnije je pridodan i obred blagoslova svijeća i tako je blagdan dobio ime „Svijećnica”. Tako

se htjela izraziti vjera u Isusa Krista, koji je došao na ovaj svijet, da bi postao „svjetlom naroda”. Povezujući blagdan s Danom posvećenog života, on je istaknuo: „Isusovo prikazanje u hramu znači, da je Njegov cijeli život zapravo predanje, darivanje samog sebe Nebeskom Ocu za spas svih ljudi. Zato nije ni čudno, što je današnji blagdan proglašen Danom posvećenog života. Vjernici posvećenog života sve su one žene i muškarci koji po primjeru Spasitelja daruju svoj život za službu dragom Bogu i za duhovno dobro svojih bližnjih.”

Na teritoriju Subotičke biskupije od muških redovničkih zajednica djeluju franjevci, karmelićani i Braća Dobroga Pastira, a od ženskih redovničkih zajednica: sestre dominikanke, sestre Naše Gospe, Bačke sestre Naše Gospe i sestre Kćeri milosrđa TSR svetog Franje. /Hajnalka Illés – Tiskovni ured Subotičke biskupije/

Započela proljetna kampanja Inicijative „40 Dana za život”

Kampanja se organizira u Novom Sadu i u Subotici, počela je 22. veljače i završava se 2. travnja.

Ovogodišnja Inicijativa „40 dana za život” održava se peti put u Novome Sadu. Volonteri Inicijative su se, uz Božju pomoć, odlučili da ove godine bdiju po 12 sati svakog dana. Kampanja se održava ispred Klinike za ginekologiju i porodiljstvo („Betanija”) svakog dana od 7 do 19 sati, od 22. veljače do 2. travnja, a počela je molitvenim skupom sudionika inicijative u župnoj dvorani Župe Imena Marijina. „Uz bdijenja će biti

slavljene i svete mise i organizirana klanjanja na nakanu za Inicijativu, kao i konferencije na teme abortusa i kontracepcije. S radošću pozivamo sve zainteresirane da nam se priključe ili stupe u kontakt s nama (putem računa na Instagramu) kako bi započeli kampanju u svome gradu”, kaže za Zvonik voditelj kampanje **Adrian Urács**.

Molitve za spas nerođenih i prestanak pobačaja započele su i u franjevačkoj crkvi u Subotici, od 17.30 do 18.30 sati radnim danima, a subotom i nedjeljom bit će od 8.30 do 9.30 sati. Jedanput tjedno bit će slavljena i sveta misa na istu nakanu u kapeli Radio Marije Srbije. /Zv./

O borbi protiv trgovine ljudima u Župi Isusova Uskrsnuća u Subotici

„Putujući u dostojanstvu protiv trgovanja ljudima” bila je tema tribine održane u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici 9. veljače prigodom devetog Međunarodnog dana molitve i promišljanja protiv trgovanja ljudima koji se od 8. veljače 2015. godine obilježava u Katoličkoj Crkvi, na spomen svete Jozefine Bakhita, zaštitnice žrtava trgovanja ljudima.

Tribinu je vodila časna s. **Stanka Oršolić**, iz Družbe sestara Naše Gospe – Zagreb, koja je članica međunarodne udruge RENATE (*Religious in Europe Networking Against Trafficking and Exploitation* – Umrežavanje redovništva u Europi protiv trgovine i izrabljivanja) i uključena je u aktivnosti suzbijanja trgovanja ljudima u Hrvatskoj i u svijetu te je volontirala u zakladi Medaille u Londonu sa ženama žrtvama.

S. Stanka tim predavanjem nastojala je posvijestiti mladima dostojanstvo ljudske osobe koje uništava trgovanje ljudima, što je trgovanje ljudima, koji su oblici trgovanja ljudima, koga ta pojava u društvu najviše pogađa, naučiti ih kako prepoznati procese koji su odveli milijune osoba, osobito mladih, u iskorištavanje i trgovanje ljudima, otkriti staze onih koji su pošli u potragu za slobodom i dostojanstvom kroz osobno iskustvo rada sa ženama žrtvama, promicati aktivnosti kojima možemo suzbiti trgovanje ljudima, graditi kulturu susretanja molitvom za sve mlade i žrtve trgovanja ljudima.

Moderno ropstvo, kako je na tribini rečeno, obuhvaća: prisilni rad, prisilni brak te trgovanje ljudima (iskorištavanje prostitucije drugih ili drugih oblika iskorištavanja, podčinjavanje ili odstranjivanje organa), ropstvo i ropstvu slične prakse. Broj identificiranih žrtava u svijetu u 2020. godini prema izvješću State Departmenta o trgovanju ljudima iz 2021. iznosio je 109.216 osoba, što nije stvarna brojka. Procjenjuje se da je oko 50 milijuna osoba u situaciji modernog ropstva, od čega su 4,9 milijuna žena i djevojčica prisilno komercijalno spolno iskorištene, a 11,8 milijuna žena i djece nalazi se u situaciji prisilnog rada (od toga djeca čine 3,3 milijuna). Broj identificiranih žrtava trgovanja ljudima u Srbiji u 2022. g. bio je 62 žrtve (2021. bilo je 46 žrtava), a najčešće su žrtve žene iz urbanih područja, nezaposlene, u teškoj socijalnoj i ekonomskoj situaciji,

nižeg obrazovnog statusa. Romska populacija osobito je ranjiva, zatim djeca bez pratnje. Prevladava interno trgovanje ljudima, što znači da su žrtve trgovanja ljudima uglavnom građani Srbije i trgovanje se odvija unutar granica Srbije. Najčešće je spolno iskorištavanje, zatim radno iskorištavanje, prisilno prosjačenje, iskorištavanje za kriminalne aktivnosti, maloljetne žrtve podvrgavaju se i prisilnom braku, maloljetne žrtve iz romske populacije uz navedene oblike, podvrgnute su i iskorištavanju u pornografske svrhe.

Veliku opasnost predstavlja internet, pojedinci ili članovi kriminalnih skupina lažnim profilima i raznim načinima mame mnogo mladih osoba i djece u lanac trgovanja ljudima. Radi suzbijanja trgovanja ljudima

potrebno je preko obrazovnih aktivnosti i medija upoznati mlade koje ih sve opasnosti u društvu mogu odvesti u iskorištavanje i trgovanje ljudima, motivirati ih za uključenost u suzbijanje trgovanja ljudima, a to bi značilo biti socijalno angažiran, a najvažnije nositi radost evanđelja svim potrebitima, osobito onima koji su marginalizirani, iskorištavani i porobljeni, poput Jozefine Bakhita koja je primjer svetice našega doba. U devetoj godini života oteli su je trgovci robljem i dali joj ime Bakhita (Sretnica). Promijenila je pet vlasnika. Doživjela je brojna poniženja i patnje ropstva, kako fizička tako i moralna. U svom ropstvu našla se u Italiji kao dadilja gdje je prvi put spoznala kršćanstvo, pridružila sestrama u Institutu za katekumenizam 1896. Ostavila nam je svjedočanstvo pomirbe i evanđeoskih oprosta ogromnog značaja u današnje doba razuzdane utrke za moći, novcem i užitcima. /E. K./

Svećenička reprezentacija Srbije na turniru u futsalu u Temišvaru

Petnaesto Europsko prvenstvo u futsalu (malom nogometu) za svećenike održano je od 13. do 17. veljače u Temišvaru, a na njemu je sudjelovala i svećenička reprezentacija Srbije.

Taj višednevni susret okupio je oko 250 svećenika iz 16 europskih zemalja, koji su pored odmjeravanja snaga u futsalu, imali prilike zajedno slaviti svete mise i razmjenjivati svoja svećenička iskustva tijekom prigodnih druženja. Otvorenje susreta označila je ulazna procesija svih reprezentacija na početku svete mise u crkvi Naše Gospe bugarske zajednice u Temišvaru, koju je predvodio biskup domaćin, **mons. József Csaba Pál**, a prigodnu propovijed održao je segedinsko-čanađski biskup, **mons. László Kiss-Rigó**.

Svakog su dana svećenici skupa slavili svetu misu, a natjecateljski dio odvijao se u utorak i četvrtak poslijepodne, dok je u srijedu bilo organizirano hodočašće u svetište Marija Radna.

Naša reprezentacija nastupila je u sljedećem sastavu: iz Subotičke biskupije: **vlč. Vinko Cvijin**, **vlč. Dominik Ralbovsky**, **vlč. Nebojša Stipić**, **vlč. Mirko Štefković**, **vlč. Marijan Vukov** i **vlč. Dražen Skenderović**, u svojstvu izbornika, potom

iz Zrenjaninske biskupije **vlč. Roland Fehér**, **vlč. Emánuel Topolcsányi** i **o. Elias Ohoiledwarin, SVD**, te **o. Darko Rac** iz Eparhije sv. Nikolaja u Ruskom Krsturu, a svojom igrom timu je pomogao i **vlč. Oszkár Tracsek** iz Segedinsko-čanađske biskupije.

Iako naša reprezentacija nije uspjela zabilježiti značajniji uspjeh, svi članovi izrazili su zadovoljstvo zbog sudjelovanja na tom prvenstvu i spremnost da i sljedeće godine u Skadru u Albaniji budu sudionici sljedećeg takvog susreta. /**Hajnalka Illés** / **Tiskovni ured Subotičke biskupije**/

Završena vanjska obnova crkve Snježne Gospe u Žablju

Uz financijsku podršku iz Mađarske ranije je već zamijenjena krovna konstrukcija i restaurirane slikarije. Predstavnici Mađarskog nacionalnog vijeća obišli su crkvu i najavili obnovu derutne i zapuštene unutrašnjosti.

Katolička crkva koja je 1901. godine posvećena Snježnoj Gospi, zajedno s pravoslavnom crkvom svetog Nikole oblikuje izgled središta Žablja. Crkva impozantnih razmjera ostala je bez većine vjernika nakon II. svjetskog rata, a tijekom vremena dospjela je u jako loše stanje. Zahvaljujući mađarskoj vladi, objekt je spašen u posljednjem trenutku.

„Do sada smo na taj projekat potrošili blizu 80 milijuna dinara. Vidljivo je da je krov u potpunosti sređen, vani je zgrada oličena i zaista je sada dovedena u dobro stanje. Sada se može nastaviti s radovima u unutrašnjosti. U narednom razdoblju planiramo za taj projekt odvojiti oko 180 milijuna dinara”, rekao je **Árpád Fremond**, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća prigodom obilaska crkve 7. veljače. Radovi su započeli obnovom klupa i drugih ukrasnih dijelova u unutrašnjosti. Nakon toga slijedi vraćanje klupa na mjesto i restauracija unutarnjih zidova crkve.

U crkvi Snježne Gospe u Žablju, kojom od 1992. upravlja iz Titela **vlč. Franjo Lulić**, mise se služe jednom mjesečno na hrvatskom jeziku, a trenutno broji oko 100 župljana. /**M. T.**, prema pannonrtv.com/

Pokladni susreti u Vojvodini

Tijekom siječnja i veljače katoličke župe i hrvatske udruge diljem Vojvodine priredile su brojna pokladna okupljanja, prela, balove, maskenbale.

„Prelo na salašu” u Đurđinu

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Đurđin” u suradnji sa Župom sv. Josipa Radnika organiziralo je „Prelo na salašu” u župnoj Pastoralnoj dvorani oca Gerarda Tome Stantića u Đurđinu 5. veljače.

Goste je zabavljao ansambl „Ruže”, a u kratkom programu pročitana je najbolja *preljska pisma* ovogodišnjega Velikoga prela u Subotici autorice **Verice Dulić** iz Đurđina. Nekoliko djece pročitao je i svoje literarne radove na temu zime i prela. Ovogodišnja jedina prelja bila je **Josipa Kujundžić**, a kao domaćin prisutne je pozdravio župnik **Daniel Katačić**. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

Prelo u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

U HKC „Bunjevačko kolo” u Subotici 12. veljače održano je župno prelo Župe Uskrsnuća Isusova.

Organizatori, mlade obitelji **Jelice** i **Marija Horvackog** te **Mirjane** i **Josipa Ivkovića Ivandekića**, okupili su oko sebe tim koji je pomagao u aranžiranju stolova, uređenju kutka za fotografiranje, organiziranju darova za djecu te priredili prigodan program.

Mladi u nošnji pozdravljali su goste prela na ulazu u dvoranu, dobrodošlicu svim župljanima poželjela je **Kata Horvacki** stihovima pjesme „Salaš”, nakon

čega su nastupila djeca plesom „Magic in the air”, a pripremile su ih **Ana Kujundžić** i **Iva Gabrić**. Kratkim predstavom počastili su nas **Nataša Stipančević** i **Josip Skenderović**, a tekst predstave napisala je **Milica**

Kopilović. Za dalje dobro raspoloženje bio je zadužen ansambl „San”, među čijim su članovima i naši župljani.

Gosti prela bili su umirovljeni župnik **mons. Bela Stantić** i mladi župnik **vlč. Vinko Cvijin** koji je pozdravio sve nazočne i izrazio zadovoljstvo što se okupljamo kao zajednica, kao braća i sestre, te zahvalio svima koji su na bilo koji način doprinijeli organizaciji prela. /E. K./

Veliko žedničko prelo – pokladno veselje u kršćanskom duhu

U dvorani „Kod Zvonka” u Žedniku 18. veljače održano je trinaesto Veliko žedničko prelo.

Nakon dvije godine stanke, više od 160 gostiju došlo je na prelo koje okuplja sve generacije Žednika, kao i njihove drage goste na druženje i zabavu kako bi, makar na kratko, ostavili svoje brige sa strane i tu večer proveli s dragim ljudima, a pritom se i dobro zabavili. Prelo je otvorio župnik **vlč. Franjo Ivanković** prelijepom pjesmom o Žedniku, za koju je tekst i glazbu osmislila župnikova pokojna majka **Kata Ivanković**, inače žiteljka Žednika. Nakon uvodnih riječi voditeljice programa **Martine Kopunović** o prelu i pokladnom vremenu, uslijedila je revija djece u maskama, koji su svojim maštovitim i originalnim maskama uljepšali tu večer i izmamili gostima osmijeh na lice. Djeca su nagrađena velikim pljeskom i darovima koje je osigurala ZZ „Stovet” iz Žednika.

Drugi dio programa bio je posvećen izboru najljepše prelje i prvih pratilja. Osam djevojaka obučениh u našu divnu narodnu nošnju predstavljene su gostima koji su nakon toga imali priliku glasovati te izabrati svog favorita. Tako je nakon glasovanja za drugu pratilju izabrana **Milica Rakočević**, za prvu **Teodora Dožai**, a za najljepšu prelju izabrana je **Martina Vojnić Hajduk**. Treći dio programa činili su večera koju je blagoslovio župnik Franjo otpjevavši pjesmu „Kriste, u Tvoje ime”, prigodna molitva, kao i zabava uz glazbu tamburaša koje je okupio **Martin Vojnić Mijatov**.

Na prelu je bila postavljena i kutija u koju su gosti mogli ubaciti svoj doprinos u vidu novca za akciju koju je taj vikend provodila Subotička biskupija kao pomoć nastradalima u Turskoj i Siriji. Oko 23 sata podijeljena je i tombola u kojoj nitko nije ostao bez darova. Prelo je trajalo do jedan sat poslije ponoći, kada su se gosti razišli vesela srca, ispunjeni susretom i u nadi da se dogodine ponovno okupe tako lijepim povodom. /**Marina Vincer**/

Pokladni bal u Plavnoj

U zajedničkoj organizaciji Župe svetog Jakova i Hrvatskog kulturno-umjetničko prosvjetnog

društva „Matoš” organizirali su 18. veljače Pokladni bal.

Bal je održan u vatrogasnom domu u Plavnoj, a sudjelovali su brojni župljani Plavne, kao i gosti iz Bača, Vajske, Bođana te Subotice. Na početku su goste u ime organizatora pozdravili vlč. **Marinko Stantić**, župni upravitelj, i predsjednik udruge **Igor Probojčević**, nakon čega je pučki pjesnik **Josip Dumendžić Meštar** recitirao svoju prigodnu poeziju. Večer je nastavljena uz zakusku i tamburaše. /Zv./

Župno prelo Župe Marije Majke Crkve održano na Verušiću

Župno prelo Župe Marije Make Crkve održano na Verušiću, u dvorani Mjesne zajednice 18. veljače.

Na početku prela, u ime organizacijskog odbora, sudionike je pozdravila i dobrodošlicu im poželjela **Hajnalka Illés**. Ona je riječ prepustila župniku **preč.**

Željku Šipeku. Nakon njegovog pozdrava, sudionici su gledali predstavu „Ko propije jorgan, pokriva se šeširo”. Predstava je rađena po uzoru na tekst Balinta Vujkova, u režiji učiteljice **Tanje Stantić**, a mali glumci bili su: **Ina Bačlija**, **Katarina Vukadinović**, **Leona Vukmanov Šimokov**, **Lovro Vukov**, **Sara Vukov**, **Nikola Ivanković Radak**, **Marijan Ivanković Radaković**, **Denis Kopilović**, **Roko Piuković**, **Milica Popov**, **Petra Temunović**, **Ante Crnković**, **Luka Crnković** i **Martin Crnković**, uz ispomoć **Josipe Ivanković Radak**.

Tijekom prela skupljali su se dobrovoljni novčani prilozima za župni Caritas. Osim hrane i pića, koji su poslužili da zajedništvo bude potpunije, sudionike su zabavljali tamburaši, a organizirana je i tombola. /Zv./

Župno prelo u Tavankutu

Treće Župno prelo tavankutske Župe Presvetoga Srca Isusova održano je 19. veljače.

Sudionici prela prvo su se okupili u tavankutoj župnoj crkvi, gdje je župnik vlč. **Marijan Vukov** predslavio nedjeljnu svetu misu. Druženje i zabava upriličeni su u Domu kulture, uz sudioništvo mnogo župljana, tamburaše i tombolu, koju su pripravili sami sudionici. /Zv./

13. „Prela sićanja” – događaj za sjećanje

U Subotici je 19. veljače upriličeno 13. „Prela sićanja”. Organizatori su i ove godine bili Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” i Katoličko društvo „Ivan Antunović”.

„Prela sićanja” kostimirana je zabava koja evocira uspomene na neka ne tako davna vremena koja su s jedne strane bila karakteristična po veličanstvenim narodnim nošnjama, a s druge strane po češćim nego danas rodbinskim, prijateljskim i susjedskim okupljanjima, napose u zimsko i pokladno vrijeme. Organizatori i sudionici „Prela sićanja” iz godine u godinu žele pokazati upravo to: ljepotu zajedništva i svečane zimske bunjevačke narodne nošnje.

Na tom je prelu bilo stotinjak sudionika. Program je počeo okupljanjem kod spomenika Presvetog Trojstva u centru Subotice. Slijedila je sveta misa u franjevačkoj crkvi. Potom su se sudionici prošetali do HKC-a „Bunjevačko kolo”, gdje je upriličena pokladna zabava i druženje. Za dobro raspoloženje pobrinuli su se mladi svirači iz Ansambla „San”. Uz pjesmu, ples, kartanje, krafne i, naravno, fotografiranje vrijeme je brzo prošlo.

Među sudionicima bilo je mnogo mladih koji su s ponosom odjenuli prekrasnu bunjevačku nošnju. Mladi su budućnost „Prela sićanja”. Znaju se u nošnji vladati i nositi je. Mladima je ove godine posebno upućen poticaj da od svojih starijih nauče nošnju, prikladno čuvaju i pravilno odijevaju kako bi i oni naraštajima koji dolaze to umijeće znali i mogli prenijeti. /Josip Štefković/

Veliko prelo u Subotici

U organizaciji HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice, 28. siječnja u dvorani za tjelesni odgoj Tehničke škole „Ivan Sarić” održano je 144. Veliko prelo.

Ta poznata pokladna manifestacija Hrvata u Subotici okupila je više od 600 gostiju, a mnogi zainteresirani nisu ni uspjeli osigurati mjesto na njoj. Posebnost ovogodišnjeg prela bila je svakako prisustvo triju ministara iz Hrvatske i Srbije te drugih visokih dužnosnika obaju država. Po ustaljenoj tradiciji izabrana je i *Najlipča preljska pisma*, pisana namjenski za Veliko prelo 2023. Tako je ove godine, po mišljenju žirija, za najbolju preljsku pismu proglašena pjesma *Bujica života* autorice **Verice Dulić** iz Đurđina. Drugo mjesto pripalo je **s. Blaženki Rudić** za pjesmu *Upisano u vrmenu*, dok je treće mjesto osvojio **Josip Dumendžić Meštar** za pjesmu *Prelo, pisma zavičajna*. Također je održan i izbor za najlipču prelju na koji se prijavilo 10 djevojaka. Glasovalo se u dvorani, ali i lajkom na Facebook stranici „Bunjevačkog kola”. Po mišljenju gostiju nazočnih u dvorani titulu *Najlipče prelje Velikog prela 2023.* ponijela je **Ana Horvacki** iz Subotice, dok je najviše glasova na Facebook-u dobila **Jasmina Vukov** iz Subotice. Za dobru atmosferu na Velikom prelu pobrinuli su se Najbolji hrvatski tamburaši čiji je dolazak posredstvom Hrvatskog nacionalnog vijeća darovao Grad Dubrovnik, kao i ansambl „Ruže”. U programu su nastupili i članovi folklornog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo”.

Prelo mladeži

Tradicionalna pokladna zabava koja okuplja mlade, subotičko Prelo mladeži, „oživljena” je nakon dvogodišnje stanke zbog epidemije COVID-19.

Mladi su se, njih oko 170 iz skoro cijele Vojvodine, ponovno okupili na prelu 3. veljače u HKC-u „Bunjevačko kolo” u Subotici. Prelo su organizirali

Udruga mladeži „Hrvatski Majur” iz Subotice i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini.

VI. Šokačko veče

U restoranu Bački dvor na jezeru Provala, HKU „Antun Sorgg” iz Vajske organiziralo je 4. veljače VI. Šokačko veče.

Kao i prijašnjih godina, taj je događaj, osim zabavnoga, imao i kulturni karakter pa je tako održana revija

narodnih nošnji iz Plavne, Vajske, Monoštora, Sonte, Slankamena, a prikazana je i mađarska nošnja.

Marin bal u Lemešu

U organizaciji HBKUD-a „Lemeš”, 4. veljače priređen je tradicionalni Marin bal.

Bal su otvorili bunjevačkim igrama članovi GKUD-a „Sombor”, a već petu godinu za zabavu je bio zadužen Tamburaški sastav „Rujna zora” iz Subotice.

Hrckov maskenbal

Nakon dvogodišnje stanke, ponovno je održan Hrckov maskenbal u Subotici, najveća dječja pokladna manifestacija Hrvata u Srbiji.

Maskenbal je u HKC-u „Bunjevačko kolo” okupio oko 150 djece koja pohađaju cjelovitu nastavu i vrtiće na hrvatskom jeziku u Subotici, Maloj Bosni, Tavankutu i Đurđinu. Maskenbal su organizirali NIU „Hrvatska riječ” te podlistak za djecu „Hrcko” uz potporu Hrvatskog

nacionalnog vijeća. Kostimirana i maskirana djeca zabavljala su se uz pjesmu i ples, skupa s poznatim Hrckom, koji je zaštitni znak i maskota istoimena podlistka za djecu na hrvatskom jeziku. Izabrane su i najbolje pojedinačne, grupna te maska u kategoriji odraslih osoba (učiteljica i odgojiteljica).

Gupčev bal

HKPD „Matija Gubec” priredilo je 11. veljače u velikoj dvorani Doma kulture u Tavankutu XIV. Gupčev bal.

Za dobru zabavu pobrinuli su se tamburaški ansambl „Ruže” i Marko Žigmanović s bendom iz Subotice.

Petrovaradinski karneval

HKPD „Jelačić” i Udruga građana „Petrovaradin Media” iz Petrovaradina obnovili su dio bogate povijesti i kulturne baštine Petrovaradina, organizirajući prvi obnovljeni Petrovaradinski karneval.

Karneval je trajao od 11. do 21. veljače. Središnji događaj bila je Velika karnevalska povorka održana 18. veljače, a prateći program sačinjen od izložaba, radionica za djecu, predavanja i drugo.

Šokačko prelo u Beregu

U Beregu je 18. veljače održano Šokačko prelo.

Prelo je organizirala mjesna udruga HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević”. Goste je zabavljao tamburaški sastav „Mesečina”.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo

U Hrvatskom domu u Somboru 18. veljače HKUD „Vladimir Nazor” iz Sombora priredilo je 89. Veliko bunjevačko-šokačko prelo.

Dičje prelo u Đurđinu

U Đurđinu je u organizaciji mjesne udruge HKPD „Đurđin” 18. veljače održano Dičje prelo u dvorani Župe svetog Josipa Radnika u Đurđinu.

Mačkare – premundureni dani

HKPD „Tomislav” iz Golubinaca organiziralo je 18. i 19. veljače pokladnu manifestaciju Mačkare – premundureni dani.

Prvoga dana manifestacije na programu je bilo pokladno jahanje ulicama Golubinaca na kojima je narednog dana održan karneval s kostimiranim sudionicima.

Pokladni bal pod maskama

KUDH „Bodrog” iz Monoštora 19. veljače u mjesnom Domu kulture organiziralo je Pokladni bal pod maskama.

Posjetitelje je zabavljao tamburaški sastav „Panonika”.

Maskenbal u Sotu

Hrvatsko kulturno društvo „Šid” organiziralo je 18. veljače maskenbal.

Maskenbal je održan u Sotu, u crkvenoj dvorani „Kata”. Maskenbal je bio namijenjen školskoj djeci, koja su se veselila uz glazbu, kokice, krafne i nagrade za najbolje maskirane.

Hrcko u Sonti

Hrcko je 20. veljače posjetio djecu od prvog do osmog razreda OŠ „Ivan Goran Kovačić” u Sonti koja izučavaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Sonti, i priredio zabavu pod maskama.

Povodom Dana državnosti odlikovan nadbiskup Hočevar

Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić uručio je 15. veljače na svečanoj ceremoniji povodom Dana državnosti Srbije, umirovljenom beogradskom nadbiskupu mons. Stanislavu Hočevaru Orden srpske zastave prvog stupnja, zbog zalaganja za istaknute zasluge i osobni doprinos u širenju sloge, mira, duha tolerancije i vjerske suradnje.

Nadbiskup Hočevar izrazio je zahvalnost Srbiji i rekao da njezine stanovnike prati posebnom ljubavlju, molitvom i dobrim željama. „Svi mi imamo budućnost samo toliko koliko se međusobno volimo, poštujemo, surađujemo i žrtvujemo jedni za druge. Čestitam Republici Srbiji na državnom prazniku uz želju da surađujemo tako da život postane praznik”, zaključio je nadbiskup Hočevar. /Tanjug.rs/KMC/

Misa za državu slavljenja u Beogradu

Beogradski nadbiskup i metropolit Ladislav Nemet predvodio je 13. veljače svečano euharistijsko slavlje povodom Dana državnosti Republike Srbije u beogradskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Uz nadbiskupa suslavili su apostolski nuncij u Republici Srbiji mons. Santo Gangemi, djelatnici Nuncijature, Ordinarijata i svećenici Beograda. Na početku euharistijskog slavlja nadbiskup je pozdravio sve prisutne i istaknuo povod tog okupljanja i suradnje koja traje već godinama te koja je urodila plodom – da misa za državu postane tradicijom, istaknuvši da je smisao i povod tog okupljanja „upravo zahvala dragom

Bogu za miran život u zajedništvu, ali i za dobre međunarodne odnose”.

U propovijedi Nemet govorio je o pitanju odgovornosti, kako u osobnom životu, tako i u životu zajednice Crkve, ali i životu svakog čovjeka kao građanina. „Ova naša država ima cilj da svim svojim stanovnicima, ali i strancima koji žive po našim zakonima u ovoj zemlji, osigura pravo na mir i život u miru te razumijevanju”, istaknuo je nadbiskup nabrojajući ujedno sve vidove, počevši od obrazovanja pa sve do socijalnog sustava

koje svaka država treba pružiti svojim građanima, zaključivši da se svatko u ovoj državi treba osjećati kao kod svoje kuće. Na kraju je podstaknuo da „i mi građani moramo biti dio zajedničkog zadatka i kreativno tražiti načine za napredak društva, smanjenje siromaštva, za očuvanje zemlje jer uništavamo plodno tlo, zrak i vodu”, zaključio je nadbiskup Nemet. /Marija Antonela Kanelić, kc.org.rs/

Biskupi: „Raduju nastojanja političara iz Hrvatske i Srbije oko zbližavanja”

UPožegi je 31. siječnja održana skupština biskupa Đakovačko-osječke crkvene pokrajine (Đakovačko-osječka nadbiskupija, Srijemska biskupija i Požeška biskupija). Na drugom dijelu sudjelovao je i pakračko-slavonski episkop Jovan Ćulibrk.

U priopćenju za javnost biskupi su, među ostalim, naveli: „S pakračko-slavonskim episkopom Jovanom zajednički smo razmotrili ono što je moguće učiniti za unaprjeđenje naših međusobnih odnosa, zasjenjenih učestalim negativnim protuhrvatskim i protusrpskim verbalnim očitovanjima, kako na političkoj razini, tako u medijima i u Hrvatskoj i u Srbiji, pokatkad i u crkvenim krugovima. Pored toga, utvrdili smo da teška ratna stradanja u Ukrajini među ostalim bude i sjećanja na sve što smo proživjeli kod nas u ratu 1991. – 1995., unoseći u naše međusobne odnose dodatnu količinu nesigurnosti i nepovjerenja. Navedeno stanje potiče strah u žiteljima Hrvatske i Srbije, napose kod preostalih Hrvata u Srijemskoj biskupiji, pokrećući ih na daljnja iseljavanja”.

Biskupi navode i da se „raduju nastojanju političara iz dviju spomenutih država, koji se u novije vrijeme trude oko međusobnog zbližavanja i pronalaženja mogućnosti rješavanja i najtežih pitanja, te pridonesu smanjenju međunacionalnih i međudržavnih napetosti”. /srijembiskupija.rs/

Mons. Dražen Kutleša imenovan nadbiskupom koadjutorom Zagrebačke nadbiskupije

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je 14. veljače 2023. u podne da je papa Franjo imenovao mons. Dražena Kutlešu zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom.

„U ovoj posebnoj prigodi želim izraziti svoju zahvalnost Gospodinu koji me najprije pozvao biti svećenikom, a potom i nasljednikom apostola. Sada me po želji svetog oca pape Franje, šalje u naš glavni grad Zagreb i u tu časnu nadbiskupiju. Zahvaljujem Svetom Ocu na ukazanom povjerenju. Zahvaljujem nadbiskupu u miru Marinu i svim vjernicima Splitsko-makarske nadbiskupije na otvorenosti kojom su me primili, kleru, redovnicima i redovnicama, kao i svim suradnicima koji su sa mnom dijelili teret odgovorne službe. U ovome trenutku obećavam svoju blizinu i molitvu svim vjernicima Zagrebačke nadbiskupije, napose svim obiteljima, mladima, djeci, bolesnima i nemoćnima, socijalno ugroženima i marginaliziranim. Vas, dragi vjernici Zagrebačke nadbiskupije i cijele domovine, na početku preuzimanja te časne službe molim da se pridružite mojoj molitvi da mi Gospodin udijeli snagu, mudrost i *pronicao srce da može... razlikovati dobro od zla* (1 Kr 3, 9), da vođen Duhom Svetim, što bolje mogu vršiti službu koju mi je povjerio”, istaknuo je u svom obraćanju dosadašnji splitsko-makarski nadbiskup i porečko-pulski apostolski upravitelj Dražen Kutleša. Istoga dana preuzvišeni mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup u miru, imenovan je apostolskim upraviteljem Splitsko-makarske nadbiskupije. /IKA/

Papa završio apostolsko putovanje u Demokratsku Republiku Kongo i Južni Sudan

Papa Franjo završio je svoje 40. međunarodno apostolsko putovanje u Demokratsku Republiku Kongo i u Južni Sudan na kojem je boravio od 31. siječnja do 5. veljače.

Tijekom svojega apostolskog putovanja u Demokratsku Republiku Kongo papa Franjo u zračnoj luci „Ndolo” u Kinshasi slavio je 1. veljače misu na kojoj je sudjelovalo više od milijun ljudi te ih potaknuo da budu misionari mira. Za Demokratsku Republiku Kongo papa Franjo rekao je da je poput dijamanta zbog svojih brojnih resursa i svojega naroda, ali da su bogatstva te zemlje postala razlog za sukobe, nasilje i osiromašenje. „Hrabro, kongoanski brate i sestro! Ustani, preuzmi opet u svoje ruke, kao čisti dijamant, ono što jesi, svoje dostojanstvo, svoj poziv da kuću u kojoj živiš čuvaš u skladu i miru. Položite svoje oružje, prigrbite milosrđe i budite misionari mira. Pozvani smo biti misionari mira i upravo će nam to donijeti mir”, potaknuo je papa Franjo na misi drugoga dana apostolskoga putovanja u Demokratsku Republiku Kongo. Putovanje u Jubu, glavni grad Južnoga Sudana, bilo je ekumensko hodočašće mira i drugi dio apostolskoga

putovanja pape Franje. Tada su, naime, s njim bili poglavari dviju Crkva koje su povijesno prisutne u toj zemlji: Anglikanske zajednice i Škotske Crkve. Spomenuo se i susreta s velikom skupinom interno raseljenih osoba koje žive u kampovima za raseljene i gdje je velika prisutnost žena. One su snaga koja može preobraziti zemlju – istaknuo je Papa te dodao – potaknuo sam, osim toga, sve da budu sjeme novoga Južnog Sudana, bez nasilja i pomirenoga. „Ta prelijepa i izmučena zemlja treba svjetlo koje svatko od vas ima, odnosno svjetlo koje je svaki pojedinac od vas”, poručio je Papa. /IKA/

Zaključna nota biskupâ s Europske sinodske skupštine u Pragu

Na poziv Vijeća biskupskih konferencija Europe održana je Europska kontinentalna sinodska skupština od 5. do 9. veljače, a završila je prihvatanjem završnog dokumenta, koji su prihvatili također biskupi na završnom susretu.

Na Skupštini u Pragu sudjelovalo je dvjestotinjak sudionika: 156 delegata iz 39 europskih biskupskih konferencija te 44 delegata. U zaključnoj noti biskupâ sa Skupštine u Pragu stoji između ostalog: „Kao plod tog sinodskog iskustva, mi biskupi preuzimamo na sebe obvezu i dalje živjeti i promicati sinodski proces u strukturama i životu svojih biskupija. Obvezujemo se da ćemo podržati upute Svetoga Oca, Petrova nasljednika, da postanemo sinodska Crkva jačana iskustvom zajedništva, sudioništva i poslana u Kristu. Želimo zajedno, kao sveti Božji ljudi, vjernici laici i pastiri, putovati kao hodočasnici putovima Europe i naviještati radost evanđelja koja izvire iz susreta s Kristom i želimo to činiti zajedno s našom braćom i sestrama iz drugih kršćanskih konfesija. Zalagat ćemo se za to da raširimo naše šatore kako bi naše crkvene zajednice još više postale mjesta gdje se svatko osjeća prihvaćenim.” /IKA/

Nikaragva: Biskup Álvarez osuđen na 26 godina zatvora

Nikaragvanski sud osudio je biskupa Matagalpe mons. Rolanda Álvareza, nakon što je odbio napustiti zemlju zajedno s drugim svećenicima i političkim protivnicima.

Odbio je napustiti Nikaragvu i otići u egzil u Sjedinjene Američke Države. Zbog toga je sud u Nikaragvi biskupa Matagalpe i apostolskog upravitelja biskupije Estelí, mons. Rolanda Joséa Álvareza Lagosa, osudio na 26 godina zatvora, dan nakon što je odbio ući u zrakoplov zajedno s još 222 osobe: svećenicima, bogoslovima, političkim protivnicima ili kritičarima režima. Presuda koju je pročitao sudac Žalbenog suda definirala je pedesetšetogodišnjeg biskupa Álvareza, „izdajnikom zemlje”, osudivši ga na zatvor do 2049. godine. Biskup Matagalpe optužen je za „urotu s ciljem potkopavanja nacionalnog integriteta i za širenje lažnih vijesti putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija na štetu nikaragvanske države i društva”. /IKA/

Predstava „Avaške godine” na sceni „Jadran”

Predstava „Avaške godine”, po tekstu Milovana Mikovića, a u režiji Nevene Mlinko izvedena je 29. siječnja na sceni „Jadran” Narodnog kazališta Subotica. Predstavu su izveli članovi Književno-teatarskog kružoka (KTK), koji djeluje pri Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo”.

Riječ je o šestoj izvedbi te predstave, nakon što je postavljena prije tri godine. Tri izvedbe upriličene su u HKC-u „Bunjevačko kolo”, dvije gostujuće – u Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu „Vladimir Nazor” u Somboru te na XIV. Danima hrvatskog teatra u Vitezu (BiH) u listopadu 2022. godine. Osim „Avaških godina”, glumačka ekipa KTK-a do sada je izvela i predstavu po tekstu Petka Vojnića Purčara „Salon mame Tereze”. /**Prema: I. Petrekanić Sič, „Hrvatska riječ”**/

jedan od najboljih instrumenata te vrste u srednjoj i istočnoj Hrvatskoj. Album *Cantantibus Organis* dostupan je po cijeni od 10,50 eura na svim prodajnim mjestima *Croatia recordsa* te na webshopu. /**D. B. P., „Hrvatska riječ”**/

Hrvati u Banatu: Doseljavanje, tradijska baština, identitet

Monografija Hrvati u Banatu: Doseljavanje, tradicijska baština, identitet, predstavljena je u Opoju i Starčevu 29. siječnja.

Na skoro 500 stranica, monografija donosi znanstvene radove o banatskim Hrvatima, a tiskana je u sunakladi Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF-pressa i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Četvrta je to knjiga u nizu nastala kao plod terenskog etnološkog istraživanja među Hrvatima u Vojvodini.

Nakon što je u prvim trimonografijama, koje su tematizirale bunjevačke, šokačke i srijemske Hrvate u Vojvodini, glavna urednica bila voditeljica studentskih terenskih istraživanja **prof. dr. sc. Milana Černelić**, po njezinu odlasku u mirovinu ulogu glavne urednice u toj je monografiji preuzela izv. **prof. dr. sc. Marijeta Rajković Iveta**. Recenzentice su prof. dr. sc. Milana Černelić, u miru i **prof. dr. sc. Jadranka Grbić**, u miru. Predstavljanje u Starčevu organizirali su pripadnici hrvatske zajednice u tom mjestu. Gost na obje promocije bio je **Nikola Bajić** iz Veleposlanstva RH u Beogradu. U oba mjesta monografiju o banatskim Hrvatima predstavili su v. d. ravnateljice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliković** i urednica izv. prof. dr. sc. Marijeta Rajković Iveta. Tiskanje te knjige novčano su pomogli Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i ZKVH iz Subotice. /**Z. V., „Hrvatska riječ”**/

Novi CD Alena Kopunovića Legetina

Povodom 25 godina od osnutka Požeške biskupije i ređenja njezinog prvog biskupa mons. dr. Antuna Škvorčevića, orguljaš Alen Kopunović Legetin objavio je izdanje *Cantantibus Organis* u nakladi zagrebačkog *Croatia recordsa*. Kopunović Legetin jedan je od vodećih hrvatskih orguljaša, inače podrijetlom iz Subotice.

Na CD-u se nalazi 16 skladba skladatelja kao što su Bach i Händel, ali i Dubois, Demessieux, Corelli, Guilmant, Dallier, Gigout, Bédard, Maria Theresia von Paradis te dva hrvatska skladatelja Stanislav Preprek (*Pastirsko kolo*) i Josip Prajz (praižvedba djela *Sursum Corda*).

Kao i na svojem diskografskom prvijencu *Portret kraljice* iz 2011., objavljenom također za *Croatia records*, taj glazbenik slušateljima nastoji predstaviti mogućnosti orgulja požeške katedrale sv. Terezije Avilske, gdje je, valja i to dodati, godinama bio orguljaš i pontifikalni zborovođa. U pitanju su orgulje njemačkog majstora **Wolfganga Eisenbartha** iz 2007. godine, koje prema mišljenju stručnjaka predstavljaju

Fragmenti – Izbor intervjua 2003. – 2022.

NIU „Hrvatska riječ” organizirala je predstavljane knjige *Fragmenti – Izbor intervjua 2003. – 2022.* u nakladi te ustanove, u Novoj čitaonici Gradske knjižnice u Subotici 9. veljače.

Knjiga je nastala u povodu obilježavanja 20 godina od izlaska prvog broja tjednika „Hrvatska riječ” (31. siječnja 2003. godine) i u njoj se nalaze izabrani intervjui među više od tisuću objavljenih u „Hrvatskoj riječi”. Intervjui su odabrani tako da se mogu čitati i kao kronika proteklih 20 godina iz kuta političkog života u Srbiji, iz kuta odnosa Srbije i Hrvatske, odnosa Hrvatske

prema svojoj manjini u Srbiji, iz kuta gospodarske suradnje, iz kuta društvenih i političkih promjena. Urednica izdanja novinarka je i urednica političke rubrike u tjedniku „Hrvatska riječ” **Jasminka Dulić**, a predgovor je napisao novinar i nekadašnji urednik beogradskog lista *Danas*, direktor istraživačko-izdavačkog centra „Demostat” **Zoran Panović**.

Na promociji su, među ostalim, govorili i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ” **Ladislav Suknović**, kao i glavna i odgovorna urednica tjednika **Zlata Vasiljević**. Promociji su nazočili i v. d. ravnateljice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliković** sa suradnicom **Klarom Dulić Ševčić**, član Vijeća Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Ninoslav Radak**, kao i generalni konzul Generalnog konzulata RH u Subotici **Velimir Pleša**. /Z. S., „Hrvatska riječ”/

Valentini Jurković titula „Šokački cvit”

Valentina Jurković iz Bača izabrana je za najljepšu djevojku u narodnom ruhu u okviru natjecanja za titulu „Šokački cvit” održanog 10. veljače u sklopu „Šokačkog sijela” u Županji.

„Šokačko sijelo” najveća je manifestacija tradicijske kulture u županijskoj Posavini i traje već 56 godina. Ove godine natjecanje za „Šokački cvit” okupilo je 15 djevojaka iz 11 različitih mjesta. Prvom pratiljom stručno povjerenstvo proglasilo je **Doroteu Jagarinac** iz Županje, a druga je pratilja **Božena Černava** iz Našica. Valentina Jurković u Županji sudjelovala je u ime udruge „Tragovi Šokaca” iz Bača, a za natjecanje

ju je pripremila, odnosno u nošnju obukla, **Stanka Čoban**, poznata čuvarica šokačke tradicije iz Bača. Valentina ima 16 godina, ide u srednju Ekonomsku školu u Bačkoj Palanci, a bavi se i folklorom u bačkom KUD-u „Mladost”. /D. B. P.; Foto: Šokačko sijelo Županja/

Predstavljen novi dvobroj časopisa *Nova riječ*

Novi dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ*, dvobroj za 2022. godinu, predstavljen je u Subotici 13. veljače, u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata. Časopis izlazi u nakladi ZKVH-a i NIU „Hrvatska riječ”.

Novi dvobroj na blizu 350 stranica donosi raznolik i bogat sadržaj, uz sudjelovanje brojnih autora iz Srbije i inozemstva. O desetom godištu *Nove riječi* govorila je v. d. ravnateljice ZKVH-a i izvršna urednica *Nove riječi*

Katarina Čeliković, posebno izdvojivši novu rubriku u kojoj se, sumirajući najznačajnija ostvarenja u protekloj godini, predstavlja književna produkcija u Hrvatskoj (o kojoj piše stalni suradnik časopisa **Neven Ušumović**) i književna produkcija Hrvata u Srbiji (koju predstavlja **Nevena Baštovanović**). O važnosti komunikacije i susretanja s književnim scenama na drugim jezicima u okruženju govorio je suradnik časopisa i pjesnik **Darko Baštovanović** koji je za aktualni dvobroj *Nove riječi* priredio izbor iz pjesništva dobitnika *Brankove nagrade* u Srbiji u posljednjih deset godina. Bilo je riječi i o izazovima, ali i važnosti izlaženja književne periodike u digitalnoj eri, kao i o krizi književne kritike. O toj temi govorio je suradnik *Nove riječi* i urednik kulturne rubrike u *Hrvatskoj riječi* **Davor Bašić Palković** koji je, među ostalim, pozitivnim ocijenio što se prateći *Novu riječ* može steći uvid i u ukupni kulturni život ovdašnjih Hrvata. Posebna gošća promocije bila je glavna i odgovorna urednica osječkog časopisa *Književna revija* **Tatjana Ileš** koja je, među ostalim, govorila i o prisutnosti vojvođansko-hrvatske književnosti u matičnoj, hrvatskoj kulturi. Predstavljanje je moderirala članica uredništva *Nove riječi* **Klara Dulić Ševčić**, a bila je to prigoda i za razgovor suradnika o novom broju tog časopisa. /www.zkvh.org.rs, „Hrvatska riječ”/

Šezdeseta obljetnica Paulinuma

Dan sv. Pavla apostola u crkvenim kalendarima označen je ukrasnim slovima. To je prije svega zato što je taj dan istaknuti blagdan, a zatim da upozori vjernike na jednog od najvećeg svetca kršćanskog svijeta. Sv. Pavao kao poganin, nemilosrdno je progonio kršćane, no Božja providnost predvidjela mu je nešto sasvim drugo. Obratio se i postao je najvećim širiteljem Božje riječi, evanđeljem, najprije usmenim

predanjem, zatim svojim pismenim porukama. Zato je sv. Pavao postao zaštitnikom misionara, propovjednika, učitelja i pisaca. Po cijelome svijetu sv. Pavao imenodavaoc je školama i raznim ustanovama. Sveti Pavao zaštitnik je Subotičke biskupije i jedine obrazovne ustanove naše biskupije, Biskupijske klasične gimnazije i sjemeništa „Paulinum”. Na dan sv. Pavla, 25. siječnja, gimnazija „Paulinum” slavi Dan škole i proštenje sjemenišne kapele. Ove godine na taj dan sjećali smo se 60. obljetnice postojanja i djelovanja „Paulinuma”.

Svetu misu i propovijed održao je novi beogradski nadbiskup-metropolit, nekadašnji paulinac, mons. dr. László Németh. On je u svom govoru istaknuo lik sv. Pavla, djelo i neumorno pisanje kršćanskim zajednicama. Nadbiskup je nadalje govorio o svom životu, o provedenim danima u „Paulinumu” i o svojim doživljajima. S nadbiskupom su sumisili rektor mons. József Miocs, biskupijski upravitelj mons. Ferenc Fazekas, kancelar Zrenjaninske biskupije preč. Roland Fehér i duhovnik sjemeništa mons. Marko Forgić. Na kraju mise upriličen je prigodni program u čast 60. obljetnice u kojem su učenici govorili, recitali i izvodili glazbene točke. Liturgijsko pjevanje i sviranje vodio je kantor i zborovođa katedrale mo. Miroslav Stantić.

Prije blagoslova ravnatelj je zahvalio svima koji su tijekom šezdeset godina podržali, pomogli i održali bilo u duhovnom smislu, bilo materijalno našu školu i sjemenište. Svečanost je podržao pismenim putem István Pásztor, predsjednik vojvođanskog parlamenta, a nazočili su Zsolt Szakállas, tajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, dr. Bálint Pásztor, predsjednik

Skupštine Grada Subotice, dogradonačelnik Imre Kern, prvi konzul Generalnog konzulata Mađarske Balogh György i dekan Učiteljskog fakulteta prof. dr. Josip Ivanović. Proslava Dana škole završena je skromnim agapeom i susretom gostiju u velikoj dvorani „Paulinuma”.

Dar Gradske uprave Subotica

Za Dan škole i proštenja sjemenišne kapele, 25. siječnja, na svečanost nam uvijek dolaze čelnici Gradske uprave Grada Subotice, odnosno njihovi izaslanici. I ove godine počastili su nas svojom nazočnošću predsjednik Skupštine grada i dogradonačelnik Subotice. Visoki gradski dužnosnici nikada ne dolaze praznih ruku, nego uvijek obrađuju školu i sjemenište/internat onime što je najpotrebnije u danom trenutku. Tako smo ove godine na dar dobili školski pribor i opremu te paket papira za administraciju i za fotokopiranje tekstova. Gradska uprava svojom je donacijom pokazala da cijeni rad „Paulinuma” i da ga smatra značajnom ustanovom našeg grada. Zahvaljujemo Gradskoj upravi za lijepe darove.

Dan duhovnosti

Vatikanska kongregacija za bogoštovlje propisuje da u svakoj biskupiji u jednoj župnoj crkvi, odnosno kapeli bude godišnje klanjanje (adoratia). Prema rasporedu Subotičke biskupije, u sjemenišnoj kapeli klanjanje je uvijek 31. siječnja. Od osnutka „Paulinuma” taj dan ujedno je i Dan duhovnosti, kada paulinci imaju rekollekciju, a za vjernike je otvoren „Paulinum” cijeli dan, da bi mogli doći u kapelu na klanjanje.

Tijekom dana učenici imaju duhovnu obnovu i pobožnosti. Ove godine prijedopodne imali smo predavanje koje je držao prof. dr. Zoltán Rokay, a poslijepodne naš je ravnatelj predvodio dvojezičnu pobožnost Presvetom oltarskom sakramentu. Dan duhovnosti završen je sv. misom, pod kojom je istaknut život i rad sv. Ivana Bosca, odgojitelja mladeži, osobito adolescenata.

Na izložbi slikarske obitelji Schöff

Paulinci su imali prilike posjetiti izložbu slika i oltarskih portreta koje su izradili članovi slikarske obitelji Schöff. Ta slikarska obitelj bila je najpoznatija u drugoj polovici XVIII. stoljeća pa sve do početka XIX. stoljeća. Od triju generacija slikara, najstariji članovi uglavnom su slikali samo oltarne slike, a kasnije generacije i razne portrete. Obitelj Schöff bila je vrlo cijenjena u svoje doba na teritoriju današnje Vojvodine, Hrvatske, Mađarske i Rumunjske. Na njihovim slikama prevladava kasni barokni stil, a zatim klasicizam do romantizma. Među izloženim slikama nalazi se i oltarna slika iz subotičke katedrale sv. Terezije Avilske.

Caritas prikuplja pomoć nastradalima u Siriji i Turskoj

Caritas Srbije pridružio se inicijativi Caritasa Internationalis u prikupljanju sredstava za pomoć nastradalima u zemljotresu u Turskoj i Siriji. U snažnom zemljotresu koji je 6. veljače 2023. pogodio jugoistok Turske i sjever Sirije, na desetine tisuća ljudi izgubilo je život, a milijuni su ostali bez krova nad glavom i bez osnovnih uvjeta za život.

Suosjećamo s ljudima kojima se u trenu život dramatično promijenio, koji su izgubili svoje najmilije ili je njihova sudbina još neizvjesna. Tim ljudima potrebna je pomoć svih nas. Pokažimo solidarnost i pružimo ruku nastradalima u zemljotresu u Turskoj i Siriji.

Račun za donacije u RSD:
220-112163-96

Ponosni smo na Caritasovu mrežu, na svoje kolege i volontere u Siriji i Turskoj, koji unatoč brojnim nedaćama uspijevaju osigurati i pružiti hitnu pomoć nastradalom stanovništvu. Skromnom, ali konkretnom pomoći želimo pokazati iskreno zajedništvo s ljudima

koji se nalaze u teškoj situaciji, sjećajući se katastrofa koje je Srbija preživjela tijekom poplava 2014. i zemljotresa u Kraljevu 2010. godine, kao i solidarnosti i pomoći koja nam je u tom trenutku vrlo značila.

POMOZIMO!

Razgovor s preč. Nikolom Laušem, kancelarom Temišvarske biskupije

I duhovni i tjelesni život vrednovati kako Bog želi

Nikola Lauš rođen je 23. lipnja 1980. u Rešici (Rumunjska). Osnovnu je školu pohađao u svojem rodnom selu Lupaku (Rumunjska) od 1986. do 1994. godine. Završio je Katoličku gimnaziju sv. Gerharda u Temišvaru 1998. godine, a Katolički bogoslovni fakultet u Alba Iuliji (Rumunjska) 2005. godine. Iste je godine zaređen za svećenika Temišvarske biskupije. Od 1. kolovoza 2005. vršio je službu tajnika Temišvarske biskupije te postao i osobni tajnik temišvarškoga biskupa **Martina Roosa**. Upisao je poslijediplomski sveučilišni studij licencijata i doktorata na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2007. godine. Od 29. studenoga 2009. imenovan je sukcentorom i prebendarom Prvostolnog kaptola sv. Jurja u Temišvaru, a 15. srpnja 2011. ekonomom Temišvarske biskupije. Od 1. rujna 2013. kancelar je i ekonom iste biskupije. Kanonikom Prvostolnog kaptola sv. Jurja Temišvarske biskupije imenovan je 27. studenoga 2014.

Zvonik: U veljači je Temišvarska biskupija organizirala Svjetsko prvenstvo u nogometu za svećenike. U organizacijskom smislu, kako ocjenjujete proteklo prvenstvo? Koliko je timova sudjelovalo i koliko svećenika?

Preč. Nikola Lauš: Svjetsko prvenstvo svećenika u malom nogometu/futsalu bilo je vrlo atraktivno i zanimljivo, ali mislim da je i vrlo lijepo da se toliki broj svećenika mogao okupiti ne samo igrati mali nogomet nego zajedno hvaliti nebeskoga Oca, a ujedno i biti i zajedno, jer nije mala stvar okupiti toliki broj svećenika koji bi bili skupa 4 – 5 dana. Na prvenstvu je sudjelovalo 218 svećenika iz 16 zemalja (Portugal, Hrvatska, Albanija, Kazahstan, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Slovenija, Srbija, Slovačka, Italija, Češka, Poljska, Mađarska, Austrija, Crna Gora i domaćin Rumunjska).

Zvonik: Do sada su takva prvenstva okupljala momčadi koje su, da tako kažemo, vrlo ozbiljno pripremljene za natjecanje, ali i one kojima natjecateljski uspjeh nije bio najvažniji. Jeste li organizirali natjecanje i za jedne i za druge ili ste inzistirali na određenim kvalitetama timova? Tko uopće i kako sastavlja svećeničke reprezentacije i koji je koncept prvenstva?

Preč. Nikola Lauš: Prvenstvo svećenika započelo je godine 2003., kada je okupilo samo nekoliko država i bilo je zamišljeno da se održi svake druge godine. Od prije nekoliko godina održava se svake godine, osim što je bilo odgođeno zbog pandemije Covid-19. Svaka država sastavlja svoju reprezentaciju koja će predstaviti tu državu, može izabrati svećenike koje želi. Svaka momčad ima svojeg kapetana pa se on se brine za igrače koji mogu doći. Mislim da rezultat nije toliko važan, iako bi svatko želio pobijediti. Najvažnija je prilika da budemo skupa, naše zajedništvo i druženja.

Zvonik: Koliki je značaj bavljenja sportom u životu katoličkog svećenika? Imate li neke podatke o tome koliko se svećenika u Vašoj biskupiji bavi tjelesnim aktivnostima? Ima li na nacionalnoj ili biskupijskim razinama organiziranih mogućnosti i prilika za to? Pape već dulje pozitivno gledaju na sport i na sportska natjecanja. Koja je teološka osnova sportskih aktivnosti koje bismo se i mi laici trebali držati?

Preč. Nikola Lauš: Tjelesne aktivnosti i sport važni su i nužni svima, svećenicima i laicima. Naša su tijela stvorena biti aktivna, stvoreni smo biti dinamični i brinuti ne samo o svojoj duši već i o tijelu i zdravlju.

U Temišvarskoj biskupiji Hrvata ima oko 5.500, okupljenih u trima hrvatskim župama, oko grada Rešice, u Karaš-severinskoj županiji, a ima i malih zajednica u Rekašu i u Keči, u Tamiškoj županiji. Ima nas skupa osam hrvatskih svećenika koji smo inkardinirani u našoj biskupiji, a imamo i jednog, o. Nikolu, koji pripada Salvatorijanskome redu (SDS – Societas Divini Salvatoris), koji vodi i jednu župu u Temišvaru gdje imaju i svoj samostan

Bog nas je stvorio takve, s tijelom i dušom, stvorio nas je na svoju sliku i naša tijela hramovi su Duha Svetoga. Stoga, odgovorni smo za njih, za to kako se odnosimo prema svojem tijelu i kako ga cijenimo. Bavljenje raznim sportovima aktivnost je koja nam može mnogo pomoći da ostanemo aktivni, trošimo energiju, održava nas u formi, ali nas uči i o jednoj određenoj disciplini, ravnoteži, kako bismo bili suzdržaniji, a također je dobar i zdrav način rekreacije. Postoji nekoliko svećenika iz naše biskupije koji se bave tjelesnim aktivnostima, kako pojedinačno, za sebe, tako i u raznim sportovima u sklopu svojih pastoralnih aktivnosti. Imamo svećenike koji se u svojoj župi bave nogometom ili nekim drugim sportom. Postoji i nacionalno nogometno prvenstvo za svećenike koje se održava u Rumunjskoj, svake godine u drugom gradu. Bavljenje timskim sportovima također nam pomaže razvijati naše jedinstvo s drugima, naš timski duh, *fair play*, pa ga potičemo svaki put kad imamo priliku. Mislimo da se naš duhovni život ne može odvojiti od našeg tjelesnog života, stoga o oba treba brinuti, snažno graditi i vrednovati kako Bog želi.

I Drugi vatikanski koncil spomenuo je sport, u svojoj pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et Spes* (Radost i nada), potvrđujući da sportski događaji „pomažu održavanju ravnoteže duha i u zajednici i nude pomoć u uspostavljanju bratskih odnosa među ljudima svih uvjeta, raznih naroda ili rasa“, za što se kršćani moraju zauzeti, da bi i sportski događaji „bili prožeti ljudskim i kršćanskim duhom“ (br. 61).

Zvonik: Svećenik ste Temišvarske biskupije. Molim Vas, predstavite nam biskupiju u kojoj djelujete.

Preč. Nikola Lauš: Sadašnja Temišvarska biskupija bila je sve do svršetka I. svjetskog rata dio Čanadske biskupije, čije je ime nosila sve do 1930., kada po apostolskoj buli „Solemni Conventione“ pape Pija XI. postaje Temišvarska biskupija. Čanadsku biskupiju osnovao je sv. Stjepan, prvi mađarski kralj, i postavio 1030. na njezino čelo sv. Gerarda, monaha Reda sv. Benedikta, rodnom iz Venecije, do tada odgojitelja sv. Emerika. Prema poreznim listama iz Vatikanskog arhiva, biskupija je imala dva kaptola 1333., sedam arhiđakonata te više od 20 opatija i prepozitura. Od redova na teritoriju biskupije istaknuo se svojim pastoralnim i kulturnim radom osobito Red sv. Benedikta. Lijep procvat crkvenog i kulturnog života uvenuo je u jedan jedini dan: pri bitci na Mohaču, 29. kolovoza 1526. Uz mađarsku vojsku, koja je toga dana bila potpuno uništena, pao je kralj s nadbiskupom iz Kalače i još šest biskupa, među kojima je bio i biskup čanadski

Franjo Csaholy. Poput bujice preplaviše Turci sav teritorij, također i Čanadske biskupije. Oko 200 godina u tim kraljevima nema biskupijskog života. Iza pobjede Eugena Savojskog kod Sente (1697.) i Temišvara (1716.) bili su Turci istisnuti iz krajeva između rijeka Dunava i Tise, odnosno Tise i Dunava. Čanadska se biskupija ponovno uspostavila 1716. godine sa sjedištem u Segedinu.

Za vrijeme cara Karla VI. (1711. – 1740.) grad Temišvar postao je sjedište biskupije. Katedrala sv. Jurja iz Temišvara građena je od 1736. do 1772., a prva sveta misa služila se 8. rujna 1754. Trianonskim je ugovorom 4. srpnja 1920. teritorij Čanadske biskupije bio podijeljen na tri dijela, od kojih je kraj uz Tisu i Dunav pripao današnjoj Srbiji, veći dio ostao je u Rumunjskoj, a jedan dio pripao je Mađarskoj. Današnja Temišvarska biskupija ima 74 župa i oko 90.000 vjernika.

Zvonik: Temišvarska biskupija je izrazito mnogojezična. Na kojim se jezicima odvija pastoral i na koji način? Jesu li svećenici također u mogućnosti

Komunizam je ostavio traga kako u životu Crkve, kao organizacije, tako i u mentalitetu ljudi. Totalitarni režim ukinuo je sve redove u Rumunjskoj, konfiscirao njihove samostane, škole, bolnice, ponekad čak i crkve. Nakon 1990. ti redovi jedva su se obnovili, a neki nam se nisu vratili. /.../ Drugi posebno važan vid – još jedna dramatična posljedica komunizma – bilo je uništenje njemačke zajednice u Banatu

pratiti to? Vjerujemo da bi se neka iskustva koja imate mogla koristiti i u Subotičkoj biskupiji, koja je također višejezična.

Preč. Nikola Lauš: Pastoral u našoj biskupiji odvija se na osam jezika: mađarskom, njemačkom, rumunjskom, hrvatskom, bugarskom, českom, slovačkom, a posljednjih godina imamo i svetu misu na talijanskome jeziku u jednoj župi u Temišvaru. Po gradovima pastoral se odvija uglavnom na trima jezicima, a to su: mađarski, njemački i rumunjski, iako se posljednjih godina njemački jezik počeo pomalo gubiti, jer djeca više ne govore njemački, nego se služe rumunjskim jezikom. Svete mise podijeljene su po jezicima, a blagdanima se u nekim župama, gdje je jedna sveta misa, služi višejezično.

Zvonik: Na području rumunjskog Banata također su i katoličke župe bizantskog obreda, koje se u Rumunjskoj najčešće nazivaju Rumunjska Crkva s jedinjena sa Rimom, grkokatolička. Molim Vas da našim čitateljima iz prve ruke opišete povijesni hod te Istočne Katoličke Crkve, napose u razdoblju komunizma.

Preč. Nikola Lauš: Grkokatolička Crkva u Rumunjskoj ima tradiciju dulju od triju stoljeća. U Banatu, u Temišvarskoj biskupiji, teritorijalno se preklapamo s Lugoškom grkokatoličkom biskupijom, s tom razlikom što ona uključuje i županiju Hunedoara, a i jedan dio županije Alba, u Transilvaniji. Od početka postojala je dobra suradnja između naše i njihove biskupije, u prošlosti su biskupi Lugoja često bili suzareditelji na ređenjima biskupa Čanada, a njihovi su bogoslovi, barem nekoliko godina, studirali zajedno s našima. Od 1948. do 1989. Grkokatoličku Crkvu nasilno su ukinuli komunisti i ujedinjena je s Pravoslavnom Crkvom. Neki od vjernika, koji su imali priliku, pohađali su rimokatoličke crkve u Temišvaru, Lugožu, Aradu itd. Zbog ukiđanja, i na njima, komunizam je ostavio duboke i teške tragove. Pravoslavni metropolit i temišvarski nadbiskup Nicolae Corneanu bio je jedini u Rumunjskoj koji je vratio crkve grkokatolicima nakon 1990. Ali to se dogodilo uglavnom u okrugu županije Timiș. U županijama Arad, Karaš-Severin i Hunedoara, gdje grkokatolici imaju župe koje pripadaju Lugoškoj eparhiji, situacije nisu bile tako jednostavne. Gesta metropolita Nikolaea dovela je do bolje evolucije u odnosima među svima nama nego u drugim područjima naše zemlje.

Zvonik: Ima li i danas u Crkvi vidljivih tragova odnosa komunističkih vlasti prema crkvenim zajednicama i u čemu se ogledaju ako ih ima?

Preč. Nikola Lauš: Komunizam je ostavio traga kako u životu Crkve, kao organizacije, tako i u mentalitetu ljudi. Prije 1948., godine definitivne uspostave komunizma u Rumunjskoj, u našoj je biskupiji djelovalo pet ženskih i pet muških redova. Totalitarni režim ukinuo je sve redove u Rumunjskoj, konfiscirao njihove samostane, škole, bolnice, ponekad čak i crkve. Nakon 1990. ti redovi jedva su se obnovili, a neki nam se nisu vratili. Patrimonijalna situacija bila je samo djelomično riješena.

Drugi posebno važan vid – još jedna dramatična posljedica komunizma – bilo je uništenje njemačke zajednice u Banatu. Sve do prvih godina nakon revolucije 1989. godine, naša je biskupija bila biskupija s vrlo šarolikim katoličkim stanovništvom, sa sedam nacionalnosti, ali većina vjernika bili su Nijemci. Komunistički režim prodavao je Nijemce, po glavi stanovnika, počevši od 1970-ih („plaćena emigracija”), a posljednji val napuštanja zemlje i implicitno biskupije bio je u godinama 1990. – 1992. Riječ je o nekoliko stotina tisuća vjernika. Ondje je komunistički režim bio mnogo restriktivniji od onog u bivšoj Jugoslaviji. Seljacima je oduzeta sva zemlja, privatni poduzetnici nisu mogli postojati. Sve je pripadalo državi. Bilo je iznimno teško kretati se na zapadu, a od 1980-ih nestašice hrane i lijekova postajale su sve veće. Sva je proizvodnja izvezena, jer je Ceaușescu želio platiti sav vanjski dug rumunjske države.

U tim uvjetima nije bilo čudo da su svi željeli emigrirati, a država, komunistički političari i tajna policija

Ekumenski odnosi s Rumunjskom pravoslavnom Crkvom ovdje u našem Banatu nisu samo privremeni ili rijetki nego se očituju kroz stalnu suradnju, pa čak i prijateljstvo s našom pravoslavnom braćom. Doista živimo u duhu jedinstva, poštovanja, empatije, solidarnosti, dobre komunikacije i plodnih odnosa s našom braćom bizantskog obreda i među našim Crkvama

(Securitate) radili su s prodajom rumunjskih državljana njemačke nacionalnosti (kao što su to već učinili 1960-ih sa Židovima u Rumunjskoj). Naša je biskupija trpjela i trpi zbog te situacije. Oko 100 župa moralo je biti ukinuto jer su bile prazne. U tim selima živjelo je svega nekoliko vjernika. Više od 50 svećenika iselilo je i u Njemačku, a i Austriju. Mentalitet je ljudi promijenjen. Zbog kolektivizacije poljoprivrede i konfiskacije svih dobara (zgrada, poduzeća), zbog nedostatka vlasničkih prava, stradalo je poštovanje prema radu, prema vlastitoj ili tuđoj imovini, prema moralnim, kršćanskim, kulturnim, povijesnim vrijednostima. Situacija se polako mijenja, ali teško da će se popraviti šteta koju je prouzročio komunistički mentalitet.

Zvonik: Koliko katoličkih vjernika Hrvata danas živi u Temišvarskoj biskupiji i u kojim župama? Koliko svećenika pastoralom za njih skrbi i ima li posebnosti u pastoralu Hrvata koje bi možda mogle biti korisne i za nas u Bačkoj?

Preč. Nikola Lauš: Nas Hrvata ima oko 5.500, okupljenih u trima hrvatskim župama, oko grada Rešice, u Karaš-severinskoj županiji, a ima i malih zajednica u Rekašu i u Keči, u Tamiškoj županiji. Ima nas skupa osam hrvatskih svećenika koji smo inkardinirani u našoj biskupiji, a imamo i jednog, **o. Nikolu**, koji pripada Salvatorijanskome redu (SDS – Societas Divini Salvatoris), koji vodi i jednu župu u Temišvaru gdje imaju i svoj samostan. Tri hrvatska svećenika vode te tri naše župe, a ostali djeluju na drugim župama naše biskupije. Što se naših Hrvata tiče, posljednjih godina možemo vidjeti, nažalost, da je njihov broj opao, jer više od 2.500 Hrvata živi u Austriji i Njemačkoj, gdje

rade pa povremeno dolaze k svojim. Što se pastorala tiče, možemo reći da to je jedan tradicionalni, ali zdrav pastoral: nedjeljom na svetu misu dolazi oko 75 %, a ima i nekoliko sela gdje dolaze čak i više vjernika. Želio bih istaknuti pobožnosti prema našoj Nebeskoj Majci, hodočašća u Mariju-Radnu i Mariju-Čiklovu, pobožnost križnog puta, prvoga petka (gdje mnogo vjernika dolaze na svetu ispovijed), a i razne druge pobožnosti.

Zvonik: Kako biste opisali ekumenske odnose, posebno s Rumunjskom pravoslavnom Crkvom?

Preč. Nikola Lauš: Ekumenski odnosi s Rumunjskom pravoslavnom Crkvom ovdje u našem Banatu nisu samo privremeni ili rijetki, nego se očituju kroz stalnu suradnju, pa čak i prijateljstvo s našom pravoslavnom braćom. Doista živimo u duhu jedinstva, poštovanja, empatije, solidarnosti, dobre komunikacije i plodnih odnosa s našom braćom bizantskog obreda i među našim Crkvama. Suradujemo na raznim zajedničkim događanjima, organiziramo razne susrete tijekom godine i posjećujemo se ne samo u molitvenome tjednu za jedinstvo kršćana, koji se održava svake godine u siječnju. Upravo će se ove godine u svibnju ovdje u Temišvaru, uz Božju pomoć, održati ekumenski festival mladih. Tu povezanost smatramo Božjim darom i načinom da se obogatimo u vjeri i učimo jedni od drugih, ali čuvajući i posebnosti svake crkve, s njezinom tradicijom i njihovim učenjima. Naravno, to ovisi o svakoj pokrajini u Rumunjskoj, ali mislimo i želimo da i u drugim pokrajinama, kao i ovdje u Banatu, ti odnosi postanu dobri, ukorijenjeni na jedinstvu Presvetoga Trojstva i temeljeni na poštovanju, želji za istinom i bratskoj ljubavi.

Nedjelja, 5. 3. 2023.

DRUGA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Post 12,1-4a; Ps 33,4-5.18-20.22; 2Tim 1,8b-10; Mt 17,1-9

Neočekivano je da u korizmi čitamo neki tekst koji nema naglasak na obraćenju, pokori ili nekoj sličnoj temi. Danas slušamo o Isusovom preobraženju pred apostolima. No sam tekst počinje riječima „Nakon šest dana” – što znači da se radnja događa sedmi dan od posljednje radnje. Posljednja radnja prije Preobraženja jest poznat Isusov govor: *Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom...* (16, 24-28).

Koliko god se mi protivili umiranju sebi, ono i dalje ostaje nešto što zapravo potajno želimo jer nas čini Božjima. Problem nastaje kada više vjerujemo svojoj naravnoj boli, a zaboravljamo Preobraženje. Cilj odricanja nikad nije da se nečeg odrekemo. Cilj je da se preobrazimo.

Nedjelja, 12. 3. 2023.

TREĆA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Izl 17,3-7; Ps 95,1-2.6-9; Rim 5,1-2.5-8; Iv 4,5-42

Nemaš što zahvaliti svome maču ni svome luku. Dao sam vam zemlju za koju se niste trudili i gradove koje niste gradili i u njima se nastaniste; i vinograde vam dadoh i maslinike koje niste sadili, a danas vas hrane (Jš 24, 12-13) – misao je koja precizno sažima sklapanje Saveza Izabranog naroda s Gospodinom na Šekemu – Bog jednostavno želi reći narodu da sve što je dobio jest njegov dar.

Nitko se ne može sakriti od Boga niti bi trebao to željeti. Griehom pokušavamo bježati od Njega, međutim, On je vrlo uporan. Samo trebamo ući u iskren dijalog s Njime, priznati grijeh i već je započeo povratak na pravi put. Ljubav je najljepša kada je nezaslužena – a s Bogom je uvijek takva.

Nedjelja, 19. 3. 2023.

ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA: 1Sam 16,1b.6-7.10-13a; Ps 23,1-6; Ef 5,8-14; Iv 9,1-41

Tvrdo moje ljudsko srce. Dobro djelo, pomoć drugome, ne može vidjeti kao nešto dobro. Sve postaje „dokazni materijal”, sve ide na teret onome kojem će se suditi. Čak i pasivni primatelj dobrog djela, djela iskrene pomoći i ljubavi, postaje kriv, neautentičan. Nije li to i naše iskustvo danas? Ako nam se netko ne sviđa ili ga smatramo nepoželjnim, istodobno, u našim očima, ne može učiniti nikakvo dobro. Prava tragedija tada postaje moja sljepoća za dobro. Gospodin je dobri pastir za sve; vjerne i nevjerne, škrte i darežljive, one koji priznaju da Ga trebaju i one koji to ne priznaju, otvorene i zatvorene. Kada uvidim Božju dobrotu, bolje pristupam svojoj sljepoći.

Nedjelja, 26. 3. 2023.

PETA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Ez 37,12-14; Ps 130,1-8; Rim 8,8-11; Iv 11,1-45

Kada se radi o čudima, Isus uvijek brzo djeluje. No u toj situaciji, Isus kao da je čekao da situacija bude još teža. To evanđelje primjer je kako se Bog apsolutno svime koristi za svoju proslavu i vjeru svojih vjernika. Isus je dopustio da Lazar umre, ali je uistinu imao situaciju pod kontrolom: *Ja se radujem što ne bijah ondje, i to poradi vas – da uzvjerujete*, situaciju vjere kod svojih učenika. Možemo samo zamisliti apostole koji u jednom trenutku pred očima imaju mrtvog Lazara, a u narednom trenutku, na Isusovu zapovijed, Lazar uskrisava od mrtvih.

Naime, taj događaj prijelomna je točka evanđelja po Ivanu. Odmah po Lazarovu uskrsnuću, židovski poglavari izglasali su smrtnu presudu za Isusa. Sve je to zapravo veliki uvod. Kao što je pokazao da je veći od smrti u slučaju prijatelja Lazara, tako će i na vlastitom životnom primjeru pokazati da smrt nema posljednju riječ. Doista.

Obred pričesti (IV. dio)

Pričest pod objema prilikama

PRIČEST – DIO MISE

Crkveni oci bilježe da je već od drugog stoljeća kršćanstva bilo posve razumljivo da se svi sudionici euharistijskog slavlja i pričeste. Međutim, već su se oko 10. st. vjernici sve manje pričešćivali i sa sve većim strahopoštovanjem pristupali euharistiji, tako da se umjesto blagovanja, sve više slavila Kristova prisutnost u euharistiji. Vrhunac je pobožnosti bilo *motrenje* hostije i *klanjanje*. Pričešćivanje je postalo do te mjere rijetko, da je IV. Lateranski sabor morao narediti da se svi vjernici *barem jedanput godišnje* (tj. o Uskrsu) pričeste.

U praksi se razlikovala *žrtva* (misa) od *sakramenta* (pričesti). Bio je čak poznat i pojam *duhovne pričesti*, što je za Oce značilo primanje pričesti s vjerom, a kasnije označava *nesakramentalnu* duhovnu pričest. Protestantska je reforma ustala protiv te prakse pa su naučavali kako je pričest za sve vjernike, a ne samo za svećenika, i to pričest pod objema prilikama. Tridentski sabor, nažalost, nije naglasio potrebu da vjernici pričešću sudjeluju u euharistijskom slavlju, nego se samo naglašava potreba slavljenja mise, odnosno, kako se kasnije izražavala crkvena zapovijed, *pobožnog slušanja svete mise*. Nakon II. vatikanskog sabora *Uputa o štovanju euharistijskog misterija* od 1967. godine naglašava da „pričešću Tijela i Krvi Gospodnje Božji narod biva dionikom dobara vazmene žrtve”. Naglašava se k tomu kako vjernici *potpunije* sudjeluju u euharistiji kada ne samo svim srcem prinose sami sebe nego kada tu istu žrtvu primaju u sakramentu. Ostaje otvoreno pitanje kako vjernike odgojiti da to ispravno shvate, a da ipak ne profaniraju to uzvišeno otajstvo. Još je teže pitanje onih koji su isključeni iz euharistijske pričesti, a ipak su dužni sudjelovati (i sudjeluju!) u euharistijskom slavlju. Sigurno je jedino da slavljenje euharistije nužno uključuje i pričest.

PRIČEST POD OBJEMA PRILIKAMA

Povijest. Nedvojbeno je da se tijekom prvih jedanaest stoljeća pričest podjeljivala pod objema prilikama, osim kad se pričest nosila bolesnicima. Koncem 12. st. počinje prevladavati praksa pričešćivanja samo pod prilikama kruha. Razlozi su bili više praktične negoli teološke naravi (pitanje higijene i duljina trajanja pričesti pod objema prilikama). Teološki su razlozi bili važniji: u to vrijeme raste osjećaj izvanjskog poštovanja prema Tijelu i Krvi Kristovoj (tada i nastaje blagdan Tijelova), pa se javila bojazan od profanacije euharistije pod prilikama vina (da se ne bi prolila koja

kap kod pričešćivanja). K tomu su teolozi naučavali da se čitav Krist nalazi u svakoj od prilika, pa je, prema tome, dostatna pričest samo pod jednom prilikom. Nakon što su neke zapadne sekte počele žestoko napadati pričest pod samo jednom prilikom, sabor u Konstanzu 1415. godine izričito *zabranjuje* svećenicima dijeliti pričest pod objema prilikama. Budući da je kasnije Reformacija tvrdila kako je protivno Kristovoj zapovijedi dijeliti pričest samo pod jednom prilikom, Tridentski sabor odlučuje dati precizan odgovor: Krist je cjelovito prisutan u svakoj od prilika te se ne može tvrditi da je Krist, ustanovljujući euharistiju, naredio da se – za valjanost – vjernici pričešću pod objema prilikama. Sabor tako zaključuje kako pričest pod objema prilikama nije nužna za spasenje. Neki su saborski oci tada zapitali, prihvaćajući gore rečeno, ne bi li bilo korisnije dati vjernicima mogućnost pričesti pod objema prilikama. Na to je Sabor odluku prepustio Papi, a on je potvrdio praksu pričesti samo pod prilikama kruha.

Sadašnje stanje. Misal veli: „Sveta pričest, što se tiče znaka, ima puniji oblik kad se prima pod objema prilikama. U tom obliku savršenije odsijeva znak euharistijske gozbe, jasnije se izražava božanski naum kojim je novi i vječni savez potvrđen u Gospodnjoj krvi, a tako i povezanost između euharistijske gozbe i eshatološke gozbe u kraljevstvu Očevu” (OURM, br. 281). Ta odredba, dakle, postavlja kao ideal pričest pod objema prilikama. S druge pak strane, *Opća uredba* ponavlja nauk Tridentskog sabora da se čitav Krist nalazi u svakoj od prilika te da Crkva ima vlast određivati oblik pričesti. Zatim se u br. 283 nabrajaju slučajevi kada se može dijeliti pričest pod objema prilikama: novokršćenicima, ređenima, zavjetovanicima, mladencima, jubilarima, redovničkim zajednicama..., dakle u nekim posebnim zgodama. Na koncu se veli da biskupske konferencije mogu odrediti još neke okvire unutar kojih će mjesni biskup davati pojedinačna dopuštenja.

Što reći na to? S jedne strane postavlja se kao ideal pričest pod objema prilikama, jer je time znak potpun, a s druge se strane u praktičnoj primjeni točno određuje kada je *dopušteno* uzimati taj znak koji je po sebi idealan. Moglo bi se raspravljati otkud ta dvojakost, ali samo kratko zaključit ćemo: običaj pričesti pod objema prilikama dugo je u Crkvi bio prisutan, a u istočnim se Crkvama zadržao do danas. Sadašnje rubrike predviđaju takvu mogućnost, bolje rečeno, one su prilično široke. Ovisno o praktičnoj izvedbi, može se vrlo često iznaći neka osnova zbog koje bi vjernici mogli primiti pričest pod objema prilikama. (Z. Pažin, *Liturgijska sakramentologija*, Đakovo, 2018.)

I. Korinćanima

(uvod)

Tekst pripada najstarijim pismima sv. Pavla. Poslano je 54. – 55. god. p. Kr. u grad Korint. Naselje koje je 146 god. pr. Kr. bilo razoreno, od Cezara nanovo izgrađeno, 29 god. pr. Kr. postalo je glavnim gradom Ahaje, tj. grčke senatorske provincije. Grad je imao dvije luke, na zapadu i na istoku, i zato se vrlo brzo razvijao. Sve do izgradnje Sueskog kanala, imao je vrlo važnu ulogu u pomorskoj trgovini na Sredozemlju.

Apostol naroda stiže u grad 49. godine p. Kr. Zajednica kršćana većim dijelom bila je poganskog porijekla, a manjim dijelom židovskoga. Sveti Pavao ostavio je za sobom dobro izgrađenu i organiziranu zajednicu. Kada su prepušteni sebi, da samostalno žive, počinju svađe, razdiobe, što se kaže, „ostvarivanje samoga sebe”, a ne Isusa Krista.

On počinje s pohvalama, koje zapravo opominju, ali apostol ne želi povrijediti nikoga: *U Njemu ste postali bogati u svakom pogledu, u svakoj vrsti govora i znanja* (I. Kor 1,5). Nešto slično čujemo kasnije u Ivanovu evanđelju: *Svi mi primismo od Njegove punine: milost za milost* (Iv 1,16). Čitatelji su razumjeli da ih autor pisma zapravo kritizira, Korinćani se trebaju prilagoditi Uskrsnome. U početku, Sin je uzeo na sebe sve što je ljudsko, osim grijeha: *I Riječ je tijelom postala...* (Iv 1,14). No poslije božanske žrtve, kada je dokazano da Bog prihvaća čak i ljudsku smrt, Adam ima dužnost „postati bogatim” u božanskim krepostima Otkupitelja. Ako stvorenje razmišlja po Njemu, ako volja prati Njegove upute, onda će po takvim riječima i djelima čovjek postati bogatim u božanskom životu u kraljevstvu nebeskom.

Zaklinjem vas, braćo... neka među vama ne bude razdora! (I. Kor 1,10) – korinška zajednica počinje se raspadati jer se pojedinci guraju u prvi plan, umjesto da služe Crkvi. Slava, biti na prvom mjestu... – ovozemaljska karijera napada misli, osjećaje i volju kršćana. Nisu shvaćali da biti na „prvom mjestu” znači služiti, podići brata, kao što je Bog u Božiću, u utjelovljenju Sina sve nas podigao u božansku sferu. Ovdje na zemlji u vjeri i u moralu, a poslije tih desetljeća pak u nebu, u božanski život. Svetom

Nijedan blagdan, pa ni imendan ili rođendan, nije isti. Svaka godišnjica je napredak, produbljenje osobnog kontakta s Utjelovljenim i Proslavljenim. U Njemu postajemo sve bogatiji i bogatiji. Kršćanin se nalazi u procesu sazrijevanja

Pavlu za njegovu argumentaciju u pozadini uvijek stoji utjelovljenje. Bez toga nema žrtve na križu niti uskrsnuća. *U Njemu ste postali bogati u svakom pogledu...*

Sveti Pavao govori o „bogatstvu” zajednice Korinćana, ali jedino zato da u svjetlu njegovih riječi – koje nikoga ne vrijeđaju – osjete svoju nedostatnost. Nisu još dostigli razinu njegove pohvalne izjave, štoviše, skrenuli su s Isusova puta. Ta metodologija nije loša jer osvjetljava cilj pred čovjekom i diže ugled stvorenja pred samim sobom. Apostol ne piše grešnicima nego *Crkvi Božjoj u Korintu, posvećenima u Isusu Kristu...* (I. Kor 1,2). Zajednica se mora prisjećati svoga dostojanstva i poslije odlaska sv. Pavla, jer onaj koji ih posvećuje živi tamo s njima po euharistiji (I. Kor 11,17). Adam počinje tonuti u grijehu kada skine svoj pogled s Otkupitelja, kao sv. Petar na Galilejskom jezeru u oluji (Mt 14,30).

Nedavno smo slavili Božić. Blagdani, koji se vraćaju, nisu dio nekog kruga... Svako došašće, svaki Božić zapravo želi osvijestiti u nama da smo, iz godine u godinu, sve bliže Isusu Kristu. Samo u kalendaru nalazimo ono: „Opet je Božić!” – ponavljanje nečega... U osobi katolika svaki Božić predstavlja korak bliže Gospodinu. Nijedan blagdan, pa ni imendan ili rođendan, nije isti. Svaka godišnjica je napredak, produbljenje osobnog kontakta s Utjelovljenim i Proslavljenim. U Njemu postajemo sve bogatiji i bogatiji. Kršćanin se nalazi u procesu sazrijevanja. Ništa ne ponavlja, nego napreduje s onim koji živi u njegovoj nutrini. Bog po Crkvi nudi čovjeku realnu sliku o njegovoj egzistenciji, kao i sv. Pavao u ono vrijeme Korinćanima.

Za takav napredak dobro služe blagdani, ali još više dobra ljudska volja, ono: *Ja sam zato došao da život imaju, i da ga imaju u izobilju!* (Iv 10,10). To je ostvario Isus, isto to ostvaruje i katolik ako izvršava svoje dužnosti prema onima koji su njemu povjereni. Vjernik često ima snagu i za veće stvari, ali za spasenje je dosta dobrota svagdašnjice.

Josipe, ne boj se!

(Mt 1,16. 18-21. 24a)

Na mnogim slikama svetog Josipa prikazuje se kao muškarca koji stoji iza Marije i Isusa. Uvijek je negdje u pozadini. Tako se u našu vjeru i običaje, a osobito u vjeru muškaraca, ucijepio običaj da se zajedno sa svetim Josipom i naši muškarci i muževi ponašaju kao oni koji su u drugom planu, u pozadini. Uvijek negdje pozadi, ispod kora crkve, u sakristiji ili na koru, uz zid ili sasvim u dnu crkve kod izlaznih vrata ili po nekim drugim kutovima crkvene zgrade i vjerničkog života.

MUŽ U PRVOM PLANU

U skladu s evanđeoskim odlomkom (Mt 1,16. 18-21. 24a) koji je završetak dugog nabiranja Josipovih predaka, Josip nije u drugom, nego je u prvom planu. O njegovoj odluci, o njegovom ponašanju gotovo sve ovisi. On je najvažniji za život Marije i Isusa. Evanđelje jasno kaže kako je Josipov život proistekao iz obitelji duge i ugledne tradicije. Josip je na kraju duge loze kraljevskog dostojanstva, on je sin kraljevskog roda. Dostojanstven i pravedan, profinjena ponašanja prema ženi koju voli i djetetu koje je pod njezinim srcem. Dostojan nasljednik povijesnog nasljeđa svojih predaka.

MUŽ PRAVEDAN

Evanđeoski odlomak opisuje ga u trenutku sudbonosnog odlučivanja. Opisan je kao „muž pravedan”. Tom se oznakom označavaju samo oni koji besprijeckorno izvršavaju pravila i odredbe Zakona. Josipovo odbacivanje ili samo prokazivanje Marije za nju bi imalo sudbonosne posljedice. Marija bi prema Zakonu i običajima bila izvedena pred gradska vrata i ondje javno osramočena i kamenovana do smrti. Ako bi Mariju otpustio, sebe bi postavio u opasnost biti proglašen kršiteljem Zakona i nepoštenim izvršiteljem odredbi i običaja. Od pravednika postao bi u očima njegovih sumješтана i prijatelja nepravednik, izgubio svoju čast i ugled, osramotio čitavu svoju obitelj i pretke kojih je bio časní nasljednik i ugledni potomak. Ta je odluka životno važna, ne samo za Mariju i dijete koje nosi nego i za njega. O njegovoj odluci ovisi budućnost žene koju voli i prošlost obitelji koju poštuje.

MUŽ ODLUČAN I ODGOVORAN

Evanđelja ne govore mnogo o Josipu. Ne možemo ni zamisliti koliko je utjecajna odluka sv. Josipa pristati uz Božju riječ i stati uz svoju Mariju i dijete koje je nosila. Josipova odluka utjecala je na cijelu povijest svih vjernika svega svijeta. Nije nam poznato je li Josip što rekao Mariji i je li joj se povjerio što mu se dogodilo i s čime se borio. Evanđelist se u potpunosti usmjerio na Josipova djela, na njegovu odluku i na poruku Božju koju mu je u snu uputio: *Ne boj se Josipe! Uzmi svoju ženu! Nadjeni djetetu ime Isus!* Te tri zapovijedi koje je Bog izrekao Josipu i kojih se Josip držao važne su ne samo za njega nego i za cijeli muški rod do današnjih vremena, kao i za budućnost naših obitelji i cijele Crkve.

JOSIPOVE ZAPOVIJEDI

Ne boj se! To je poruka svakome muškarcu koji danas skrbi za svoju obitelj i za samoga sebi i brine se oko njihove dobrobiti. Kao što je ohrabrenje Božje riječi Josipa potaknulo na ustajanje i buđenje od sna, tako ta ista riječ hrabri i potiče muževe današnjeg vremena na buđenje i preuzimanje aktivnih odluka u svojim obiteljima.

Uzmi svoju ženu! U okolnostima u kojima svijet sve više pritišće na ustanovu braka i obitelji, ta zapovijed izrečena sv. Josipu pruža potporu svim muževima da u iskrenom i otvorenom razgovoru sa svojim suprugama pokazuju svoju muškost u suradnji sa svojim ženama, pa čak i onda kada ih drugi zbog toga nazivaju „papučarima”.

Nadjeni mu ime Isus! Važna je poruka i zapovijed današnjim muškarcima kao što je bila važna i sv. Josipu. Budućnost svijeta, budućnost vjere i Crkve u rukama je muškaraca i oslanja se na njihove odluke. Svojom odlukom imati djecu i odgajati ih zajedno sa svojim suprugama i današnji muškarci kuju budućnost. Neizmijerna je cijena života. Neizmijerna snaga krije se u odluci pružiti život svojoj djeci. Josip je, prema tadašnjim običajima njegova naroda, davanjem imena Sinu Božjemu to dijete učinio svojim djetetom i ucijepio ga u povijest svoga roda. Po njemu se Isus mogao nazivati Sinom Davidovim. Po odlukama današnjih muževa, kao što je to bilo i po odluci sv. Josipa, širi se i živi evanđelje u današnjem svijetu.

0 savjesti (1)

Naslov „Priziv savjesti”, koji sam nedavno vidio u časopisu *Kana*, potaknuo me je da u ovoj svojoj rubrici progovorim o savjesti, tom značajnom „organu” koji upravlja našim moralnim – ljudskim i kršćanskim životom. Poslužit ću se najprije tekstom iz Katekizma Katoličke Crkve, s obzirom na to da je u njemu izložen cjeloviti moralni nauk Katoličke Crkve, pa tako i nauk o savjesti. U drugom dijelu izlaganja te teme poslužit ću se tekstom iz *Kane* u kojoj nalazimo dva nastavka pod naslovom „Priziv savjesti”.

MORALNA SAVJEST

O moralnoj savjesti Katekizam govori u trećem dijelu katekizma, u šestom članku poglavlja pod naslovom „Dostojanstvo ljudske osobe” (br. 1776-1802). Katekizam u tekstu navodi citate iz Svetoga pisma te iz dokumenata II. vatikanskog sabora „*Gaudium et spes*” i „*Dignitatis humanae*” kao misli nekih svetaca. Za sve što budem citirao kao izvor navest ću samo broj u Katekizmu da nepotrebno ne opterećujem tekst.

Na početku teme o moralnoj savjesti Katekizam vrlo lijepo opisuje pojam savjesti: „U dubini savjesti čovjek otkriva zakon koji on sam sebi ne daje, ali kojemu se mora pokoravati. Njegov glas, koji ga uvijek poziva da ljubi i čini dobro, a izbjegava zlo, kad zatreba, jasno odzvanja u ušima srca [...]. Čovjek naime ima u srcu zakon što mu ga je Bog upisao [...]. Savjest je najskrovitija jezgra i svetište čovjekovo, gdje je on sam s Bogom, čiji glas odzvanja u njegovoj nutrini” (KKC, 1776).

Svaki iskreni čovjek mora priznati da doista u sebi prepoznaje taj glas. Često ljudi znaju reći: kao da mi je netko govorio, upozoravao me, nagovarao, odvrćao... I sam imam to iskustvo. Često sam zažalio što nisam poslušao taj glas jer sam naknadno shvatio da mi je doista Bog po savjesti govorio. S druge strane, uvijek sam bio sretan kada sam taj glas poslušao jer sam se uvjerio da sam dobro učinio. Valja ovdje naglasiti da taj „zakon”, da taj „glas” raspoznaju ne samo kršćani, vjernici, nego i svi ljudi, premda to različito tumače. Bog je savjest darovao svakom čovjeku kao čovjeku, jer svaki čovjek stvoren je na Božju sliku. Naravno da su kršćani u prednosti jer znaju da savjest kao „najskrovitija jezgra i svetište čovjekovo” dolazi od Boga i da upravo po savjesti lako uspostavlja komunikaciju s Bogom jer Njegov „glas odzvanja u njegovoj nutrini”. Stoga, trebamo biti jako zahvalni Bogu na tom neizmjernom daru koji nam pomaže uvijek činiti dobro, a izbjegavati zlo.

Bog čovjeku
govori preko savjesti

SUD SAVJESTI

Sud savjesti prvi je podnaslov tog članka u Katekizmu. „Prisutna u srcu osobe, moralna savjest joj, u pravi čas, nalaže da čini dobro, a izbjegava zlo. Ona sudi i konkretna opredjeljenja, odobravajući dobra, a prokazujući zla” (KKC, 1777). Jako je važno uočiti tvrdnju da nam savjest nalaže u „pravi čas” koje dobro treba činiti, a koje zlo izbjeci. Kad bi ljudi bili poslušni svojoj savjesti, bilo bi u svijetu sigurno mnogo više dobra, a mnogo manje zla. Sjećam se predavanja o savjesti još iz svojih gimnazijskih dana. Već tada sam naučio da savjest djeluje trostruko i glede dobra i glede zla. Prije svakog dobrog čina savjest nas potiče da to slobodno učinimo. Tijekom čina, ona nas ohrabruje da taj čin dovršimo, a poslije čina, savjest nas pohvaljuje što smo učinili dobro djelo. Glede zlih čina, savjest nas prije čina upozorava da to ne činimo jer je zlo, jer nije dobro za nas; dok činimo zlo, savjest nas poziva da odustanemo od čina jer se radi o nečemu što neće biti dobro za nas, a ako smo ipak počinili zlo, savjest nas poslije čina „peče”, odnosno poziva da se pokajemo i, ako je moguće, ispravimo naneseu štetu sebi ili drugima.

Savjest je doista divna. No često, nažalost, njezin glas ne poslušamo. I ovdje naglašavam kako je onima koji vjeruju u Boga mnogo lakše jer im poznavanje zapovijedi pomaže da lakše prepoznaju taj glas savjesti, a „kada sluša moralnu savjest, razborit čovjek može čuti Boga koji govori” (KKC, 1777). Sve to zvuči naizgled vrlo jednostavno, shvatljivo i prihvatljivo, no u svakidašnjem životu baš i nije tako. Suvremeni čovjek živi užurbano. Nema vremena za razmišljanje i osluškivanje pa je u velikoj opasnosti da „ne čuje” glas savjesti. Stoga, Katekizam naglašava: „Važno je da svatko bude dovoljno prisutan samom sebi da bi čuo i slijedio glas vlastite savjesti. Taj je zahtjev nutrine to potrebniji što nas život često izlaže opasnosti da zanemarimo svako promatranje sebe, ispitivanje ili razmišljanje o svom ponašanju: Vрати se svojoj savjesti, pitaj je...” (KKC, 1779).

U idućem broju: *Odgoj savjesti*

Isusov govor na gori

Velečasni, zamolila bih vas da mi malo protumačite Isusov govor na gori (Mt 5, 1-12a), jer mi je doista teško razumjeti taj Isusov „blago” iz perspektive nekoga tko pati i komu je teško. Znam da uz Isusa možemo mnogo podnijeti, ali ljudski smo slabi i nikako da dočekamo to bolje sutra. Hvala Vam. T. K.

Poštovani čitatelju, legitimno je pravo postavljati pitanja Bogu i sumnjati. Tako nam mogu biti potrebne, ali i utješne riječi Tome apostola: „Vjerujem, Gospodine! Pomozi mojoj nevjeri!”.

FOTOGRAF

„Blago siromasima duhom. Blago onima koji tuguju. Blago krotkima” – to su uvodne riječi prve Isusove propovijedi. Do tog trenutka u evanđelju nije rekao više od nekoliko rečenica. Ipak je bio zauzet. Liječio je ljude i istjerivao demone, što je izazvalo takvu pomutnju da su ljudi dolazili iz cijele Galileje i slijedili Ga tamo, na obronak planine. Tu odlučuje progovoriti, obratiti se okupljenima i otkriti što Mu je na umu i srcu. Zamislite iščekivanje. To je Njegova uvodna izjava, Njegova prilika da izloži svoju viziju, da im kaže tko je On i o čemu se radi.

I tako počinje: „Blago siromasima duhom, blago ožalošćenima, blago krotkima”. Volio bih da je tada postojao fotograf koji bi načinio fotografiju tog trenutka, kako bismo mogli vidjeti lica gomile. Vjerojatno su se neki od njih smješkali i kimali u znak slaganja, ali siguran sam da su mnogi izgledali zbunjeno. Zar je blagoslov biti siromašan, ili krotak, ili oplakivati gubitak voljene osobe!? Često se više osjećamo kako je nad nama prokletstvo ako nas to snađe. Zamislite da ste u toj gomili i da vam je muž upravo umro ili da si ne možete priuštiti da stavite hranu na stol, a evo tog propovjednika koji vam govori kakav je to blagoslov. No Isus ukazuje na budućnost, obećavajući da će jednog dana pronaći snagu ili utjehu, ali ipak, to je mala utjeha u trenutcima patnje i boli.

IZGUBLJENO U PRIJEVODU

Ali što ako Ga ne čujemo sasvim dobro? Što ako smo nešto izgubili u prijevodu? Što ako je pod blaženim zapravo mislio na voljene, ako su voljeni u nevolji ujedno ljubljani od Boga? Ljubljani su siromasi duhom. Voljeni su oni koji tuguju. Ljubljani su krotki i gladni pravednosti. To mijenja situaciju, jer sada se ne radi toliko o tome što su ti ljudi osjećali, koliko o izjavi o Božjem suosjećanju. Možda im je Isus govorio da nisu napušteni ili sami. Možda ih je uvjeravao da ih Bog, svakoga od njih, vidi kroz oči ljubavi.

3D FILM

Jeste li ikada bili na 3D filmu? Ako ste bili onda znate, prije nego što uđete, daju vam one posebne naočale. A ako pokušate gledati bez naočala, zaslona je zamagljen. Ne možete razabrati sliku. Ali čim stavite naočale, likovi su toliko stvarni da skaču sa zaslona.

Isto tako, kao da Isus stavlja te naočale i gleda u mnoštvo. Umjesto mutne mase čovječanstva, On vidi svaku osobu u njezinoj posebnosti. On vidi neke koji su siromašni ili tužni. Vidi druge koji su krotki ili gladni. Vidi ljude koji su ranjivi i uplašeni i razumije da im je više od svega potrebno da budu primijećeni i voljeni. „Vidim te”, kaže Isus. „Vidim svakoga od vas onakvima kakvi jeste, a vi ste ništa manje nego Božji miljenici.” Ono što te riječi čini toliko moćnima jest da će ih uskoro provesti u djelo.

ČUTI, VIDJETI I ŽIVJETI PROPOVIJED

Ta propovijed „O blaženstvima” definira kako će Isus živjeti. Pravo obilježje Njegove službe neće biti Njegovo stvaranje čuda; to će biti Njegova sposobnost da vidi. Vidjet će ljude koje drugi ne vide – ženu na zdencu, gubavce na cesti, paraliziranog čovjeka na obali bazena. Isus će svakoga od njih vidjeti onako kako ih Bog vidi i nazvat će ih ljubljenima. Riječima te propovijedi i djelima svoga života, Isus nas poziva da mu se pridružimo i gledamo svijet Božjim očima.

Kako u Isusovo vrijeme, tako i danas posvuda oko nas postoje ljudi koji su povrijeđeni ili ranjivi. Oni su u našim klupama, našim školama, našim susjedstvima. To su oni koji žive na marginama, oni koje ne vidamo uvijek. Ali to su i oni koji su na vidiku, stoje uz nas i skrivaju bol čak i od sebe. Naš je zadatak staviti te Isusove „naočale” i vidjeti ih – vidjeti sebe – onako kako Bog vidi. Naš je zadatak zapamtiti da smo svi voljeni i živjeti znajući kako je to istina.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Pepelnica

U evanđelju na Pepelnicu čitamo kako se Isus, pun Duha Svetoga, povlačio u pustinju i započeo svoj post od četrdeset dana. Ali zaboravljamo ključ te rečenice: koji je pun Duha Svetoga, vođen od Duha. Taj je duh Duh Božji, taj duh jest Duh radosti i ljubavi. Znamo da se Isus povlači nakon svoga krštenja, nakon što se nebo otvorilo i čuo Očeve riječi: *Ovo je Sin moj ljubljani u Njemu mi je sva milina*. Te su riječi Isusa skroz zahvatile, bio je očaran, srce mu je plamsalo, plivao je u Božjoj ljubavi. Povlači se samo zato da bi bio s Ocem, da bi Ga susreo, da Mu se preda – svoje vrijeme i misli. Želi se posvetiti Bogu, slušati Ga, susresti, ljubiti, biti samo s Njim. Isusa sada ne zanima ništa drugo, kako Stari zavjet piše: *Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom*. Isusov post započinje iz samopredanja, iz ljubavi, iz radosti, i nema nikakve veze s asketizmom i samotrpljenjem.

Isto tako, kada majka bdi nad bolesnim djetetom, ona ne planira da će se odreći sna 10 ili 15 dana pa će to herojski prikazati Bogu. Ljubav potiče na odrećuće, a da uopće ne razmišljaš o tome. Postu i bdijenju smisao daje ljubav, a bez ljubavi nijedan post nema smisla. O postu uopće ne možemo govoriti bez ljubavi. To čudo, to samopredanje samo u toj atmosferi nalazi svoj smisao – s jedne strane molitva, to jest ljubav prema Bogu, s druge strane milostinja, ljubav prema

Čega se Isus pun ljubavi odriče? Ma ne odriče se ni kave, ni cigareta, ni čokolade. Odriče se one zapreke koja se želi nametnuti između Njega i ljubljenoga. Odriče se đavla i svih djela njegovih i svega sjaja njegova. To je odreknuće koje od nas traži Bog. Odricanje od sotone koji te navodi da budeš sebičan. Odreći se sotone i njegovih ponuda možemo samo ako smo očarani, ako nas Duh Božji vodi, ako smo puni Duha Svetoga, ako nam srce plamsa, ako nas je zahvatila ljubav. /.../ Prvo ljubi, i ljubi prije svega, a onda ćeš naići i na križne putove, i na postove, i na bdijenja, i na odricanja

ljudima. Prvo ljubi, i ljubi prije svega, a onda ćeš naići i na križne putove, i na postove, i na bdijenja, i na odricanja.

Čega se Isus pun ljubavi odriče? Ma ne odriče se ni kave, ni cigareta, ni čokolade. Odriče se one zapreke koja se želi nametnuti između Njega i ljubljenoga. Odriče se đavla i svih djela njegovih i svega sjaja njegova. To je odreknuće koje od nas traži Bog. Odricanje od sotone koji te navodi da budeš sebičan. Odreći se sotone i njegovih ponuda možemo samo ako smo očarani, ako nas Duh Božji vodi, ako smo puni Duha Svetoga, ako nam srce plamsa, ako nas je zahvatila ljubav. Ne možemo i ne smijemo započeti ovu korizmu bez ljubavi, bez Duha. Zato ove nedjelje molimo Isusa da nam pošalje Duha Svetoga, neka nas On vodi kroz tih četrdeset dana, neka rasplamsa naša srca, neka nam dadne ljubav. Neka nas On vodi u pustinju gdje ćemo susresti samoga sebe, ali gdje ćemo naići i na vjeru i na radost, a naposljetku i na Boga.

Za tih četrdeset dana molim vas razmišljajte malo o tim rečenicama što ih je Isus izrekao: *Ne živi čovjek samo o kruhu, već od svake riječi što izlazi iz Božjih usta. Klanjaj se Gospodinu Bogu svome i Njemu jedinomu služi. Ne iskušavaj Gospodina Boga svojega*. Te rečenice izrečene su iz ljubavi prema Bogu, bez toga nema smisla postiti.

Mentalna dijeta

Dijeta je ovih dana jedna od učestalih riječi kojom ljudi izražavaju jedan vid discipliniranog lišavanja neke vrste hrane zbog viših ciljeva. Na primjer, ljepšeg izgleda, zdravlja ili novih navika. Ali što ako dijeta počne bivati mentalna, emotivna ili seksualna? Što ako ljudi počinju apstinirati na način da se lišavaju osnovnih namirnica i kvalitetnog življenja? Iako psihologija mentalnu dijetu vidi kao pozitivnu, kao neku vrstu pročišćavajuće forme i ustezanja od negativnih misli i samokritike, možemo je promatrati i kroz različite oblike lišavanja.

SVIJEST O ONOME ŠTO NAM JE VAŽNO

Vrlo je relativno što koja osoba smatra pod kvalitetom života. Ti pojmovi pojedinačno su određeni. Navike i modeli ponašanja koje osoba godinama provodi rijetko se preispituju. U takvoj vrsti sužene svjesnosti o sebi, drugima i svijetu, osoba ne samo da otpisuje dio stvarnosti već vrlo često tome ne daje ni osobit značaj. Kada netko kaže: „Neću misliti o tome...”, može značiti: „Ne želim da mi to bude važno” ili možda „Neću se opterećivati time”. S druge strane, kada ne umijemo razmišljati o nečemu što je neugodno, možemo to nešto početi izbjegavati i tada su na snazi mehanizmi obrane. Zato nekada mojim klijentima kažem da nije dobro da ne misle o onome što ih opterećuje, već trebaju nastojati to razumjeti, raščlaniti i osvijestiti što je ono što im se ne sviđa ili ne žele.

IZMEĐU TUĐIH ŽELJA I NAŠIH MOGUĆNOSTI

Srećem muškarce i žene koji su se postavili u ulogu zaštitnika, pomagača ili jedine osobe koja nešto čini za nekoga. Ako je to stara osoba, nemoćni pacijent ili dijete, svakako da je to opravdano, ali čak i u takvim opravdanim kontekstima, na duge staze, važno je obratiti pozornost na sebe, biti u kontaktu sa sobom. To je jedini način za uspostavljanje ravnoteže između unutarnjega i vanjskoga osobnog svijeta. Ako se to ne događa, a osoba se nalazi ili živi u zoni preživljavanja, postaje mentalno tupa i tjelesno pasivnija.

Klijent jednom prilikom konstatira da je u kronično depriviranom odnosu. Njegova veza izvana za druge ljude djeluje da je neka vrsta bliskog odnosa, s

druge strane pokazuje potpunu emotivnu i seksualnu neangažiranost, hladnoću i neuključenost. Mlada žena koja kaže da voli svog supruga, istražuje gdje je granica između prihvatiti vezu u kojoj nema seksualnih odnosa, jer njenom mužu to nije važno. Ta djelomična lišenost može se prevladati ako netko konstatira da upravo zato postoji problem. Ono što se, međutim, događalo jest da njen partner to ne vidi uopće kao „toliki” problem. Veza je počela ići drugim putom. Preselila se u neku vrstu zone sigurnosti, bez daljeg napredovanja. Počela je samo postojati, ne i živjeti.

NAMETNUTE BORBE I SVIJEST O SEBI

Susrećem ljude iz siromašnijih slojeva društva koji sebi rijetko ili nikako ne mogu priuštiti psihoterapijski tretman, ali ipak su ponekada vrlo svjesni da im pomoć treba ili da bi im značila. Kada su u središtu problemi koje rješavamo, nije jednostavno brinuti o sebi. Ako vam sin pije, ili se kocka, ili eksperimentira s drogama, ili ste pozvani na odgovornost zbog incidenta, te neprestane borbe nužno iscrpljuju, jer se ne može ostati ravnodušan u danim okolnostima. Širi životni kontekst te osobe tada uglavnom slabi i ona je na nekoj vrste mentalnog i emotivnog otklona od svega što predstavlja prosperitet i živost. Ako borba predugo traje, a problem postane kroničan, sustav tj. obitelj može se čak i prilagoditi na to i suživjeti se s problemom koji nije riješen. Za neke to je kao da imaju kroničnu bolest, koja zapravo ne prolazi.

TROKUT POBJEDNIKA

U transakcijskoj analizi postoji model koji je dao Hey, a zove se „trokut potencije”. To je neka vrsta (obrnutog „dramskog trokuta”), tzv. „trokuta pobjednika”. U njemu osoba, da bi postigla neku vrstu neovisnosti i brige o sebi, počinje sebi davati dozvolu na ranjivost i autentične osjećaje. Vraća sebi moć tako što djeluje u skladu s potrebama situacije. Ona time vraća sebi odgovornost, uzimajući u obzir kako potrebe drugih, tako taj put i vlastite potrebe u danom kontekstu.

Znate li kazati: došao je kraj ovoj mentalnoj dijeti? Vrijeme je da se povežem sa sobom i upitam se što je ono što hoću? Ako uspijete pružiti sebi iskren odgovor, prelazite iz zone preživljavanja u zonu kvalitetnijeg života.

Misli novih katoličkih svetaca

Papa Franjo proglasio je 15. svibnja 2022. novih desetero svetaca Katoličke Crkve. Svatko od tih svetih muškaraca i žena moćni je primjer života posvećenoga Bogu u služenju, vjeri i ljubavi. Tom je prilikom Papa podsjetio vjernike da smo svi pozvani postati svetcima. „Biti Isusovim učenicima i napredovati na putu svetosti ponajprije znači dopustiti da nas preobrazi snaga Božje ljubavi.” Evo što su rekli novoproglašeni svetci.

Novi zaštitnik kateheta, sveti César de Bus (* 3. veljače 1544. + 15. travnja 1607.), čiji je spomendan 15. travnja, reče o djelovanju vjeroučitelja: „Sve u nama

mora katehizirati i način na koji živimo mora nas učiniti živim katekizmima.”

Zaštitnik siročadi i evangelizatora, sveti Charles de Foucauld, čiji je spomendan 1. prosinca, zapisao je: „Iznad svega, uvijek u svakoj osobi gledajte Isusa i u skladu s time prema svakome se odnosite ne samo kao prema jednakome i kao bratu ili sestri nego i s velikom poniznošću, poštovanjem i nesebičnom velikodušnošću.”

Sveti Devasahayam Pillai, čiji je spomendan 14. siječnja, zaštitnik Indijaca i obraćenika zabilježio je o svom obraćenju: „Nitko me nije prisilio da dođem. Došao sam svojom slobodnom voljom. Znam u svojem srcu: On je moj Bog. Odlučio sam slijediti Ga i tako ću činiti cijeli svoj život.” Sveti Giustino Maria Russolillo, zaštitnik Družbe božanskih zvanja i Kongregacije sestara božanskih zvanja čiji je spomendan 15. kolovoza, piše: „O Bože moj i sve moje! Udijeli mi da mognem posvetiti svoj život tome da upoznam, ljubim i služim Tvoje božanske osobe u svakome stvorenju i Tvoju volju u

svakome događaju koji se dogodi suprotno od moje volje. Udijeli mi da mognem biti čin ljubavi, dar ljubavi, služba ljubavi, razgovor ljubavi, zajedništvo ljubavi, o, Bože moj i sve moje!”

Sveti Luigi Maria Palazzolo, zaštitnik siročadi i Instituta sestara od siromašnih, čiji je spomendan 15. lipnja: „Shvatio sam da je Isus umro gol na križu i zato sam osjetio želju za siromaštvom, da napustim sve.” Sveta Maria Francesca od Isusa, zaštitnica kapucinskih sestara Majke Rubatto, čiji je spomendan 16. kolovoza: „Molitva, žrtva i volja Božja, drage kćeri, nema potrebe da vam to ponavljam: svaki početak

zahtijeva žrtve i zato ne možete čak ni zamisliti našu potrebu za molitvom i božanskom pomoći. Neka Gospodin onda nadahne u nama što je Njemu najprikladnije i što Mu se najviše sviđa. Božanske nam providnosti neće nedostajati, čak i u ovome zemaljskim stvarima. No što je još poželjnije jest da mogremo početi svoje poslanje s bolesnicima i poučavanjem siromašnih djevojčica, a to ćemo, nadam se, postići molitvom i žrtvom. Moramo mnogo moliti da nas Gospodin učini svetima i da nas žrtvuje za dobro duša. Molimo! Samo molitva i žrtve što ih čine dobre duše moći će zaustaviti

mnoge nevolje koje preplavljaju zemlju...”. Sveta Maria Domenica Mantovani, čiji je spomendan 2. veljače, zaštitnica Instituta Malih sestara Svete obitelji piše: „Sveta me je obitelj izabrala za taj veliki i tajanstveni projekt kao njegovu suosnivačicu, [...] znajući da Gospodin koristi najnesposobnije, najmanje, nepoznate instrumente da čine velika djela. [...] Mirna sam i uvjerena sam da će Bog providati za taj Institut svoje djelo i voditi ga.” Sveta Marie Rivier, zaštitnica Sestara od Prikazanja Marijina, čiji je spomendan 3. veljače: „Učite od Isusa Krista hoditi u prisutnosti Božjoj i hraniti se kruhom Njegove božanske volje.” Sveta Maria od Isusa Santocanale, zaštitnica kapucinskih sestara, čiji je spomendan 27. siječnja: „Budite ponizni kruh što ga lome glad i žeđ svakoga brata, pod majčinskim pogledom Djevice Lurdske.” Sveti Titus Brandsma, zaštitnik katoličkih novinara, čiji je spomendan 27. srpnja, piše: „Onaj tko želi osvojiti svijet za Krista mora imati hrabrosti doći u sukob s tim svijetom.”

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijski Gospodnji blagdani i svetkovine u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (1)

Neka se duše vjernika u prvom redu uprave prema Gospodnjim blagdanima kojima se preko godine svetkuju otajstva spasenja. (SC. br. 108)

Taj kratki liturgijski koncilski tekst upućuje vjernike kako Crkva tijekom cijele liturgijske godine razvija čitavo Kristovo otajstvo od utjelovljenja i rođenja, do uzašašća, duhovskog dana i očekivanja dolaska Gospodnjega. Time se vjernicima otvara bogatstvo Kristovih zasluga, što ih slavimo tijekom cijele liturgijske godine. Osim velikih liturgijskih slavlja, poput došašća, Božića, Bogojavljenja, korizme, Uskrsa, Duhova, Presvetog Trojstva, Tijelova i Presvetog Srca Isusova, Crkva liturgijski slavi Gospodnje blagdane i svetkovine, koje vjernici rado prihvaćaju i u njima sudjeluju. To su: Svijećnica, Blagovijest, Uzašašće Gospodinovo, Preobraženje Gospodinovo, Uzvišenje Svetoga Križa i svetkovina Krista Kralja. Sluga Božji o. Gerard, kao redovnik i svećenik, ta Gospodnja otajstva radosno je slavio iz njih crpio duhovnu snagu za osobni redovnički i svećenički život, a vjernike je poticao da i oni crpe duhovnu snagu iz Spasiteljevih izvora, što ih nalazimo u njegovim zapisima, koje ovdje iznosimo.

SVIJEĆNICA: „Svijeća svijetli i u isto vrijeme izgara. Takva je vidljiva svijeća Isus. On svijetli dok Njegova Majka izvršava zakon, a On prikazan u Hramu. Krist nestaje poput svijeće koja izgara, kada je bio prikovan na križ. Svijećom treba biti svaki kršćanin koji sebe ne štedi nego radi, muči se, kako bi dao primjer drugima. On temeljno svijetli drugima kada drži Božji zakon, a posebno kad čini i više nego što bi morao činiti. Kad bi svijeća znala misliti i vikati, mislila bi i vikala bi: neka gorim i onda kada nije potrebno. Neka tako gorim prema vama, Isuse i Marijo, kada pred vama stojim. Neka vas na taj način štujem i cilj života ispunim. Svijeća moga života morala bi biti: trebam živjeti u vašoj prisutnosti, Isuse i Marijo, koji ste moja radost. Kada u toj radosti živim, nema u meni žalosti, iako govoreći, kao svijeća nestajem” (Iz propovijedi na Svijećnicu).

„Od danas moje zabavljanje: duhovno slušanje, dječje igranje, na Vaše čitanje i pjevanje iz svakog stvora (I+M+J). In festo Purificationis B. V. Mariae,

2. veljače, 1933. Dakle, igranje, na Vaše pjevanje i prirode sviranje, dok ne dođe sjedinjenje, kada će razum izgubiti svoje slabo znanje, jer će mu Božje mišljenje biti imanje, neće slab čovjek, nego Bog misliti po čovjeku. Često ću misliti: Vama ugađati, sad igrati!” (*Theologia pastoralis*, 002980). „Isus je svijeća s primjerom i poukom i Majka Njegova, koja je s Njime najviše trpjela i može nama pomagati” (Isto, 003315). „Isus je svjetlost i tko Njega slijedi, ne ide u tminama, zabadava svjetlost ako netko zatvori oči. Zato ću Isusu sa Psalmom govoriti: ‘Oči su moje uvijek pred Gospodinom’. Dakle, uvijek, ne čas, ne dan, ne deset dana, ni deset mjeseci, nego vazda!” (*Blaženstva*, 003562).

BLAGOVIJEST: „Blagovijest, odlična vijest! Isus nam brat postao, da nas uzvisi, ali tko griješi, taj Ga sramoti. Pomislite kakva je sramota za odličnog brata, nevaljala braća koji se jedan na drugog kavgaju i potrebno otimaju. Pa to vidi Isus u ovo vrijeme. Dakle, nemilo Ga sramote i muče. Ali mi kažimo s Gospom, neka bude i nama sve po riječi Božjoj, po nadahnuću kako nas Bog uputi, mi ćemo se i tako vladati, pa nećemo Isusa sramotiti niti vrijeđati. To je glavno, mi nek’ nismo uzrok današnjem nemiru. Mi ćemo u svemu slijediti Njega i Njegovu Majku” (*Biser mišljenja*, 004594-95). „Priroda je postala ljepša zbog svoje krune, Isusova utjelovljenja, nego što je bila kada je Bog stvarao svijet. To dostojanstvo shvaća najponiznije stvorenje kada govori: ‘Evo službenice Gospodinove!’ Kada bi svaka palača postala puna slatkog kolača koji neće nestati, slaba je usporedba prema onom danu kada se ljudska narav usrećila po utjelovljenju Isusa” (*Theologia pastoralis*, 002877). „Svatko se mora na Blagovijest radovati, jer je Isus postao bratom, odlikovao je nas, ne anđele, nego nesretne ljude” (Isto, 003140). „Na Blagovijest, to božanstveno cvijeće izniklo je u Majčinom srcu, raslo, i danas miriše po cijelome svijetu” (Isto, 003193). „Na Blagovijest, na radosnu vijest, 25. ožujka, Blažena Djevica Marija postala je čudnovata voćka. Danas možemo reći da je ona sama zapjevala: Mir ljudima dobre volje, koji dođu pod moje grane!” (Isto, 003211).

(nastavlja se)

Jednostavnost i sklad

NAKON DOBA PRETRPANOSTI – MINIMALIZAM

Posljednjih godina sve više postaje popularan minimalizam kao način uređenja, ali i stil života. U natrpanom svijetu, okruženju i domu teško je snaći se i funkcionirati. Dok nas potrošačko društvo potiče da sve više kupujemo i skladištimo, lako dođemo do zasićenja i shvatimo da od mnoštva stvari i predmeta opet se koristimo samo nekolicinom koja nam doista treba. Logični slijed gomilanja predmeta raspoređivanje je stvari i izbacivanje nereda. Može se reći i da se u tom impulsu krije i naša potreba za stvaranjem reda i ljepote. Ne znači da svi trebamo biti minimalist, ali razmetljivost i oponašanje bogatstva i izobilja neprestanim nabavljanjem novih stvari zapravo nas uvodi u

Kada svoje obveze promatramo kao priliku da ih obavimo s ljubavlju, a na umu imamo da i svojim monotonim, rutinskim ili zahtjevnim poslovima zapravo stvaramo red i ljepotu u svojoj obitelji i životu, onda sve dobiva novi smisao

veći kaos nego što nam koristi. Kao odgovor na takav stil života opet se javlja želja i potreba za povratkom prirodnijim, zdravijim i trajnijim materijalima – drvo, lan, kamen, vuna i sl.

Naša su osjetila često prezasićena – događaji, ljudi, digitalni svijet, predmeti, slatka i začinjena hrana. Sve nas to često opterećuje, umara i ometa, a da toga nismo ni svjesni. Kaotični prostor često stvara i kaotično ponašanje. Najlakše je to uočiti kod male djece. Kada je soba puna igračaka, one im kratko drže pozornost. Kada smanjimo broj igračaka i ostavimo samo one jednostavne, poput kocaka, autića, slagalica ili lopti,

primijetit ćemo kako one potiču kreativnost i zaigranost mnogo više od bučnih i šarenih igračaka na baterije ili gotovih setova igračaka kod kojih nema prostora za maštovitost.

Slično ćemo proći s odjećom u našem ormaru. Dok u njemu držimo mnogo toga što više ne možemo obući ili smo kupili samo zato što je bilo na sniženju i često provedemo nepotrebno vrijeme birajući odgovarajuću kombinaciju, vidimo da je vrijeme da nešto promijenimo. Nakon odluke da smanjimo kupovinu odjeće, umjesto čuvanja za neke druge dane korisnije je podijeliti je onima koji će je već danas moći nositi. Držeći se jednog stila, jednostavnijih boja i dezena, lakše ćemo vladati i svojom garderobom i odijevanjem.

KREATIVNOST I RED

Ponekad se kreativnost povezuje s neredom i slobodom. Ipak, da bi kreativnost mogla zasjati, potreban joj je red, disciplina i ustrajnost. To možemo pitati svakog uspješnog glazbenika – njegov talent ne bi bio dovoljan bez napornog rada, učenja i sati i sati vježbanja. Svaki je skladatelj prije skladanja svojih originalnih djela morao svladati mnoga poznata djela drugih autora. I kada postoji umjetnički dar, on uvijek zahtijeva usavršavanje i oplemenjivanje. Slobodan umjetnički duh neće proniknuti iz kaosa, nego iz reda, ovladanih pravila i tehnika. Učenik mora slijediti upute učitelja sve dok ga u njima ne nadmaši.

Slično tome, stvaranje lijepog i ugodnog života u domu zahtijeva posvećenost detaljima svaki dan. Ne radi se ovdje o perfekcionizmu koji podiže nedostižne standarde koji će nas samo obeshrabriti. To više trebamo promatrati kao realistični optimizam koji nam pomaže da budemo prilagodljivi trenutku, ali i ustrajni kada svaki dan trebamo vršiti svoje dužnosti. Kada svoje obveze promatramo kao priliku da ih obavimo s ljubavlju, a na umu imamo da i svojim monotonim, rutinskim ili zahtjevnim poslovima zapravo stvaramo red i ljepotu u svojoj obitelji i životu, onda sve dobiva novi smisao. Takvim pogledom na svakodnevnicu možemo postati ustrajniji na našem putu posvećenja i kroz služenje obitelji.

Pravi neprijatelj kreativnosti nije red nego strah i tjeskoba. On nam otežava korake, a ako nas potiče na akciju, ta su djela lišena radosti, slobode i divljenja koji uvijek prate kreativnost. Ako su strah i tjeskoba pogubni za kreativnost, onda lijek mogu biti ustrajnost, red i predanost. Svaka se žena susrela s onim odbojnim osjećajem pri pogledu na hrpu rublja ili neoprano suđe

i neurednu kuhinju. Iako nam takvi prizori možda izazivaju paniku i nelagodu, kada ne znamo odakle bismo počeli s poslom, znamo da je jedino rješenje početi i ustrajati dok stvari ne dovedemo u red. Nakon toga, kada nastupi osjećaj zadovoljstva, često dobijemo ideju što je sljedeće što želimo urediti i uljepšati. Kada to činimo s ljubavlju, sve opet postaje prilika za naše posvećenje.

OBRTNICI – MAJSTORI VRLINE

Tehnologija je učinila da brzo zaboravimo na važnost zanata. Danas se obrt i ručni rad smatraju luksuzom, skupljim izborom dok su nekad bili neophodni u svakom mjestu. Ipak, iako su rijetki opstali, sve više raste zanimanje za njihove proizvode. Opet nakon zasićenja industrijskom proizvodnjom i kvantitetom, tražimo onu izvornu kvalitetu za koju smo spremni platiti i veću cijenu. Modernim načinom oglašavanja i promoviranja, obrtnici i njihovi radovi opet dolaze do svojih kupaca koji cijene njihov rad i proizvode. Kao u prošlosti, neki se opet udružuju, ali i stvaraju konkurenciju podižući kvalitetu svog rada i ponude.

Više se ne govori često o vrlinama, ali obrt nas može ponovno naučiti mnogo o toj temi. Iako obrtnik mora poznavati i poštovati zakone fizike, boje, alate i materijale koji ga vode u njegovom poslu, sve to neće uspjeti bez vrlina. Ustrajnost, strpljivost, hrabrost, razboritost, discipliniranost, poniznost, poštenje – sve to mora krasiti uspješnog majstora da bi stvarao dobre proizvode i opstao u svom poslu.

Poznato nam je da je sveti Josip bio stolar i kada ga je Nebeski Otac izabrao da bude zemaljski otac Njegovom Sinu sigurni smo da su i njega krasile sve vrline. Vjerojatno ga je i Isus slijedio i naučio njegovo umijeće. Francuski slikar George de La Tour oslikao je prizor iz njihove radionice u svom poznatom djelu *Josip, stolar*. Krist sjedi na koljenu svetog Josipa i drži svijeću koja osvjetljava radionicu. On gleda izravno u svjetlo koje predstavlja Boga. Za to vrijeme sveti Josip u tišini doslovce sluša Božju riječ – sagnut gleda u svog Sina dok zajedno rade. Dok sveti Josip poučava Isusa o poslu, kao da se uloga učitelja i učenika mijenja i sveti Josip uči od svoga Sina.

Taj nas prizor poziva da se opet zagledamo u svoje svakodnevne poslove. I u njima možemo biti obasjani Božjim svjetlom dopustimo li Kristu da bude prisutan i među nama. Tada nas to svjetlo nadahnjuje, otvara vidike, rasvjetljava odnose.

MOLI I RADI

Naša kreativnost ne ovisi samo o tome da sve bude onako kako smo zamislili. Red je svakako važan, ali ona najviše ovisi o našoj otvorenosti Bogu – Stvoritelju, izvoru ljepote. Sveti Benedikt i njegovo pravilo za

Prizor svetog Josipa koji poučava Isusa o poslu poziva nas da se opet zagledamo u svoje svakodnevne poslove. I u njima možemo biti obasjani Božjim svjetlom dopustimo li Kristu da bude prisutan i među nama. Tada nas to svjetlo nadahnjuje, otvara vidike, rasvjetljava odnose

samostanski život ostavilo je važan utjecaj na značajan dio crkvene i europske povijesti. Kada se svijet suočavao s kaosom tijekom raspada Rimskog Carstva, ti hrabri redovnici tom kaosu oduprli su se snažnom pobožnošću i disciplinom kojima su obasjali tamu koja ih je okruživala. Tijekom stoljeća oni su čuvali ključne elemente civilizacije od uništenja i zaborava, štiteći materijalno, intelektualno i duhovno blago. Njihov rad prožet molitvom ne samo da je očuvao stara znanja nego je i donio mnoge inovacije u proizvodnji piva i vina, poljoprivredi, uvezivanju knjiga, stolarstvu i dr. Njihovi životi organizirani pod geslom *ora et labora* – *moli i radi* donijeli su plodove koji i u materijalnom svijetu ostavljaju tragove Božje ljubavi i brige za sve stvoreno. Dok se ostatak svijeta prepustio panici, strahu i tjeskobi, oni su se u svojoj pobožnosti približili Bogu i otvorili njegovu kreativnosti.

I naše su obitelji danas izložene kaosu i neredu od koga je teško pobjeći. Iako ne možemo utjecati na svijet koji nas često strmomoglavo želi povući u neželjenu smjeru, možemo preuzeti tu staru taktiku benediktinaca koja je dala tako divne plodove. U svojim obiteljima i svom životu možemo se držati njihovog načela. Uvoditi red i držati se jednostavnosti i ustrajati u molitvi. Tada dopustimo Božjoj kreativnosti da nas iznenađuje i donosi plodove u našem životu. Tako možemo ostaviti svijetli trag u mraku svojoj djeci i svima koji budu čeznuli za oazom mira i istine.

Svetci – idoli mladih

Dragi mladi,

Sigurna sam da svatko od nas u životu ima razne idole i ljude koje prati i pokušava postati baš kao oni, razne sportaše, pjevače, glumce... U narednih nekoliko brojeva *Zvonika* moći ćete čitati o nekim malo drukčijim, ali i jedinstvenim i posebnim idolima. To su ljudi koji svojim životom i originalnošću mijenjaju živote i gledišta milijuna ljudi, to su sveti Katoličke Crkve.

Svecu kojemu se vrlo često utječem i kojega osobno jako volim jest Padre Pio. Rođen je 1887. godine u malom selu Pietralcina u južnoj Italiji. Dolazi iz vrlo religiozne obitelji. Krsno mu je ime Franjo. Ime Pio dobiva ulaskom u Kapucinski red. Ono što je mene očaralo kod njega jest velika ljubav prema Bogu i nebeskoj Majci, kako je on nazivao Bezgrješnu Djevicu Mariju. Zbog te prevelike ljubavi, poniznosti, poslušnosti i duboke uronjenosti u molitvu dobio je stigme – Isusove rane, koje je imao 50 godina i zbog kojih je trpio veliku bol, osobito tijekom svete mise. Molio je Isusa da se one ne vide, zbog ljudskih pogleda, ali neka on nastavi osjetiti veliku bol i krvarenje. Bio je istaknuti služitelj svete mise i tijekom služenja mise osjećao je jedinstvo s Isusom na križu, teško trpljenje, ali i vatru silne ljubavi. Tijekom molitve često je plakao, u tišini, a njegov odgovor na pitanje zašto plače bio je: „Božja djela plod su mnogo suza i trpljenja”. Poseban je za mene jer sam od njega naučila kako dostojno i duboko doživljavati svetu misu, koliko je molitva i pobožnost našoj nebeskoj Majci važna i potreba za pomaganjem kao jedan dio staze koji nas vodi k svetosti. Svojim životom može nam mnogo toga poručiti. Svetost je ono na što smo svi pozvani, a Padre Pio uči nas koliko je to važno postići molitvom, poniznošću, ali i velikom patnjom i boli. Svi trebamo govoriti da smo nedostojne slugu, ali truditi se da uzornim životom i svetošću stignemo u nebo. /Jovana Kujundžić/

Marija Goretti bila je obična djevojčica koja je živjela sa svojom majkom koja je postala udovica. Imala je mnogo braće i sestara i živjeli su s udovcem Serenelijem i njegovim sinom Alessadrom u kući. Marija je odmalena živjela pobožnim, djevičanskim životom. Bila je jednostavna. Molila se Djevici Mariji, a najviše od svega voljela je osjećaj kada se pričešćivala. Alessadro, s kojim je dijelila kuću, stalno je prijetio maloj Mariji silovanjem, a ako bi rekla nekom, čak i ubojstvom. Marija je neprestano živjela u strahu od toga, ali uvijek je bila vrlo ustrajna u svojoj molitvi. Kada je 5. srpnja 1902. ostala sama u kući, Alessadro je iskoristio priliku. Napao ju je s namjerom silovati je, međutim, ona je izgovarala riječi: „Ne, ne, Alessadro,

to je grijeh, otići ćeš u pakao!” No Alessadro to nije zanimalo. Uzeo je nož i izbo malu Mariju. Kada je njezina mama to doznala, Mariju su odveli u bolnicu, ali nije preživjela. Čak i tada Marija je mislila na Isusa. Čak i tada Marija je bila spremna oprostiti. Njezina pobožnost prema samom Isusu, a osobito Djevici Mariji, treba biti primjer svim djevojkama. Način na koji je ona čuvala svoju nevinost i bila odana dragom Bogu doista je nešto posebno i nešto na čega bi se svaka djevojka trebala ugledati. Papa Pio XII. proglasio ju je 1950. godine svetom, a na njezinu proglašenju bila je čak i njena mama. Marija je bila vrlo ustrajna i svojim mučeništvom došla je do svetosti, a blizu svojega srca uvijek je držala Isusa. /Sara Uršal/

Molitva sv. Mariji Goretti

Sveta Marijo Goretti,
tvoje svjedočanstvo života
tako nam je potrebno!
Ti, koja si obranila dostojanstvo žene,
ne htijući biti upotrijebljena kao predmet
strasti bez srca i bez ljubavi,
ti, koja si shvatila osnovnu razliku
između slobode i sebičnosti,
zagrmila si snagom svoje krvi: zlo je zlo jer čini zlo.
Ti, koja si branila pravu ljubav,
ljubav koja se rađa iz čistoće
i procvate u iskreno darivanje sebe,
ljubav koja zna prihvatiti djecu
u slavlju koje se zove obitelj,
moli za mlade i odrasle današnjice
koji su u opasnosti da zaborave ljubiti.
Moli da čistoća srca
bude prepoznata kao sloboda od sebičnosti,
kao obećanje svakoga mogućeg dara,
kao uvjet da bi se moglo ljubiti
onako kako ljubi Bog, koji je Ljubav.
Sveta Marijo Goretti, moli za nas!

Isus liječnik

Svijest o bolesti dovodi nas k liječniku. Svijest o grijehu dovodi nas k Isusu. Ne razmišljamo o odlasku k liječniku dok smo zdravi, jaki. Ne razmišljamo ni o odlasku na ispovijed dok osjećamo da nam je savjest čista. Nitko ne uzima lijek ako ga ništa ne boli. Isto tako ni ne koristimo mogućnost ispovijedi, oprosta grijeha, dok duša zaista ne boli. Lijek olakšava bolove tijela, ispovijed i oprost grijeha – bol duše. Kada nas nešto zaista zaboli i ne možemo sebi sami pomoći, tražimo liječnika. Isto je i s grijehom. Ne tražimo Isusa, Boga, dok ne postanemo svjesni svoga stanja, bijede, nereda, boli. Kada smo uprljani, izranjeni grijehom, oduzetog dostojanstva, narušenog zdravlja duše. I kada istinski žalimo zbog svoga stanja i želimo ozdraviti.

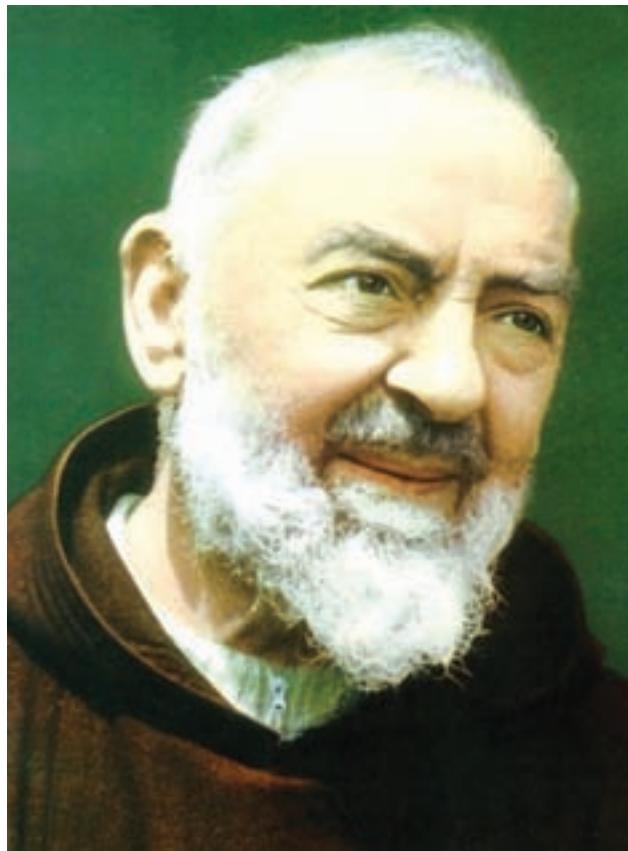
Iskoristimo posebno vrijeme korizme. Hodajmo zajedno s Isusom do Golgote. Prođimo zajedno križni put. Često nas kao i Isusa drugi osuđuju, izruguju nas, vrijeđaju, pljuskaju po obrazima, pljuju nam u lice. Važno je primiti na sebe svoj križ. Baš naš, po našoj mjeri. Ima padova, često se umorimo, želimo odustati. Tu je Marija, čeka nas u svom zagrljaju, da pruži utjehu. Tu su i druge osobe koje nam pomažu i olakšavaju muke. Tješe nas, podržavaju. Ustati nakon pada, izaći iz svoga grijeha, to je put ozdravljenja.

U ispovijedi se svačimo. Ogoljujemo svoju dušu, skidamo sa sebe taloge grijeha. Olakšavamo svoju savjest, vraćamo se k Bogu. Ne brini zbog svoje grešnosti, zbog svoje bolesti. Postoji liječnik i lijek. Idi k Njemu!

Jelena Pinter

Prepoznati đavla

Jednog jutra, vrlo rano, dok su svi još spavali, otac Pio začuo je kucanje na svojim vratima. Činilo se kao da je to njegov duhovni vođa brat Agostino pitao može li ući.

Otac Pio odgovorio je: „Uđi. Zašto si došao? Kako si došao ovamo?” Brat Agostino je odgovorio: „Bog me poslao. Nije zadovoljan tobom.”

Otac Pio bio je zatečen: „Zašto?”, pitao je otac Pio dok je prebacivao noge preko kreveta i počeo ustajati. „Ne, ne, nemaš potrebe ustajati. Samo sam ti došao reći da Bog ne odobrava način na koji obavljaš pokoru.” Otac Pio rekao je: „Ako si doista po Božjem nalogu, moraš mi dati znak. Tražim od tebe da kažeš ime Isusovo.” U tom trenutku Agostinove usne se razdvojiše i počeo se smijati, njegov se glas promijenio. Otac Pio pokušao je dohvatiti njegovu smeđu odjeću. Prikaza je nestala ostavljajući iza sebe snažan miris sumpora.

Govoreći kasnije o tom događaju, 28. srpnja 1914., otac Pio rekao je: „Đavao je, kako znate, veliki majstor zla... može vas zavarati nekim đavolskim iluzijama ili prikazama, prerušen u anđela svjetla... Taj nesretni otpadnik zna čak i kako se prerušiti u kapucina i odigrati ulogu vrlo dobro. Preklinjem vas da vjerujete onome koji je pretrpio takvo iskustvo.”

Michael Dimond

Proždrljivost i njezin utjecaj na prehranu

Kao što smo već spomenuli, dobra prehrana dio je našeg života. Jedemo da bismo živjeli, a ne živimo da bismo jeli. Okruženi smo mnogim izborima hrane i često većina nas upadne u zamku jedenja više nego što može ili treba. To dovodi do brojnih drugih problema koji mogu biti kratkoročni ili dugoročni. Proždrljivost se često citira u Bibliji i koliko može biti štetna.

Svršetak im je propast, bog im je trbuh, slava u sramoti – jer misle na zemaljsko (Filipljanima 3,19). Ondje je razlika između loših navika i grijeha proždrljivosti jasna – u životu proždrljivca njihova je želja njihov bog. Proždrljivost može biti, i u većini slučajeva jest, vrlo teška za naše tjelesno i mentalno blagostanje. Prejedaње može dovesti do lošeg zdravlja i bolesti, poput dijabetesa i visokog krvnog tlaka, koje mogu dovesti do smrti. Proždrljivost može dovesti do duhovne smrti, jer konzumacija postavlja sve veće i veće prepreke ispravnom odnosu s Bogom.

Ne druži se s vinopijama ni sa žderačima mesa, jer pijanica i izjelica osiromaše i pospanac se oblači u krpe (Izreke 3, 20-21). Ono što nam dobra knjiga govori u sljedećem stihu je da lako možemo biti odvučeni u potpuno novi svijet zbog proždrljivosti i izgubiti nešto što nam je vrlo vrijedno, a to je naša samokontrola. Lako se prilagođavamo novom načinu života, a uz zdravlje i naše tijelo, koje je jedini stalni dom koji imamo, polako se počinju pretvarati u nešto za što nismo zamišljeni i predajemo se porocima koji su očito pogrešni. Naša su tijela dizajnirana tako da nam daju signale kada smo gladni i kada je vrijeme prestati jesti. Sve ih ignoriramo kako bismo zadovoljili svoje demone.

Ili zar ne znate? Tijelo vaše hram je Duha Svetoga koji je u vama, koga imate od Boga, te niste svoji. Jer kupljeni ste otkupninom. Proslavite dakle Boga u tijelu svojem! (1.

Korinćanima 6, 19-20). Kao što je prije rečeno, naša su tijela jedini dom u kojem ćemo uvijek živjeti. Kombijem mijenjamo kuću, auto, posao, sve osim tijela. I vrlo je čudno u ljudskoj prirodi da se većina nas bolje brine o svojoj drugoj imovini, ali ne o onoj koja je uvijek s nama. Naša su tijela naši hramovi i to je prva i jedina stvar kojoj treba pružiti najbolju ljubav i brigu. Svojim automobilima dajemo najbolji mogući benzin, ali zadovoljni smo nekvalitetnim prehrambenim proizvodima za vlastito tijelo kako bismo zadovoljili potrebe svoje druge imovine. Ali ako se ne brinem o svom automobilu, on će se pokvariti i trošak popravka vrlo je visok. Kao i trošak liječnika kada se naša tijela pokvare. Sve ima svoj vijek trajanja, ali to ne znači da ga treba skratiti zbog našeg nemara.

Pa ako je čovjeku Bog dao bogatstvo i imanje da ih uživa i bude zadovoljan svojim djelom – i to je dar od Boga (Propovjednik 5,18).

Neki će reći, ali kako mogu uživati u životu ako ne probam sve. Bog nam je dao sve što nam je potrebno da budemo u formi, i zdravi, i u redu je uživati u svemu, i probati sve umjereno. Nijedna hrana nije dobra ili loša sama po sebi, već kako, kada i koliko se njom koristimo. Kao što smo već rekli, dajte sebi najbolje i slobodno malo eksperimentirajte, ali u svakom slučaju vi birate, rezultati moraju biti najbolji za vas i vaše tijelo.

Zaključno, draga braćo i sestre, svi smo mi Božja djeca i on nas je sve učinio posebnima s našim posebnim potrebama i talentima te nam je dao mudrost da sami izaberemo ono što je najbolje. Također, dao nam je znanje o tome kako prepoznati sve svoje potrebe, i zabaviti se, i uživati u tom procesu. Svi mi možemo biti različiti, ali svi težimo dobrom, dugom i zdravom životu.

Naša su tijela jedini dom u kojem ćemo uvijek živjeti. Kombijem mijenjamo kuću, auto, posao, sve osim tijela. I vrlo je čudno u ljudskoj prirodi da se većina nas bolje brine o svojoj drugoj imovini, ali ne o onoj koja je uvijek s nama

Liječiti brak i obitelj – Tomislav Ivančić

„Čovjek u sebi nosi klice besmrtnosti. Tako, rađajući se dva puta, on živi vječno, bez potrebe da se dalje rađa. Jednom se rodi iz utrobe majke na ovaj svijet, a drugi put iz ovog svijeta u vječni život.”

HAGIOTERAPIJA

Mnogi čitatelji vjerojatno su upoznati s Hagioterapijom – terapijskom metodom koju je utemeljio prof. dr. Tomislav Ivančić. Kao što medicina liječi tijelo, a psihoterapija duh, to jest psihi, profesor Ivančić shvatio je da je potrebna i metoda kojom se mogu liječiti boli duše, jer je upravo duša ono što razlikuje čovjeka od biljke i životinje. Duhovne boli često znaju raniti brak i obitelj, a ranjeni brakovi i obitelji stvaraju nove ranjene pojedince. Zbog toga je uvidio važnost liječenja braka i obitelji koji su u današnje vrijeme osobito napadnuti. Ta knjiga nastala je kao skup njegovih telefonskih razgovora u kojima bi progovarao na tu temu, a potom je te teme uredio u jednu knjigu.

KORACI

Profesor Ivančić najprije govori o ljubavi kao iscjeliteljskoj sili, a čiji je izvor Bog. Potrebno je probuditi tu ljubav prema drugima u sebi, a zatim će se i u drugima probuditi ta ljubav kada osjete da su ljubljeni. Dalje potiče čitatelja da osvijesti sebi kakav je Bog zaista. Mnogi ljudi imaju krivu sliku Boga kao nekog tko ih tjera na nešto, tko ih sputava, stvara neka stroga pravila. Profesor Ivančić nastoji tu sliku promijeniti. Zatim ulazi dublje u pojmove poput zaljubljenosti, daje dublju definiciju zaljubljenosti kao susret dviju duša koje tada zaista vide i prepoznaju jedna drugu. O spolnosti ne govori samo kao o tjelesnom činu nego kao intimi čovjekove duše, nečim skrivenom i dubokom. Uočava da imamo tjelesne potrebe i duhovne zakone i kako se uvijek trebamo voditi duhovnim jer tijelo samo po sebi nije ni dobro ni loše, ono samo uzima što mu treba, i

stoga se prema njemu ne možemo ravnati kao prema nečemu na osnovi čega treba donositi odluke.

Govori o odlikama žene i muškarca i kako se nadopunjuju, a iz njihove ljubavi proizlazi dijete, obitelj.

Zlo želi uništiti obitelj jer želi razoriti ono najdublje, najintimnije u čovjeku. Naglašava kako djetetov život počinje od začeca i kroz svaki taj dio života: začeca, boravljenje u majčinoj utrobi, rođenje, djetinjstvo opisuje kao dio koji donosi nešto novo i drugačije. Također, u svakom od tih razdoblja mogu nastati rane i svaki od tih razdoblja života moguće je liječiti.

U narednom dijelu knjige naglašava značaj obitelji i braka i opisuje razne probleme koji mogu nastati u braku između supružnika, između roditelja i djece čak do te mjere da dođe do rascjepa. Daje i smjernice kako te situacije zaliječiti, kako ponovno vratiti ljubav u brak i obitelj. Daje i detaljne smjernice za odgoj djeteta utemeljene u katoličkoj vjeri i Božjoj ljubavi.

ZA KOGA JE KNJIGA?

Zaista se može reći da bi valjalo da svi pročitaju tu knjigu. Stil je vrlo čitljiv, lagan. Knjiga je nastala kao skup članaka iz profesorovih konkretnih razgovora s ljudima. Stoga, može se iščitavati dio po dio ili čak birati temu koja čitatelja u tom trenutku zanima. Pisana je jednostavnim jezikom, a članci i knjiga kratki su, čime ostavljaju još dublji dojam o temi kojom se bave. Knjigu mogu čitati i oni koji se tek pripremaju za brak kako bi dublje ušli u smisao braka i obitelji te preduprijedili određene zamke, a posebice oni u braku ako su se već susreli s nekim poteškoćama.

Dijeliti s Isusom sinovsku prisnost s Bogom Ocem

Sinodalni proces koji je papa Franjo otvorio proglašenjem Biskupske sinode na jesen 2021., predstavlja snažan poticaj da se u našim crkvenim zajednicama probudi i učvrsti duh zajedništva, suradnje i odgovornosti jednih za druge. Svako autentično zajedništvo pretpostavlja kao svoju polaznu točku kulturu dijaloga koja se ostvaruje kao pozorno slušanje drugoga, razmjenu argumenata u duhu ljubavi i zajedničko traganje za dobrom i istinom. Želja pape Franje jest da se taj dijalog ne vodi samo unutar crkvenih zajednica (*ad intra*) već da Crkva postane sugovornik i partner i svijetu politike, ekonomije, prava, kulture i obrazovanja, radi izgradnje humanog demokratskog društva u kojem se može razvijati svaki njegov član – u tom slučaju radi se o dijalogu *ad extra*.

Taj dijalog papa Franjo plodonosno potvrđuje tijekom svojih pastoralnih pohoda diljem svijeta. Početkom veljače pohodio je afričke države Južni Sudan i Kongo. Republika Južni Sudan, koja je stekla neovisnost, strada od zla građanskih ratova, sukoba i time prouzrokovane neimaštine. Suočen s patnjama sudanskog stanovništva, Papa je lansirao glasnu poruku mira, pomirenja, opraštanja i suradnje, u tim vapajima ne nastupa kao „solo igrač” jer velike teme kao što su dijalog, suradnja, tolerancija, pomirenje pripadaju baštini svih kršćana. U molitvu za mir i zajedništvo bili su uključeni i predstavnici kršćanskih zajednica koje djeluju na teritoriju Južnog Sudana. Riječ je o Anglikanskoj Crkvi i Škotskoj prezbiterijanskoj Crkvi. S papom Franjom molitve za sudanski narod upućivali su Bogu i nadbiskup Canterbury i moderator generalnog vijeća Škotske Crkve. No zajednički angažman nije se iscrpio samo u organizaciji ekumenske molitvene službe – Sveta Stolica u suradnji s već spomenutim crkvenim zajednicama inicirala je formativne susrete i okupljanja političara te zemlje da se učvrsti njihovo opredjeljenje za stvaranje uvjeta mirne koegzistencije žitelja Južnog Sudana. Iz navedenog se vidi da u kršćanskoj vjeri pulsira jak moralni potencijal iz kojeg izvire poticaji za humanizam, socijalnu pravdu i mir u društvu. Vjera ne pripada samo redu teorija i doktrina nego se radi o integralnom iskustvu čovjeka sa spasonosnom Božjom ljubavlju koje povlači sa sobom novu kulturu humanizma, milosrđa, suosjećanja, solidarnosti, zajedništva i suradnje. Dakle, vjera nije samo informativna već i performativna – djelotvorna snaga koja radikalno mijenja život onoga koji je povjerovao. Papin posjet Južnom Sudanu i Kongu, njegova molitva za mir, povezivanje s drugim kršćanima u promociji vrijednosti zajedništva stavlja na vidjelo upravo tu performativnu

dinamiku vjerovanja. Snaga vjere koja obuhvaća dubok humanizam, unosi u život nadu i optimizam očituje se na vidljiv i opipljiv način u životu onih koji su na vlastitoj koži doživjeli tu „performativnost” vjere.

Papa Franjo tijekom pastoralnog pohoda Africi nije morao posegnuti za nekim stranim, sa zapada importiranim primjerima svetosti da ilustrira preobražavajući potencijal kršćanske poruke koja u srcima vjernika mijenja beznađe u nadu, strahove u mir i smirenost, diskriminaciju u prihvaćanje. Ciljamo na lik žene Jozefine Bakhite iz druge polovice devetnaestog stoljeća, porijeklom s teritorija Sudana. Ta žena našla je mjesto u enciklici pape Benedikta XVI. „*Spe salvi*” koja je navodi kao uzor radikalne promjene u životu poslije susreta s Kristom. Zašto toliko privlači pozornost? Dio života provela je u strašnim uvjetima ropstva u Sudanu, s obitelji talijanskog konzula preselila se u Italiju gdje je nakon okrutnih gospodara u čijem je vlasništvu bila, Bakhita upoznala potpuno drukčijeg gospodara – Boga Isusa Krista koji je nju stvorio i prihvatio kao svoje voljeno dijete. Bakhita je primila sakrament krštenja, svetu krizmu i nekoliko godina kasnije položila je redovničke zavjete u Zajednici sestara kanosijanki. Bakhita je upoznala Krista i povjerovala je Onomu koji je donio svijetu radosnu vijest o Božjoj očinskoj ljubavi. On je sebe smatrao i prihvaćao kao voljenog Sina koji živi od Božje ljubavi – ona je izvor postojanja koji svemu prethodi, ona je prisutnost koja sve prati, ona je jamstvo opstanka koji sve otvara budućnosti.

Svoj sinovski odnos prema Bogu, kojeg drži svojim Ocem, Isus ne smatra privatnom svojinom koju ljubomorno čuva za sebe, nego kao pravi brat i prijatelj želi s drugima dijeliti prema volji Očevoj ono najdragocjenije što posjeduje – sinovsku prisnost s Bogom Ocem. Po Isusu Kristu i u Njemu Bog svakome pristupa kao svom voljenom djetetu i svaki se može Bogu obraćati kao svome voljenom Ocu u duhu povjerenja i pouzdanja – jer Bog Otac pridružio nas je sudbini svoga Sina Jedinca, postajući sinovi i kćeri po jedinome Sinu. Po Isusu Kristu svaka ljudska osoba dobiva status voljenog i željenog bića, naša imena duboko su upisana u Božje očinsko srce i nitko i ništa njih ne može više izbrisati. Bog Otac po svome Sinu progovara svakom ljudskom srcu: želim da postojiš, da više i punije postojiš. Upravo iz stvarnosti Božje očinske ljubavi prema ljudskom svijetu proizlazi jak dinamizam integralnog humanizma koji naglašava dostojanstvo ljudske osobe, njenu neprikosnovenu vrijednost, što se kasnije izražava u širokom spektru ljudskih i građanskih prava u pravnom poretku civiliziranih društava.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Tiha vatrena propovijed i razbojnici

Koliko puta smo za života bili u crkvi? Koliko smo propovijedi u životu čuli? Koliko puta smo ih poslušali? Koliko puta upamtiti? A koliko puta smo ih drugima prenijeli? Uh, koliko pitanja. Što se događalo još starijima od nas starih? Sjećate se sigurno kako su mnogi naši stariji govorili da su morali reći o čemu je svećenik propovijedao i tako potvrditi da su bili na misi. Ako nisu znali, nisu bili ni na misi. I nedjeljni ručak bi preskočili. Neki bi mangupi otišli u kavanu, a jednoga su zadužili da ide u crkvu pa im je sve lijepo protumačio. Nisu oni bili loši, ali mladost je mladost.

Znade se i danas poslije mise raspravljati o propovijedi. Neka je bila dugačka, neka kratka, neka dosadna, neka nerazumljiva, a neka i dobra. Hvali se „dobre“ propovjednike, a kudi „loše“. Netko i prestaje ići u crkvu jer mu je bolje ostati kod kuće. A propovijed znade čuda činiti, ne gledajući uvijek na osobu svećenika. Pokušajte pratiti sljedeće životne priče...

„Nekada za propovijed nisu potrebne riječi. Jedan župljanin, koji je inače redovito pohađao misu, prestao je ići u crkvu. Nakon nekoliko tjedana župnik ga je odlučio posjetiti. Bila je to prohladna večer. Pronašao ga je samoga kod kuće, kako sjedi pred razgorjelom vatrom u kaminu. Nagađajući što bi mogao biti razlog svećenikova posjeta, čovjek mu je poželio dobrodošlicu. Odveo ga do velikoga naslonjača blizu kamina i čekao. Svećenik se ugodno smjestio, ali nije rekao ni riječi. U potpunoj tišini promatrao je kako se plamenovi igraju oko gorućih cjepanica. Nakon nekoliko minuta, svećenik je uzeo žarač, pažljivo podignuo razgorjelu žeravicu i smjestio je samu na jedan kraj ognjišta, a zatim opet sjeo u svoj naslonjač, ne govoreći dalje ni riječi. Domaćin je sve to promatrao u nijemom divljenju. Kada se plamen jedne usamljene žeravice smanjio, na trenutak je zablistala, a zatim je njezina plamena posve nestalo. Uskoro je bila hladna i mrtva. Od pozdrava pri susretu nije izgovorena niti jedna riječ. Upravo kada je svećenik namjeravao otići, podigao je hladnu, mrtvu žeravicu i smjestio je ponovno usred vatre. Odmah je ponovno počela sjati svjetlom i toplinom užarenoga ugljena oko sebe. Svećenik samo što nije izišao, a njegov je domaćin rekao:

– Hvala Vam na posjetu, a osobito za vatrenu propovijed. Sljedeće ću nedjelje sigurno biti u crkvi.”

Dragi moji prijatelji, i naši svećenici koji put posjećuju takve župljane. Osobito u crkvi dok propovijedaju vjernici bi trebali osjetiti toplinu vatre koja po riječima propovjednika izlazi iz njegova srca. Sigurno bi toplina božanske vatre preko slušatelja zapalila oganj i u nekom srcu koje se ohladilo i udaljilo od Boga.

Zanimljiva je i druga priča. Doduše šaljiva, ali ima poruku.

„Dok je prelazio granicu mimo graničnog prijelaza, meksičkog svećenika zaskoči razbojnička družina. Okruže ga, a njihov vođa reče:

– Sad ćeš, pope, održati propovijed, ali takvu da bude i nama po volji, inače...

Svećenik shvati svoj položaj. Sto puta se već pokajao što je na taj način prelazio granicu.

– Ne održim li propovijed sa mnom je gotovo... Ako održim, a ne sviđi im se, zlo mi se piše – pomisli.

Tiho se pomoli sv. Bartolomeju, zaštitniku svih nevoljnika, te stane na panj kao da je propovijedaonica. Razbojnici su skinuli kape i napeto čekali na riječ koju će im izreći...

– Vaš život sličí Isusovu životu! – u jednom dahu uzvikne.

– Kako to? – pitaju razbojnici.

– Pa tako... Kako da vam kažem... Isus je rođen kao siromah, a ni vas nije zapalo bogatstvo. On je u mladim godinama pomagao svetom Josipu u radionici. I vi ste morali raditi... Ako ne, dobili biste batine. Kada je Isus odrastao, obišao je svoju zemlju. Poput Njega, i vi ste sad malo ovdje, sad malo ondje. Isusa su uhvatili, a niti vi nećete bolje proći. Njega su razapeli na križ, dok vas čekaju vješala. Isus je sišao nad pakao kamo ćete i vi dospjeti. Amen!

Slušali su ga napeto klimajući povremeno glavama.

– No, kako vam se svidjela moja propovijed? – upita ih drhtavim glasom.

– Dobra je bila! – viknuše, a njihov vođa mu tutne u ruku vrećicu zlatnika.

Kada je bio na sigurnom, svećenik se okrene i vikne:

– Jedno sam vam zaboravio reći: Isus je uzašao na nebo. Ali vi za to nemate šanse. Zbog toga progledajte, obratite se i popravite!

I dade vjetra petama...”

Dragi moji prijatelji, možda smo i mi samo iz običaja išli i crkvu. Možda smo gledali tko je u crkvi, kako se obukao i kako se vlada. Možda smo svećenika više kritizirali nego slušali. I opet možda, možda, možda. Tada su nam se srca hladila. Ako je i bilo toga, dopustimo Ocu nebeskom da upali žeravicu ljubavi u naša srca. Ne možemo li ići u crkvu, pozorno slušajmo preko radija ili aktivno slavimo svetu misu putem televizora. Ne gledajmo više na svoje propuste i slabosti, nego podignimo pogled k nebeskom milosrđu. Jer kod našeg Oca, Boga ljubavi, svi imamo šanse. Iskoristimo je dok smo živi jer prilika se znade ugastiti poput plamteće žeravice... Svima želim blagoslovljenu korizmu: vrijeme posta, molitve i djelotvorne ljubavi!

Priča o šibenskom svetcu, krašićkom blaženiku i bukinačkom glazbeniku

U selu Bukin (današnjem Mladenovu) nedaleko Bačke Palanke 14. ožujka 1894. godine odjeknuo je milozvuk plača novorođenog djeteta bračnog para Andrić, kada je na svijet došao jedan od najvećih hrvatskih kulturnih i duhovnih velikana Bačke – dr. Josip Andrić. Još kao dječarac iskazivao je veliko zanimanje i dar za glazbu, naučivši prebirati žicama bisernice u svega nekoliko dana, gazeći mijeh orgulja bukinačke crkve i diveći se ljepoti pučkog zborskog pjevanja. Njegov bistar um i radišnost odvest će ga pak do školovanja u

knjiga, osnovao i uređivao katolički tjednik *Obitelj* tijekom 16 godina, a uz to još nekoliko drugih listova.

Osim na muzikološkom, književnom i društvenom području, dr. Josip Andrić bio je iznimno aktivan i na onom duhovnom. Bio je predani organizator i vodič na prvim svehrvatskim hodočašćima u Svetu Zemlju te gorljivi pokretač, zagovornik i jedan od nositelja procesa kanonizacije sv. Nikole Tavelića. Neopisivom ljubavlju izgarao je za tog hrvatskog svetca, čiji je lik neumorno promicao i prema njemu gajio osobitu pobožnost. Upravo posred-

Bl. Alojzije Stepinac i dr. Josip Andrić 1936.

požeškom kolegiju, sve do sveučilišta u Zagrebu. No ljubav prema rodnoj Bačkoj nikad neće u njemu uminuti, skladavši tako osebujan opus skladbi za tamburašku glazbu, glasovir i orkestar, prikupljajući zapise pučkih narodnih pjesama šokačkih Hrvata iz Bača i okolice, a krunom svega biva stvaranje prve bunjevačke opere „Dužijanca“. Koje li ljubavi prema Bačkoj, kada jedan Šokac sklada bunjevačku operu! Izabran je za urednika Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima u Zagrebu 1921., na tom mjestu ostao preko 33 godine te je proveo temeljite reforme u moderniziranju te ustanove i njenih književnih izdanja. U to vrijeme uredio je i izdao oko 500

Oltar sv. Nikole Tavelića u Jeruzalemu (1937.)

stvom i zalaganjem dr. Andrića, 1936. u Jeruzalemu biva podignut oltar tomu svetcu (tada još blaženiku), a posvetit će ga iduće godine upravo zagrebački nadbiskup, bl. Alojzije Stepinac, čiji spomendan proslavljamo u veljači. U srpnju 1937. krenulo je u Svetu Zemlju svehrvatsko hodočašće, a sa sobom je nosio preko 100.000 potpisa vjernika koji su barem na taj način željeli prisustvovati posveti oltara. Od tog trenutka, Svetoj Stolici upućena je zamolba za odobrenjem podizanja kapela, crkava i oltara na čast sv. Nikoli Taveliću, što je odobreno već u listopadu iste godine te se s nevjerojatnom gorljivošću lik tog svetca pronio čitavom zemljom, kroz kapele, oltare, kipove, drame, literaturu i glazbu. Nesumnjivo, upravo u tom zanosu biva u našoj biskupiji izložen prvi lik sv. Nikole Tavelića u somborskoj crkvi Presvetog Trojstva. U zajedništvu sa zagrebačkim nadbiskupom bl. Alojzijem Stepincem, dr. Andrić surađuje i na ostvarenju izgradnje zavjetne kapele hrvatskog sabora na čast Presvete krvi Isusove u Ludbregu, a obiteljska ostavština dr. Josipa Andrića predstavlja jedan od temeljnih korpusa građe muzeja bl. Alojzija Stepinca u Zagrebu.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XVIII. dio)

Kapelani od 1962. do 1967. godine

Aleksandar Lukić rođen je u Somboru 21. kolovoza 1936. godine. Gimnaziju je završio u Somboru, a od 1957. do 1962. studirao je teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1962. Imenovan je kapelanom u subotičkoj Župi svetoga Roka 20. rujna 1962., gdje je ostao do 22. kolovoza 1963. U njegovim osobnim podacima u pismohrani biskupskog ordinarijata stoji da je tu službu obavljao „samo u teoriji”. Poslije je bio kapelanom Župi Čantavir od 22. kolovoza 1963. do 2. kolovoza 1964. Iz Čantavira je dospio za kapelana u novosadsku Župu Imena Marijina, gdje je ostao do 23. srpnja 1965. godine. Iz Novog Sada poslan je za kapelana u Bezdan, gdje je služio do 10. kolovoza 1966., kada je imenovan kapelanom u Bačkom Petrovom Selu. Iz Bačkog Petrovog Sela premješten je 26. kolovoza 1966. za upravitelja župa Titel, Lok i Mošorin. Tamo je ostao do 22. kolovoza 1975., kada je imenovan župnikom u Malim Pijacama. U Malim Pijacama služio je do 12. listopada 1982. godine. Od tada je služio kao župnik u župama Kucura i Savino Selo. Tamo je župnikovao sve do svoje smrti, 6. travnja 1993. Dugo je bolovao i liječio se u Srijemskoj Kamenici, gdje je umro. Sahranjen je u Somboru u obiteljsku grobnicu u kripti župne crkve Svetoga Križa.

Josip Temunović rođen je u Starom Žedniku 7. ožujka 1938. godine, kao deseto dijete Roke i Klare Temunović. Njegove dvije sestre također su odabrale duhovno zvanje. Osnovnu je naobrazbu stekao u „Cvijinovoju” i u „Kerskoj školi”. Gimnaziju je počeo u Subotici, a završio u Đakovu, gdje je 1965. završio i filozofsko-teološki studij. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1964. Od 2. kolovoza 1964. do 22. kolovoza 1967. obnašao je službu kapelana u subotičkoj Župi svetoga Roka, kao i službu upravitelja Župe svetoga Aleksandra u Subotici. U Subotici je pokrenuo „Tribinu za mlade”, na koju je dovodio poznata imena, kao što su fra Bonaventura Duda, Josip Turčinović i drugi. Za „Tribinu mladih” nije

bilo odgovarajuće dvorane, jer je broj mladih porastao na par stotina. Predavanja su znala biti u katedrali.

Nakon plodnih subotičkih godina, imenovan je za kapelana novosadske Župe Imena Marijina, gdje je ostao do 15. rujna 1969. godine. Iz Novog Sada premješten je za upravitelja Župe Svetoga Križa u Somboru, gdje je djelovao od 15. rujna 1969. U župi je s njime djelovala njegova sestra Trpimira, a imao je angažiranu i zajednicu sestara Kćeri milosrđa. U isto je vrijeme bio upravitelj župa Kolut i Gakovo. S početka, dok nije osposobio novi župni dom Župe Svetoga Križa, stanovao je u župnom domu Presvetog Trojstva. Povremeno je djelovao i u somborskim filijalama sv. Nikole Tavelića i Imena Marijina u Nenadiću. U Somboru je organizirao ljetovanje katoličkih obitelji u Živogošću, vodio je djecu i mlade na vjeronaučne olimpijade i hodočašća. Nerijetko je sudjelovao u organizaciji velikih hodočašća u Rim, ali i u Mariju Bistricu, u Solin. I u Subotici, i u Novom Sadu i u Somboru uspješno je djelovao kao kateheta djece i mladih. Imenovan je župnikom u župi Mala Bosna 18. srpnja 1985. godine, ali tu službu nije prihvatio, već je do 6. rujna 1986. godine ostao u Somboru, kada je razriješen i postavljen na službu biskupijskog knjižničara. Nastanio se u subotičkom svećeničkom domu Josephinum gdje je ostao do svoje smrti 22. prosinca 2006. godine. Sahranjen je 26. prosinca 2006. na subotičkom Bajskom groblju svetoga Petra i Pavla.

Svećenik Josip Temunović pisao je pjesme, priče, eseje, humoreske, reportaže i feljtone. Njegovim književnim djelima čest je motiv salaš. Napisao je nekoliko knjiga: *Salašarske skice*, poezija, eseji, prozne crtice, 2002.; *Subotička matica*, povijesna monografija, 2002.; *Zadužbina biskupa Budanovića*, povijesna monografija, 2002.; *Zbornik o životu i djelu biskupa Lajče Budanovića*, 2004. (urednik izdanja); *Bilježnica za povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata*, 2009. Svojim djelima ušao je u antologiju poezije nacionalnih manjina u Srbiji *Trajnik*, koju je priredio Risto Vasilevski.

Čovjek u fokusu Crkve i umjetnosti

Umjetnost, koja se često prikazuje kao glomazna, izazovna i kontradiktorna, seizmografski osvještava društvena zbivanja koja mogu biti uznemirujuća, ali čije shvaćanje ne treba prepustiti samo nekolicini stručnjaka, već predstavlja i izazov spasiteljskoj misiji Crkve. S Drugim vatikanskim koncilom briga za ljude došla je u fokus. Čovjek se mora shvatiti u njegovoj životnoj stvarnosti. Teologija ima zadatak prihvatiti ljude s njihovim pitanjima, brigama i strahovima, s obzirom na njihovo spasenje, i odvesti ih u Božju blizinu. Umjetnost, u bilo kojem obliku, ne bi se trebala tretirati kao muzej u crkvi. Umjesto toga, treba je prepoznati i promovirati u vlastitoj stvarnosti. Umjetničko djelo ima svoju oblikovnu snagu koja na svoj način može prenijeti poruku vjere.

VAŽNOST UMJETNOSTI ZA CRKVVU

Nažalost, u prošlom stoljeću crkvena se umjetnost često razvijala na zapanjujuće trivijalan način pa je pozornost na suvremena likovna zbivanja u crkvenom prostoru oslabila u velikim područjima umjetničkih stvaralačkih krugova ili krugova zainteresiranih za umjetnost. Poput svog prethodnika pape Ivana Pavla II., papa Benedikt ne umara se pozivati teologe, povjesničare umjetnosti i umjetnike na susrete. Tijekom svog prvog posjeta Njemačkoj 1980., papa Ivan Pavao II. rekao je umjetnicima i publicistima u minhenskom Herkulesaalu: „Ako se Crkva bavi ‘aggiornamentom’, kršćanskom vjerom koja danas postaje moderna, sa svojim smjernicama i obećanjima, onda može se reći: nigdje situacija, stav prema životu, ali i horizont pitanja današnjeg čovjeka nije prikazan tako dojmljivo kao u današnjoj umjetnosti. Crkva je upućena i ovisna o tome. Ako se kršćanska vjera želi prenijeti kao riječ i kao odgovor ljudima, tada se pitanja o njoj moraju imenovati i osvijestiti. – Crkva treba umjetnost.”

Bivši predsjednik Papinskog vijeća za kulturu Paul kardinal Poupard pozvao je u svom pozdravu na kongresu „Autonomija i odgovornost – Religija i umjetnost na kraju 20. stoljeća”, održanom u Berlinu krajem drugog tisućljeća, na dijalog između Crkve i umjetnosti. „Nastankom u velikoj mjeri sekulariziranog društva i umjetnost je zapala u krizu slike o sebi, koja je zahvatila i umjetnike, čiji su položaj i zadaće u društvu postali kontroverzni i nejasni... Oni (Crkva) ih pozivaju da to učine, da zajedno u otvorenom razgovoru ponovno otkriju najdublje izvore umjetnosti: susret sa sveobuhvatnom stvarnošću ljudskog iskustva, najdubljim pitanjima i čežnjama ljudskog srca, dramom njegovog pojedinca i društveno postojanje, ukoliko, duboko otajstvo čovjeka, u kojemu je skriveno i prisutno otajstvo samoga Boga.”

Umjetnici koji su istinski zainteresirani za dijalog moraju crkveni prostor doživjeti kao mjesto susreta Boga s ljudima i ljudi s Bogom. Ako se mogu prilagoditi tom iskustvu vjernika u svom umjetničkom radu – uz svu potrebnu slobodu – može se pokrenuti proces koji vodi do stvarno velike umjetnosti unutar Crkve.

NADOLAZEĆI ZADATCI

Radno pomagalo „Umjetnost i kultura u teološkoj izobrazbi i daljnjem obrazovanju” daje važna polazišta kulturnog angažmana klera i crkvenih djelatnika. Preporuke tih smjernica ne smiju proći nezapaženo. Prije svega, treba ih poštovati i provoditi u izobrazbi svećenika, „jer svećenici danas i sutra rade u estetski osjetljivom vremenu i stoga moraju sami razvijati estetsku svijest o kvaliteti.” Ne bismo trebali prespavati trenutni *kairós* kada je umjetnost u pitanju! Reevangelizacija o kojoj govori papa Benedikt XVI. s pravom pridaje veliku vrijednost umjetnosti i kulturi u Crkvi. Predstavlja izazov koji treba prevladati.

Foto: Gábor Drobina

Korizmeni hod prema Uskrsnuću Gospodinovu

Prijedlozi za pjevanje u ovom broju *Zvonika* vrlo su opsežni. Radi boljšeg pripremanja liturĝijskog pjevanja korizmenih nedjelja, blagdana i svetkovine koje padaju u ožujku i do svetkovine Uskrsa, ovdje je uvrštena i nedjelja Cvjetnice i svetkovina Uskrsa. Pokušajmo tih svetih dana korizme, svetoga tjedna i Uskrsa učiniti liturĝijske čine što svečanimijima u kojima mogu sudjelovati i zbor i puk. Već više puta spomenuti balans između pjevanja zbora i puka ključ je obrazovanja svečanoga liturĝijskog slavlja. Neka nam

u tome budu na pomoć i ovi prijedlozi, a i kreativnost crkvenih glazbenika po župama koji u te dane imaju jedan od glavnih i uzvišenih ciljeva: oplemeniti liturĝiju skladnim glazbovanjem koja odiše svečanošću, dostojanstvom i radošću. Neka nam dani korizmenoga hoda do svetkovine Uskrsnuća Gospodinova budu vrijeme ozbiljne priprave kako liturĝijskog pjevanja, tako i našega nutarnjega bića koje svoje plodove i nastojanja iskazuju kroz liturĝijsku glazbu na korist i radost zajednice gdje djelujemo.

Druga korizmena nedjelja – 5. 3. 2023.

Ulazna: O, Isuse, ja spoznajem (PGPN 455, SB 132)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Neka dobrota Tvoja

[https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/2.-](https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/2.-Neka-dobrota-tvoja-Gospodine-A.-Igrec.pdf)

Neka-dobrota-tvoja-Gospodine-A.-Igrec.pdf

Prinosna: Milosti je čas (PGPN 464, SB 164 a)

Pričest: O, Sunce spasa, Isuse (PGPN 444), Zdravo, Tijelo Isusovo (PGPN 248, SB 51)

Izlazna: Prosti, moj Bože (PGPN 456, SB 133)

Treća korizmena nedjelja – 12. 3. 2023.

Ulazna: Ja se kajem (PGPN 460, SB 134)

Otpjevni psalam: Š. Marović: O, da danas

[https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/3.-](https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/3.-O-da-danas-S-CC%8C-Marovic-CC%81.pdf)

O-da-danas-S-CC%8C-Marovic-CC%81.pdf

Prinosna: Bog nam posla svog (PGPN 224, SB 33)

Pričest: S rajskih visina (SB 54), Zdrav slatki Isuse (SB 47)

Izlazna: Narode moj ljubljani (PGPN 766, SB 185)

Četvrta korizmena nedjelja „Laetare” – 19. 3. 2023.

Ulazna: Sretnih li vas, grešni ljudi (PGPN 463, SB 136) ili Veseli se, Jeruzaleme, <https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/05/4korizmena.pdf>

Otpjevni psalam: I. Žan: Gospodin je pastir moj

[https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/4.-](https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/4.-Gospodin-je-pastir-moj-I.-Z-CC%8Can.pdf)

Gospodin-je-pastir-moj-I.-Z-CC%8Can.pdf

Prinosna: Spasi, Kriste, svoje djelo (PGPN 447, SB 131)

Pričest: O, da bude radost među nama (PGPN 260)

Izlazna: Bog oprosnik (PGPN 442)

Svetkovina svetoga Josipa – 20. 3. 2023.

Ulazna: Josipe, o, milo ime (PGPN 629, SB 196) ili Josipe, cio raj nek te uzvisuje – bačka melodija

Otpjevni psalam: Potomstvo njegovo (PGPN 626)

Prinosna: Radniče vrijedni (PGPN 630, SB 197)

Pričest: Zanatlijo tihi (PGPN 632, SB 199)

Izlazna: Josipe, diko (PGPN 627 ili bačka melodija) ili Josipe, o, oče sveti (PGPN 631, SB 198)

Svetkovina Blagovijesti – 25. 3. 2023.

Ulazna: Zlatnih krila (PGPN 370, SB 85)

Otpjevni psalam: Evo, dolazim, Gospodine (PGPN 102)

Prinosna: Poslan bi anđel Gabrijel (PGPN 368, SB 84)

Pričest: Zdravo, Tijelo Isusovo (PGPN 248, SB 51)

Izlazna: Raduj se, grade Nazaret (PGPN 371, SB 86)

Peta korizmena nedjelja – 26. 3. 2023.

Ulazna: Ja se kajem (PGPN 460, SB 134)

Otpjevni psalam: B. Juračić: U Gospodina je milosrđe

[https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/5.-U-Gospodine-je-milosr%C4%91e-](https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/12/5.-U-Gospodine-je-milosr%C4%91e-B.-Jurac-CC%8Cic-CC%81.pdf)

Prinosna: Bog nam posla svog (PGPN 462)

Pričest: S rajskih visina (SB 54), Zdrav slatki Isuse (SB 47)

Izlazna: Narode moj ljubljani (PGPN 490, SB 143)

Cvjetnica – Nedjelja Muke Gospodnje – 2. 4. 2023.

Ophod: Hosana Davidovu Sinu (PGPN 468, SB 137)

Procesija: Židovska su djeca (PGPN 469, SB 138), Slava čast i hvala Ti (PGPN 471, SB 139)

Ulazna: Kad je ono Gospodin (PGPN 472)

Otpjevni psalam: Bože moj (PGPN 474, SB 140)

Redak prije evanđelja: Krist postade poslušan (PGPN 475)

Prinosna: Po obećanju (PGPN 228, SB 38)

Pričest: Moj Isuse (245, SB 48), Narode moj ljubljani (PGPN 490, SB 143)

Izlazna: O, Isuse, daj da pjevam (PGPN 856, SB 145)

Svetkovina Uskrsnuća Gospodnjega – Uskrs – 9. 4. 2023.

Ulazna: Uskrsnu Isus doista (PGPN 553, SB 160) ili Gospodin slavno uskrsnu (PGPN 555, SB 164) ili Doista uskrsnu Gospodin (PGPN 525–1)

Otpjevni psalam: Ovo je dan što ga učini Gospodin (PGPN 531)

Sekvenca: Žrtvi uskrsnici (PGPN 538, SB 157)

Prinosna: Pobjedni dan slavimo (PGPN 558)

Pričest: Žrtvovan je Krist (PGPN 542–1), Na gozbu Kralja Jaganjca (PGPN 544, SB 159), Pjevaj hvale, Magdaleno (PGPN 557, SB 166)

Izlazna: Kraljice neba, raduj se (PGPN 562, SB 165 a)

Post, dobra djela i molitva

Draga djeco, vrijeme je za nove odluke! Korizma je doba u kome trebamo mnogo toga dobrog napraviti. Budite odvažni, dosljedni u svojim ciljevima. Najbolje je kada sve zapišete! Stoga je pred vama tablica koja će vam pomoći u ostvarivanju odluka i podsjećati vas da ih ne zaboravite ostvariti. Nemojte pokleknuti, izazova za to će sigurno biti. Kada ostvarite cilj, zadovoljstvo koje se osjeća u srcu vide svi. Stoga, osvjetljajte srce za Uskrs pravim odlukama!

Pred vama je tablica s raznim idejama za koje se možete odlučiti da ih ispunite u vrijeme korizme. Ako postignete željeni cilj, podcrtajte markerom! Ili ih prepišite u svoj dnevnik.

POST	MOLITVA	DOBRA DJELA
• srijedom i petkom postiti od mesa • ne jesti čokolade • ne piti sokove • ne jesti žvakaće – bilo kakve • podijeliti svoje slatkiše s prijateljima	• ići na križni put • ići barem jednom tjedno na misu (osim nedjeljom) • 40 dana moliti za svojeg prijatelja koji je u potrebi • moliti krunicu • naučiti jednu novu molitvu	• posjetiti starije • pomoći roditeljima u kućanskim poslovima • pripremiti jednom tjedno obrok za svoje ukućane • uštedjeti novac i dati siromašnima

Djeco, znate li što je to post i kako se drži post, kako se posti? To su važne odluke koje jačaju i duh i tijelo, jer hrana koju izbacujemo-preskačemo, doprinosi da više jedemo povrća, voća, žitarica, koje čiste organizam od jake hrane. Naučite kroz igru mnogo toga novoga o postu. Kada pobijedite sebe, svoj ego, osjećat ćete jednu posebnu novu snagu, snagu volje. Stoga, prionite na nove odluke.

